ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

13. I 1989. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LI ● 2000 ДИН. ● БРОЈ 1933

ФАНТАСТИКА:
СУПРУГИНА ПРИЧА

ПОСТЕР: ИГРАЧИ ПРЉАВОГ ПЛЕСА ПАТРИК СВЕЈЗ И ЏЕНИФЕР ГРЕЈ

Ripley

Веровали или не!

УСИСИВАЧ КОЧИЈА

КОРИСТИЛА СЕ У АМЕРИЦИ ПОЧЕТКОМ ОВОГ ВЕКА ЗА ЧИШЋЕЊЕ КАНЦЕЛАРИЈА И СТАНОВА. ДУГАЧКИМ ЦЕВИМА НА ВАКУУМ УСИСАВАЛО СЕ ДИРЕКТНО С УЛИЦЕ.

Лафкадио Херн

(1850-1904)

БИО ЈЕ ПРОФЕСОР ЕНГЛЕСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ НА КРАЉЕВСКОМ УНИВЕРЗИТЕТУ У ТОКИЈУ. ПОШТО МУ ЈЕ СУПРУГА БИЛА ЈАПАНКА, ИМЕ ЈЕ ПРОМЕНИО У ЈАПАНСКО, АЛИ НИКАДА НИЈЕ НАУЧИО ЈАПАНСКИ ЈЕЗИК.

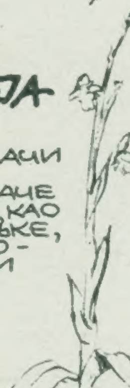
НОМАДИ

ИЗ ПЛЕМЕНА РГИА-БЗА СА ТИБЕТАНСКЕ ВИСОРАВНИ СВОЈЕ ПРОСТИРКЕ ЗА СПАВАЊЕ ОД ОВНИЈЕГ КРЗНА ДАЊУ КОРИСТЕ КАО ОГРТАЧЕ. ОНИ СУ ИМ И ЈЕДИНА ОДЕЋА.

ПАУК-ОРХИДЕЈА

НЕ ПРИВЛАЧИ ИНСЕКТЕ-ОПРАШИВАЧЕ НЕКТАРОМ, КАО ДРУГЕ БИЉКЕ, ВЕЋ ЦВЕТОВИМА КОЈИ ЛИЧЕ НА ИНСЕКТЕ.

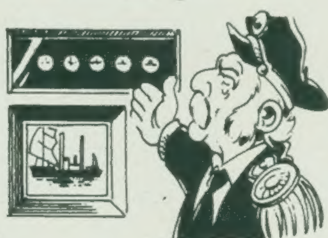
Кинескиње

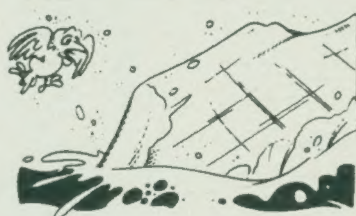
ИЗ ПЛЕМЕНА НОСУ УПЛИЋУ У КОСУ ВУНУ ОДГОВАРАЈУЋЕ БОЈЕ И ПРАВЕ НЕОБИЧНЕ ЏИНОВСКЕ ФРИЗУРЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● енглески лекар Малколм Велер сматра да је зевање постало „заразно" током еволуције. Примајући зевање суседа као сигнал да и саме зевну а затим и заспе, животиње у стаду привикле су се да спавају заједно, грејући и чувајући једна другу у току сна.

●●● у поморском музеју у Родштоку, Демократска Република Немачка, отворен је и нумизматички одсек: у њему је изложена богата збирка кованог новца и медаља на којима су представљени искључиво бродови.

●●● један од најкрупнијих ледених брегова откинуо се од леденог оклопа Антарктика октобра 1987. и запловио Росовим морем. Знају се и тачне димензије овог џина: 153 × 36 километара.

●●● група америчких инжењера из Бостона усавршила је тзв. холографску дифракциону структуру (ХДС) помоћу које се природна светлост разлаже на саставне боје спектра и зраци шаљу у жељеном правцу. Прозори са ХДС окнима могу да упуте Сунчеву светлост не само у тамне углове собе већ и на таваницу.

●●● у древној Месопотамији избор боја за будућу одећу одвијао се у најранијој етапи: стари Вавилонци, наиме, бојили су директно овце! Сада се размишља о томе да тај метод почне поново да се користи!

●●● после 20-годишњег испитивања природњаци из Белорусије закључили су да дрвету ни случајно није свеједно ко му је сусед. Тако је најбољи однос за једну шуму 75 одсто храста и 25 одсто липе или 90 одсто бора и 10 одсто јеле. Ово дружење није без везе: рецимо, у јуну храст

троши много фосфора, а липа га баш тада ствара у земљишту.

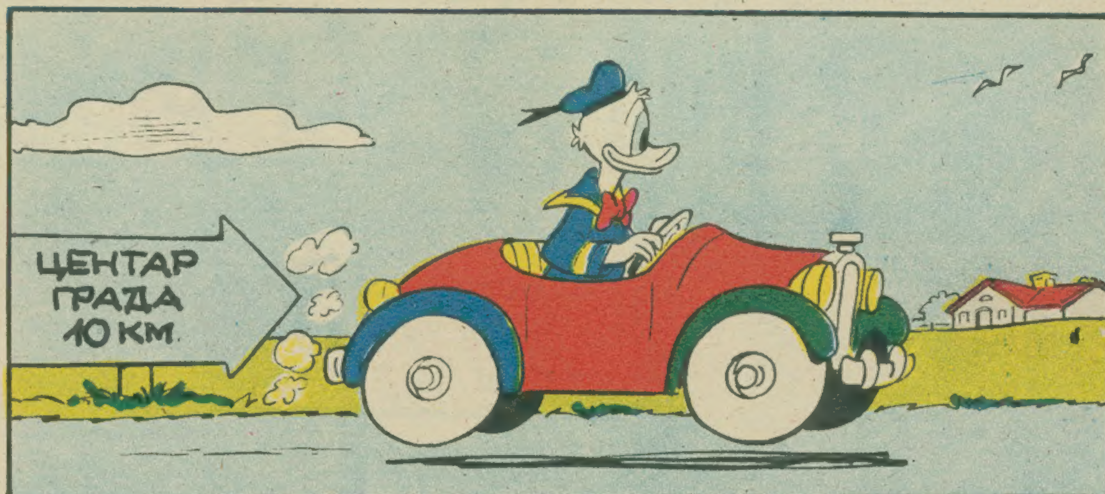
●●● туљан Хувер из акваријума „Нова Енглеска" у америчком граду Бостону веома успешно подражава људски глас, истраживачи кажу боље и од папагаја. Посетиоце дочекује са „Како сте", речник му није богзна како богат, али зато оно што зна изговара јасно и обавезно – басом. Кад је расположен, зове посетиоце да му приђу и кажу своје име. Дешава се и да разговара сам са собом.

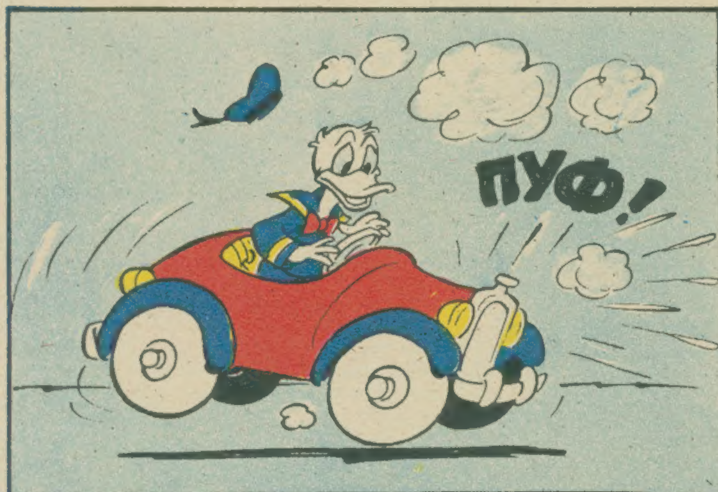
●●● данас је у свету познато око 2500 врста челика. Тренутно се сваког дана у просеку појави нова марка.

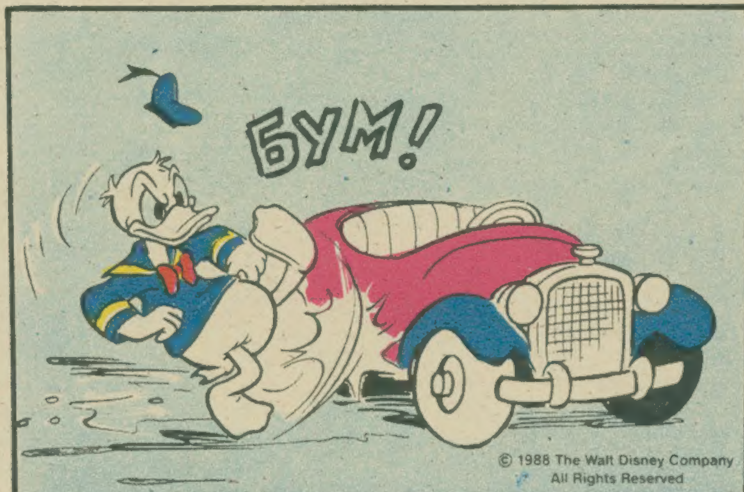
Илустровао Димитрије Костић

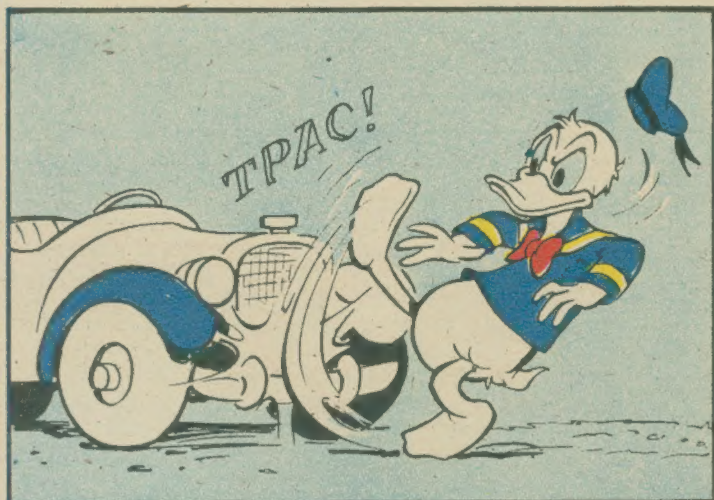

WALT DISNEY

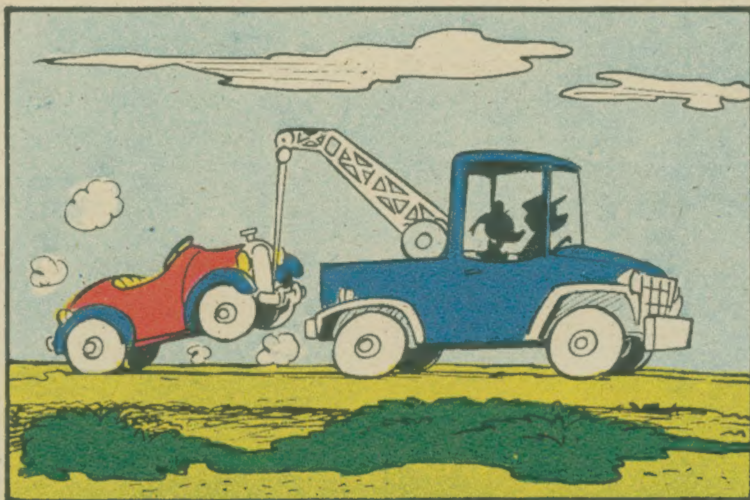
ПАЈА ПАТАК

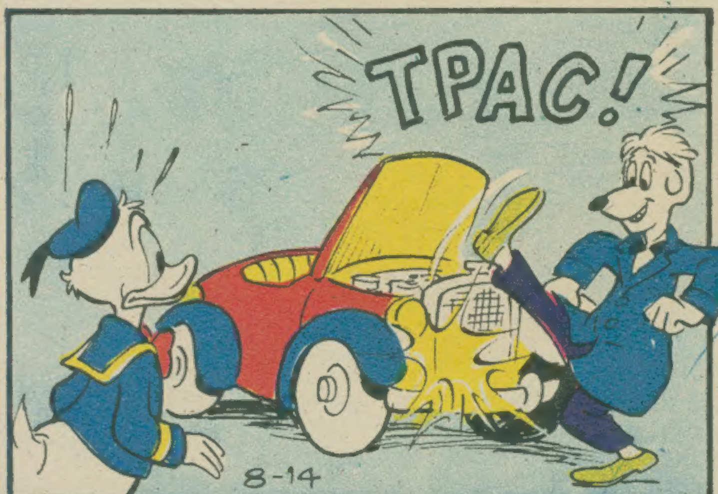

ЦЕНТАР
ГРАДА
10 КМ

ПУФ!

БУМ!

ТРАС!

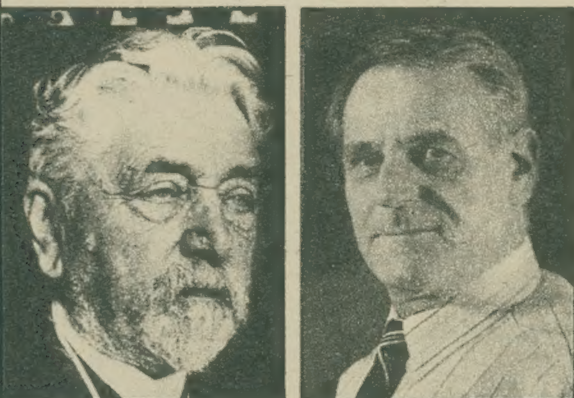

ТРАС!
8-14

СВЕ ЗАЈЕДНО ТО ЋЕ БИТИ СТО ХИЉАДА!
ВРРРРРР!

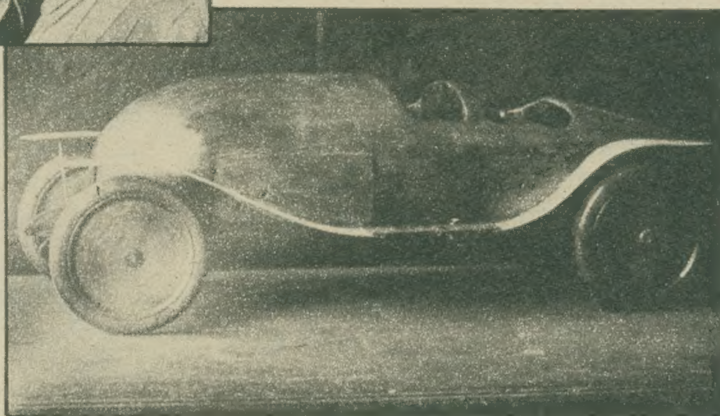
Ајфелова кула – научна лабораторија

ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ ЗАРОБИО ВЕТАР

Ни после осамдесет година величанствен аеродинамички тунел – изум Густава Ајфела – није застарео!

Учитељ и ученик: Густав Ајфел и Мартен Петер. Дели их осамдесет година, али раде за истим столом.

И ово је Ајфелов савременик. Овај модел аутомобила тестиран је у огледном тунелу испод чувене куле.

Верујемо да нема читаоца који није чуо за Ајфелову кулу. Ове године она навршава тачно цело столеће свог постојања. Верујемо, међутим, да ће се многи зачудити када чују да је пројектант те париске знаменитости инжењер Густав Ајфел уједно творац првог аеродинамичког тунела на свету. Без њега би развој авијације текао ко зна којим током. Још је занимљивије да тај Ајфелов изум, стар већ пуних осамдесет година, и даље служи, чак и за испитивање најсавременијих модела! Ево како је настао.

Једном приликом сам Ајфел је забележио:

„У току своје инжењерске каријере бавио сам се делима изузетних димензија и израде, ветар ме је стално заокупљао. Био је то непријатељ против којег сам се непрестано борио, било за време самог подизања, било после тога. Познавање његове снаге и њено израчунавање из брзине вечито сам проучавао."

Ове Ајфелове речи не односе се само на кулу, него и на друга велика дела овог градитеља. Он је за собом оставио и мостове и разне металне конструкције. Али, његово занимање за аеродинамичке проблеме родило се баш у време грађења торња на Марсовим пољима у Паризу.

Ветар у улози усисивача

Чим је и последња метална полуга постављена на место и врх куле достигао 300 метара висине, Ајфел је почео да машта о разним експериментима из физике за које је најновије светско чудо било просто идеално. Тако је 1903. године поставио на други спрат торња „апарат за пад." Принцип те справе био је једноставан: метални комади различитих облика причврсте се за кабл апарата, па се пусте да „падну" до подножја, где кочиони систем успорава њихову брзину. Био је то тада најновији, готово револуционаран начин за мерење отпора ваздуха. Међутим, код рачунице је обавезно долазило до грешака због тога што се у експерименте мешала и турбуленција (ковитлање ваздуха) која никако није могла да се избегне.

Ајфел није био задовољан. Стално је размишљао како да направи уређај у којем би „вештачки ветар дувао око непомичног објекта", како је описао своју замисао. Најзад му је синуло генијално решење које ће обележити почетак аеродинамике. Где би него у подножју своје куле почео да гради ту лабораторију! И уместо да се на двадесети рођендан сруши, како се мислило, живот торња је баш тада продужен за љубав науке: тачно 1909. конструктор је отпочео прве опите у „дуварнику", како би се у слободном преводу назвало оно што данас знамо као аеродинамички тунел. У њему је ветар усисавао, уместо да дува као у дотадашњим неуспелим опитима! Била је то једноставна замисао, само се требало сетити.

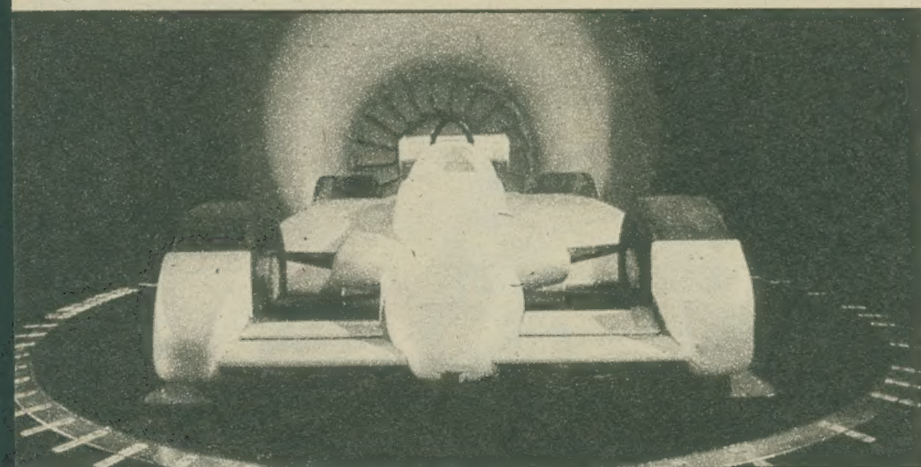
Од изгнанства до електронике

Тај вештачки ветар Ајфел је постигао помоћу вентилатора који је покретао мотор од 70 коњских снага. Тунел је имао пречник од 1,5 m а био је дугачак 3,60 m. „Ветар" је усисивао брзином од 5 до 20 m у секунду. Две године Ајфел је у том тунелу испитивао авионе, елисе, дирижабле, грађевине... А онда су градске власти одлучиле да лабораторија у подножју куле – сада у коначно увршћена у знаменитости Париза – представља ругло, тачније – да ремети склад. Ајфел је морао дасели лабораторију на неко друго место.

Озлојеђени геније одлучио је да о сопственом трошку направи још већи, лепши и бољи „дуварник." У једној згради, ни по чему различитој од околних, у Буалоовој улици која се налази у мирној и отменој 16. четврти Париза, Ајфел је направио огромну нову лабораторију. Сада је тунел имао пречник од два метра, а струјање ваздуха у њему могло је да добије брзину и од 30 m у секунди, што одговара јурњави од 100 километра на сат. Ајфел је почео са опитима у новој лабораторији 1912. године, а помагала су му два инжењера Лапрел и Рит.

Густав Ајфел је умро 1923. године. Његов аеродинамички тунел не само да постоји, него ради и дан-данас, на истом месту у Буалоовој улици. На згради стоји једноставна табла са натписом: „Аеродинамика Ајфел." Данас опитима руководи Мартен Петер који тврди да се у старом Ајфеловом тунелу могу обављати и најсавременија истраживања. Ништа није измењено, али је уведена електроника – незаобилазна у свим данашњим прецизним мерењима. Тако ова лабораторија представља и својеврсну реткост: служи и данас, кад су се авиони, у великој мери, захваљујући њој, толико изменили од доба кад је сам Ајфел тестирао модел Блериоове летелице. Био је то један од првих опита те врсте...

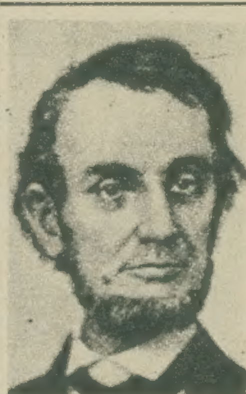
М. Крстуловић

Модел једне од најновијих „формула 1" спреман за оглед у Ајфеловој лабораторији.

Загонетка генијалности

И МИКЕЛАНЂЕЛА ЈЕ БОЛЕО ПРСТ

Абрахам Линколн – човек из народа који се, захваљујући својим натпросечним способностима, уздигао до места председника САД

Ханс Кристијан Андерсен – мрачан чудак који је својим изгледом плашио околину, ненадмашан приповедач

Шарл де Гол – изабраник судбине, проживео је блистав, срећан и дуг живот

Доктор Ефроимсон утврдио је да је међу 400 великана из прошлости њих 50 боловало од необичне болести и да их је све болео – палац на нози!

Да ли се генијалан човек рађа случајно или се то, ипак, дешава по неким, нама непознатим законима? Лекари, биолози, генетичари, али и многи други, разбијају главу над овим питањем већ годинама, па није чудо што постоји безброј хипотеза о томе. По једној од њих највећи таленти рађају се у време велике Сунчеве активности. Међутим, примећено је такође да су у свим вековима најплоднији генијима били месеци фебруар и март, време кад сунце, бар на северној полулопти, тек скупља снагу. Између осталих теорија постоји чак и таква да је генијалност последица неких болести, на пример подагре (упала зглоба на ножном палцу)!

Заслужна – мокраћна киселина

Ова тврдња појавила се први пут почетком 20. века да би јој се и касније многи враћали. Крајње необична хипотеза привукла је и познатог совјетског генетичара Владимира Ефроимсона. Он је цео свој живот посветио озбиљној науци, али је у слободно време почео да скупља податке о натпросечно способним људима и ускоро приметио необичан однос између неких фактора. Уосталом, нека истраживач сам прича о томе:

– На основу ранијих и новијих истраживања и упоређујући мноштво биографија саставио сам табелу, а касније и огромну картотеку у коју су ушли само они знаменити људи за које се тачно зна да су боловали од подагре. У истом друштву су се нашли: Њутн, Дарвин, Колумбо, Галилеј, Френсис Бекон, Еразмо Ротердамски, Томас Мор, Лајбниц, Бојл. Од подагре су патили не само славни природњаци, математичари, физичари, хемичари, астрономи већ, рецимо, и човек који је измислио мотор са унутрашњим сагоревањем (Дизел) као и чувени немачки политичар Бизмарк. Све у свему, од 400 неоспорно великих имена људске историје накупило се педесетак који су боловали од подагре.

Ова тајанствена појава има и сасвим неочекивано објашњење. Ради се о томе што подагра обично изазива повећање процента мокраћне киселине у крви која са своје стране подстиче рад мозга. Ма како чудно звучало, установљено је да је формула мокраћне киселине слична са формулом кофеина и теобромина, добро познатих материја које дижу тонус а садрже их чај и кафа. При том је најзанимљивије то што крв засићена мокраћном киселином не само да стимулише рад мозга него и разне уметничке таленте. Јер, на списку су се нашли: Микеланђело, Рембрант, Бетовен, који су такође боловали од подагре.

Људи на два спрата

Ефроимсон је дошао до још једног занимљивог закључка који је везан за такозвани Марфанов синдром. Људи који га наследе врло су високог раста, али не као кошаркаши, већ им је труп сразмерно кратак док су им руке и ноге огромне и са необично дугачким прстима. За све њих заједничко је дугачко узано лице, бочно спљоштено.

Ова чудна особеност, коју изазива нека аномалија у људском организму, дала је човечанству неколико изванредних личности које и поред свих различитости способности, особинама и околностима у којима су живели, ипак имају нешто заједничко. Један од њих је и Абрахам Линколн (1809-1865), дрвосеча који је касније постао адвокат, а затим председник Сједињених Америчких Држава. Његове главне особине биле су: одлучност, здрав разум и храброст. Други је Ханс Кристијан Андерсен (1805-1875) који је остао врло рано сироче после смрти свог оца, сиромашног обућара. Касно је почео да учи, тек са 23 године уписао се на универзитет, а прославио се својим бајкама које ево већ друго столеће воле деца целог света.

Трећи Шарл де Гол такође је велики човек, у сваком погледу. Кад је 1927. године примио команду над батаљоном, један од виших официра рекао је свом колеги: „Управо сам дао распоред будућем заповеднику француске армије". Јер, Де Гол се још од ране младости издвајао од осталих својом храброшћу, знањем и памећу. Био је мршав, за главу виши од свих осталих, несразмерно уских рамена...

Сва тројица поменутих великана била су висока око два и више од два метра. Осим несумњиве даровитости поседовали су и натпросечну физичку снагу, издржљивост, вишак енергије коју су сачували током целог живота. Отуд има основа да се закључи како извор ове огромне животне снаге треба тражити у појачаном стварању катехоламина у организму. Свој тројици је заједничка одлучност при остварењу циља која се граничила са опседнутошћу и невероватна радна способност, а по сведочанству савременика сви су имали изразито развијен смисао за хумор.

Да ли је у питању хир природе у коме је аномалија створила трајан биолошки допинг? Засад се не зна, али ускоро ће, верује Ефроимсон, и ова загонетка бити разрешена.

_В. М._

ШТА ЈЕ ТО ПОДАГРА?

Енциклопедија упућује на гихт, хемијско-токсичну инфективну упалу зглоба. За ову болест карактеристичан је поремећај у метаболизму пирина и скупљање мокраћне киселине у организму. Према месту на коме се локализује постоји подагра (ножни палац), хеирагра (шака), омагра (раме) итд. Подагра је далеко најчешћа.

Прави узрок болести још није познат, али кад бубрези преспоро одстрањују мокраћну киселину, њен садржај у крви знатно порасте и она се постепено таложи у ткивима и то у облику натријум-урата. Болест најчешће напада мушкарце у зрелом добу а има и наследни карактер.

За гихт је карактеристичан напад који долази нагло, ноћу, праћен високом температуром и јаким боловима, углавном у једном зглобу, а најчешће у ножном палцу. Брзо се развије оток, црвенило и топлота. До обољења обично долази после прехладе, напорног рада или неумереног уживања у тешким јелима и алкохолу. Напади се понављају и остављају трајна оштећења. Данас се болест лечи колхицином, салицилним препаратима и неким синтетичким органским лековима, а оболелима се препоручује да избегавају храну која садржи пурине (месо, махуне, кафа), а узимају много угљених хидрата, воћних сокова и минералну воду.

„ЈЕДИНИ” КОМЕ СУ ЈЕЦАЈИ БИЛИ МУЗИКА

Под Џингис-каном и његовим следбеницима Монголи су прегазили половину Земље. Данас се зна: број војника који су сачињавали монголску армију био је изненађујуће мали. Како су они, ипак, успевали да победе и далеко надмоћније непријатеље?

Велики сан: у свом освајачком походу Џингис-кан је намеравао да стигне до „последњег мора” на Земљи

Стварним догађајима претходиле су разне непроверене гласине. Гог и Магог, ишла је прича од уста до уста, дивљи и сурови људи које је Александар Велики некада сатерао у врлетне планине Кавказа, провалили су из свог затвора и кренули у освајачки поход, решени да читав остали свет претворе у прах и пепео. Звали су се „Тартари”, према грчкој речи „Тартар”, која означава мрачни понор испод подземног света, а њихов „Тартар-кан” није био нико други до сам Принц Пакла.

А онда су они стварно дошли и утаборили се у пространој равници код шлеског града Лигница. Насупрот њима стајала је велика армија коју су сачињавали витезови и војници из Пољске, Баварске, Француске, Аустрије, Саксоније, Бранденбурга, окупљени под једном заставом и чврсто решени да се одупру паганској хорди. Било је то у марту 1241. године.

Покољ код Лигница

Пре битке, такав је тада био обичај на Западу, из оба логора иступао је по један представник ради одржавања двобоја. Из редова европских савезника издвојио се немачки витез – стасит човек сав у гвозденом оклопу, на моћном бојном коњу и наоружан тешким мачем. Онда, одједном, Европљани праснуше у громогласан смех. Јер, у сусрет њиховом небојши јахао је за европске појмове мали Монгол са – мајушном кривом сабљом у руци и кожном капом на глави као једином заштитом. Под собом је имао кустравог коња, по коме се нипошто не би могло закључити да спада у најбржу коњску расу на свету.

То је, дакле, требало да буде Гог и Магог, то је требало да буде паклена војска која као врели огањ пржи све пред собом! Како су уопште ти смешни људи дошли на идеју да ће успети да покоре моћни Запад?

Али кад је истинска битка отпочела, смех Европљана уступио је место запрепашћењу. Испред централног дела својих редова Монголи су поставили већи број борних кола која је вукло по двадесетак коња. Готово истог часа са тих кола почеле су да излећу камене кугле које су биле толико тешке да су се морале удружити снаге петорице људи да их подигну. Али оно што је европску војску испунило највећим ужасом била је „ватра што лети”, нека врста примитивне артиљерије која је палила све пред собом. У то време барут је у Европи још био непознат. Монголи су, међутим, имали неку врсту бацача пламена: биле су то бамбусове трске, напуњене барутом, које су уз шиштав звук засипале противника ватром.

Али, где је био тај непријатељ, где се скривала главнина монголске бојне силе? Од силног дима Европљани нису ништа видели. Тај дим представљао је једну од најчешће примењиваних монголских тактика: они би запалили суву траву а затим се повлачили невидљиви, за непријатеља, иза димне завесе. Тек тада би уследио њихов стварни напад. При томе се Монголи нису директно устремљивали на своје непријатеље, него су галопирали дуж њиховог фронта и гађали их стрелама, брзо и вешто – нису узалуд

РИБОБРАДИ

важили за најбоље стрелце на свету.

Одједном, у њиховим редовима као да је нешто наопако кренуло: нагло су се окренули и почели да беже у паничном нереду. „Победа, победа!" – одјекнуло је у армији Европљана и њихови борбени редови почеше да се осипају. Свако је сада мислио само на благо кога ће се домоћи у монголском логору. Није то више била дисциплинована војска, била је то наоружана пљачкашка банда. Али ликовање Европљана није дуго потрајало. Кад су војници пројурили кроз димну завесу, пред њиховим очима указао се запрепашћујући призор: главнина монголске војске, која у уводним чаркама уопште није учествовала, чекала је свој тренутак. Била је то војска постројена у пуном борбеном поретку, са исуканим сабљама и одредима стрелаца који су у рукама држали затегнуте лукове са стрелама. Сви су само чекали на заповест да се обруше

БЕСНИ ЧОПОР

Џингис-кан је био свестан да је његова војска малобројна. Зато је створио ратну тактику која је, према записима хроничара, гласила: „Кад нас је тако мало, морамо да нападамо као дивље звери, као читав бесни чопор одједном. Оно за шта би другој војсци било потребно десет дана ми морамо да завршимо за два и да се као оркан обрушимо на непријатеља. Опрезним размишљањем и спорим покретима не можемо добити ни једну битку".

на неуредно постројену гомилу Европљана. Онда је заповест уследила и први пут тако далеко на европском западу одјекнуо је бојни поклич Монгола: Кху-кху-кху. „Није то била битка", забележио је један хроничар тог времена, „био је то прави покољ".

Беспрекорна армија

Откуда су дошли ти Монголи? Ко их је организовао у војну снагу којој се нико у читавом тадашњем свету очигледно није могао супротставити? Каква их је то снага воље гонила увек напред? Какву је мисију требало да испуне?

Они сами би на та питања сасвим кратко одговорили: „Свети намесник", или „Једини", био је тај који је од дивљих, међусобно завађених племена исковао моћну, непобедиву армију. Он, син малог племенског вође, био је тај кога су супарници приликом смрти његовог оца ухапсили и три године држали као роба, да би на крају ипак успео да се ослободи и постане вођа свих Монгола. У том својству врховног кана обавио је свој посао тако темељито да је морало проћи више од 150 година пре него што су Европљани први пут успели да у отвореној бици поразе монголску војску.

Године 1206. канови разних турско-монголских племена одржали су на реци Онон „Курултај" – што ће рећи Велики савет – и том приликом подигли увис једног човека по имену Темуџин. Био је то знак да су га признали за свог вођу. Дали су му име Џингис-кан.

Одмах по завршетку Курултаја Џингис-кан се латио посла да све војне јединице, без обзира на племенску припадност појединих ратника, стави под јединствену команду. Успео је у томе са запањујућом ефикасношћу и створио најубојитију војну силу коју је неки коњанички народ икад имао.

Војска Џингис-кана била је организована по строго централистичком систему. Најмању јединицу сачињавала је коњаничка десетина у којој је сваки ратник имао своје тачно одређено место. Свака десетина имала је свог командира који је сносио пуну одговорност за своје потчињене. Десетине су се удруживале у стотине, а ове су са своје стране образовале одреде од хиљаду људи. Десет оваквих одреда сачињавало је туман, то јест оно што бисмо данас назвали дивизијом. Оваква чврста формација, затим чињеница да је сваки јахач имао своје тачно одређено место у борбеном поретку и, најзад, околност да је сваки Монгол водио са собом једног до два резервна коња и тако по потреби могао да се пребаци са уморног на свежег коња, омогућавали су монголској војсци да увек муњевито искрсне и обруши се на непријатеља.

Без части и милости

Оваква тактика донела је пун успех у бици са Русима 1223. године. Код руске реке Калке стајала су тада два монголска тумана, дакле 20.000 људи, наспрам 20 руских феудалних кнежева са укупно 80.000 ратника. Фронтални напад био би раван самоубиству. Због тога су истурена одељења Џингис-канових бораца, које су Руси сматрали целокупном монголском армијом, отпочела са својим тобожњим нападима. Онда су се одједном раштркали, симулирајући панику, и умакли погледима руских војника.

Том тактиком намамили су поједине корпусе руских кнежева да се раздвоје. Кад су ови изгубили међусобну везу, Монголи су кренули у фронтални напад. Док се битка одвијала пуном жестином, монголске вође су пустиле вест да ће оне руске јединице које баце оружје и предају се моћи неометано да се врате својим кућама. Многи Руси су поверовали том обећању.

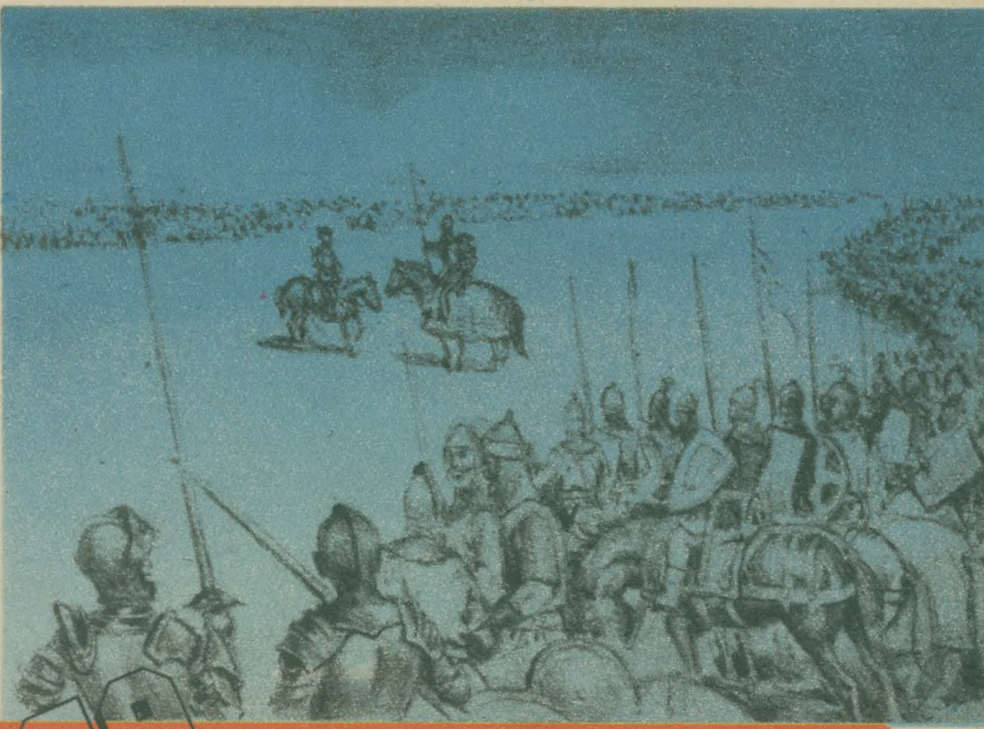
Али, показало се да је монголска часна реч смртоносна замка. У трен ока Џингис-канови ратници бацили су се на разоружане Русе и без милости их искасапили. У својим плановима освајања света они нису знали за витештво у европском смислу те речи. Њихов закон је гласио: Све је добро што служи монголској победи.

На сличан начин опходиле су се Џингис-канове хорде са опсађеним градовима. И ту је житељима било давано на знање да им се никакво зло неће причинити уколико добровољно отворе градске капије. Ако би градски оци заиста тако поступили, тиме су у највећем броју случајева доводили до масовног убиства. Јер, чим би запосели град, Монголи су истеривали читаво становништво на отворен простор испред капија. Тамо би најпре издвојили најбоље занатлије и слали их у Каракорум, да раде за своје монголске господаре.

Сви остали житељи освојеног града бивали су изложени крвавом масакру. При томе, дабоме, нису поштеђивани ни чланови породица заробљених занатлија. А кад би покољ био завршен, Монголи су потпаљивали град са свих страна. Јер за њих, као номаде, градови нису имали никакав значај, чак су представљали и неку врсту изазова. Тако су били сравњени бисери мухамеданске архитектуре као што је Самарканд, а иста судбина задесила је мађарске градове-близанце Буду и Пешту, пољски град Сандомир и многе друге широм Азије и Европе.

Највећа срећа Џингис-кана

Извршавајући сва та окрутна дела, монголски ратници су се само трудили да са што већом ревношћу испуне жеље и заповести свог врховног вође. Према записима кинеских хроничара, када је Џингис-кан упитао једног од офи-

Погрешна процена: пре него што ће отпочети битка, европским витезовима Монголи су, на својим малим коњима, изгледали смешни

СТИЖЕ СА ИСТОКА

ципра из своје телесне страже „шта човеку може да донесе највећу срећу на Земљи" овај је одговорио: „Широка степа, ведар дан, ватрен коњ међу ногама, соко на руци и лов на брзом ветру." „Не", одговорио је Џингис-кан, „него уништавати своје непријатеље, видети их на коленима испред себе, њихове коње и имовину одузети, слушати јауке њихових жена – то је најлепше".

И заиста: кад год би ујахао у неки освојени, опљачкани и спаљени град, Џингис-кан је увек захтевао да се обе стране његовог пута буду поређане домородачке жене које су, уз гласно ридање, оплакивале смрт својих мужева, браће и деце. Њихов плач био је у буквалном смислу музика за његове уши.

Ипак, истини за вољу треба напоменути: ма колико да су били свирепи према својим непријатељима, Монголи су се показали као поуздани пријатељи и савезници према оним народима који су им се од самог почетка добровољно предавали.

Најновија сазнања, која се ослањају на монголска усмена предања, али пре свега на записе кинеских и мухамеданских хроничара, откривају запањујућу чињеницу. Џингис-кан је располагао војском која је у време његове смрти бројала 129.000 коњаника. Они су успели да разбију милионску армију Кине и двомилионску армију Хорезма, тада најјаче мухамеданске државе. Ову земљу Монголи нису само покорили, они су је буквално угасили. Савремени историчари имају великих тешкоћа при одређивању њених тадашњих граница.

Једно од монголских изненађења: примитивна, али ефикасна артиљерија разбија борбене редове Европљана

Џингис-кан је разрађивао планове за освајање читавог света. Монголска војска требало је да стигне до последњег мора које је, како се тада веровало, запљускивало Земљу. Због тога је у пролеће „године змаја" (1220) послао своје најбоље војсковође Сибитај-багадура и Џебе-нојана да испитају пут до последњег мора. У међувремену се позабавио тиме да већ покорене народе тако сурово терорише да им никада не падне на памет да се ослободе монголског јарма. Тиме су све припреме за освајање друге половине света биле завршене. Међутим, „риђобради", како су га његови непријатељи називали, није стигао да то лично оствари. Умро је 1227. током похода на владара побуњеног краљевства Си-Хија.

* * *

Европљани су све то доживели као велику загонетку. Исто онако неочекивано као што су се и појавили, Монголи су и ишчезли, мада им се нико на Западу није могао озбиљније супротставити.

Да ли то значи да они нису утицали на даљи ток историје? Не. Огодајев наследник Менгке наставио је освајања: од 1261. године Монголи су покорили Месопотамију и Сирију, а истовремено је срушена династија Сунг у јужној Кини. Менгкеов наследник Кублај-кан довршио је освајање Кине и ујединио је под династијом Јиан: монголско царство простире се у то време од Црног мора и Персије до Пацифика. После смрти Кублај-кана монголско царство се постепено руши; у Кини је династија Јиан збачена 1368. а и Руси се до 1480. ослобађају монголске владавине. У међувремену се јавља нова моћна монголска држава под Тимур-Ленком или Тамерланом који од 1369. осваја територију југозападне Азије. Његова држава већ у првој половини века пропада. Бабур, потомак Тамерлана по оцу и Џингис-кана по мајци, успео је да сачува своју државу у подручју Фергане (данашња територија Узбечке ССР) и 1504. крене у освајање Индије. Монголску династију (Могула) оснивају у Индији 1526. године Бабурови наследници и владају Индијом све до средине 19. века.

За нас је све то далека прошлост. Али није прошлост и за многе Монголе. Међу њима кружи легенда да ће „Једини" једног дана устати из свог гроба и повести Монголе у нови освајачки поход све до последњег мора.

Г.В.

ЗА ОНЕ КОЈИ ТО ВОЛЕ ОПОРО (ТРЕЋИ ПУТ) ЂАВОЈ

Чији је, у ствари, тај речник, ђаволов или Емброуза Бирса? Званично, аутор је овај други, амерички новинар и писац. А пошто је он био поштен циник, сматрао је за сходно да већ у наслову укаже на свог духовног вођу, као што диригент, док публика пљеска, покретом руке преноси заслуге на оркестар.

У животопису Емброуза Бирса преплићу се чињенице и легенда. Извесно је да се родио 1842, да је био изузетно плодан и оштар сатиричар. Године 1913. прешао је мексичку границу: ту се сваки траг чињеница о његовом животу губи уступајући место легенди. А она каже да је Емброуз Бирс погинуо борећи се за мексичку револуцију, раме уз раме са Панчом Виљом.

Што се тиче коаутора, литература о његовом животу изузетно је богата (писао и Забавник претпрошле године).

П

Пантомима – Комад у ком се прича казује без насиља над језиком. Најмање непријатан облик драмске радње.

Пешак – За аутомобил, покретни и чујни део ауто-пута.

Плуг – Алатка која на сав глас вапи за рукама привврженим перу.

Повереник – Онај коме је А поверио Б-ову тајну коју је њему поверио Ц.

Проналазач – Особа која довитљиво распоређује точкове, полуге и опруге и верује да је то цивилизација.

Просјак – Онај који се уздао у помоћ својих пријатеља.

Пшеница – Житарица од које се, уз извесне тешкоће, прави подношљив виски, а користи се за прављење хлеба.

Пустињак – Особа која своје пороке и лудости не упражњава у друштву.

Р

Разборит – Човек који верује у десетину онога што чује, четвртину онога што прочита и половину онога што види.

Размишљање – Радња духа која нам омогућава да јасније сагледамо оно што је прошло и да избегнемо опасности с којима се више нећемо сретати.

Раж – Виски у зрну.

Резерват – Место на ком злочесте Индијанце подучавају хришћанским врлинама.

Рођаци – Људи које позивате у госте, односно који позивају вас, већ према томе да ли су богати или сиромашни.

Рука – Јединствено човеково оружје које се обично завлачи у туђ џеп.

IОВ РЕЧНИК ЕМБРОУЗА БИРСА

С

Себичан – Онај ко нема обзира према туђој себичности.

Смртност – Део бесмртности који нам је познат.

Сос – Једини непогрешиви знак цивилизације и просвећености. Народ који нема сосова има хиљаду порока. Народ који има један сос има само деветсто деведесет и девет порока. За сваки пронађени и прихваћени сос одбија се и заборавља по један порок.

Стрпљење – Блажи облик очајања прерушен у врлину.

Супарник – Хуља која жели оно што желимо ми.

Сврака – Птица чији је лоповски таленат навео некога на помисао да би је могао обучити да говори.

Ш

Шанса – Повољна прилика да се ућрабн разочарање.

Шкрабало – Професионални писац чији су погледи супротни нашим.

Т

Телескоп – Справа која се према оку односи слично као телефон према уху, омогућујући удаљеним предметима да нас трују мноштвом непотребних детаља. Срећом, није опремљен звоном које би нас позивало на жртвовање.

Тврдоглав – Непријемчив за истину коју заступамо блиставо и са одушевљењем. Популарно отеловљење тврдоглавости је мазга, најинтелигентнија животиња.

У

Узети – Прибавити, често силом, али радије крађом.

Узвратити – Писати, на пример, о нечијем „надахнутом перу", ако је тај неко пре тога писао о вашој „продуховљеној имагинацији".

В

Венчање – Обред којим се две особе обавезују да ће постати једна, једна да ће постати ништа, а ништа да ће бити подношљиво.

Вештица – 1) Ружна и одбојна старица, здружена у злоћи са ђаволом. 2) Прелепа и привлачна девојка која у злоћи далеко превазилази ђавола.

Више – Други степен поређења од сувише.

Војска – Класа непроизвођача која брани нацију у тај начин што прождире све оно што би непријатеља могло да доведе у искушење да је нападне.

Врлине – Извесна уздржавања.

З

Захвалност – Осећање између услуге која је већ примљена и оне која се тек очекује.

Змај – Главна атракција у менажерији античке маште. Изгледа да је побегао.

Зналац – Специјалиста који о једној ствари зна све, а о осталим ништа. Када је стари винопија настрадао у судару возова, канули су му на усне неколико капи вина покушавајући да га поврате у живот. „Полијак 1873", промрмљао је и издахнуо.

Ж

Жаба – Гмизавац са јестивим ногама.

Железница – Најважнија од многих механичких направа које нам омогућавају да из неког места одемо у неко друго где нам неће бити боље. Због тога оптимиста веома цени железницу – омогућује му да се превезе великом брзином.

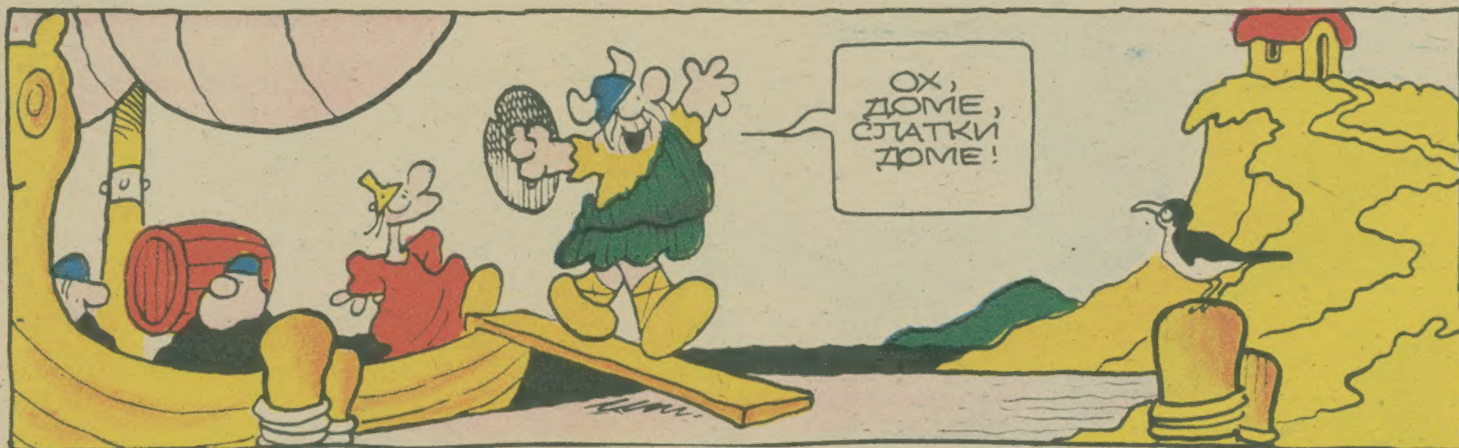
Живот – Духовна туршија која чува тело. Живимо у сенци његовог губитка. Ипак, кад га изгубимо, не недостаје нам. О питању „Да ли је живот вредан живљења?" много се расправљало, нарочито гласни били су они који мисле да није. Многи од њих у својим списима опширно су поткрепили то мишљење и, водећи строго рачуна о законима здравља, годинама уживали у слави успешне расправе.

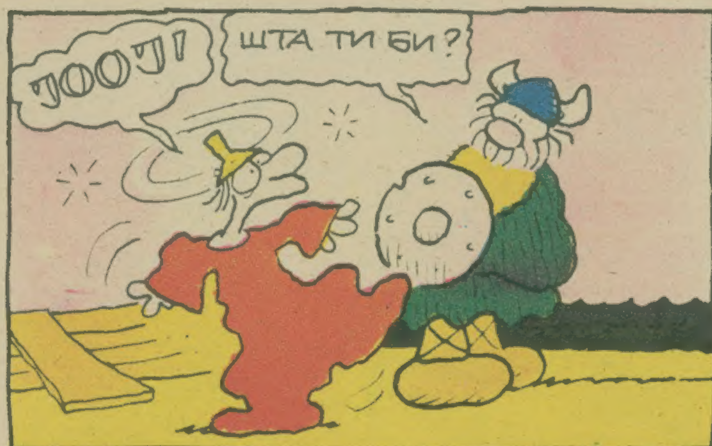
Приредила:
Славица Милетић

Илустровао Растко Ћирић

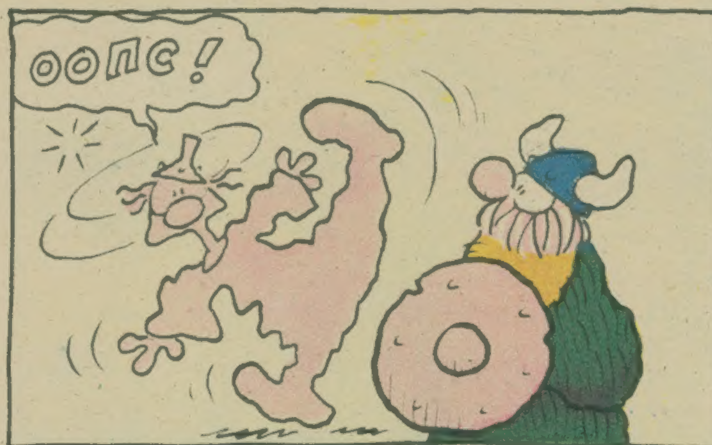
DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

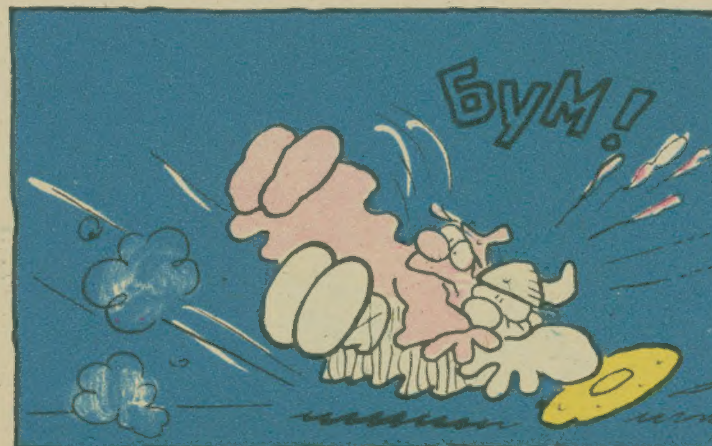

ФАНТАСТИЧНА БРЗИНА

ВАШИНГТОН. У Сједињеним Америчким Државама постоји чак стотину и педесет метеоролошких станица. Распоређене су тако да снимају податке у свим областима земље. Посматрања се обављају у исте сате. а према упутствима из централне станице која се налази у Вашингтону и где се стичу сви резултати. Подаци се преносе таквом брзином да већ после једног сата све станице имају све податке из оних осталих. Ти се подаци уписују у таблице и на метеоролошке карте. а ове висе на вратима или неким другим видним местима тако да становници могу да се обавесте на најбржи начин о временским условима у било ком крају Америке.

ОРИГИНАЛНА РАЗМЕНА

ПАРИЗ. Један предузетник досетио се стварно оригиналног начина размене путника. Према његовој идеји, многи ће Парижани у време предстојеће Светске изложбе пожелети да избегну страшну гужву и да „побегну" из свог града. С друге стране, долазиће странци, и то у масама, да виде то светско чудо. Дакле, треба организовати размену људи на обострано задовољство и – корист предузетника који је свој посао назвао „Агенција за слободну размену".

Агенција би радила овако: Парижанин који жели да отпутује у неку другу престоницу треба да се упише у списак и убележи све податке о свом стану. Исто то, посредством Агенције, чиниће странци, јер ће листе бити отворене у свим европским престоницама. И сад, Агенција само обави размену, уз малу надокнаду за своје посредовање. Ово је диван пример међународног патриотизма!

НОВИ НАЧИН ГРЕЈАЊА

ЛОНДОН. Од свих уређаја за грејање пећи су несумњиво и најједноставније и најекономичније. Али, оне не пружају уживање у посматрању ватре, што је предност камина, а исто тако исушују ваздух у просторији у којој се налазе. Најбоље су пећи од керамике, док су гвоздене и ливене опасне из два разлога: човек на њих може да се опече. а пећи од гуса још и пропуштају отровни угљен-диоксид.

Радијатори на топао ваздух представљају изванредан начин грејања, без дима и штетних гасова, дају угодну, благу топлоту, али су скупи. Сличне особине имају и радијатори на воду, уз опасност која данас ипак није честа – да казан пукне.

Годинама се већ користи и гас, што је веома савремен начин загревања станова, где нема мука око довлачења горива и складиштења у стану, као кад су у питању дрва и угаљ. Гасом се рукује лако, нема дима, а и увођење инсталација не кошта много. Ипак, постоје и лоше стране: гас може бити веома опасан у рукама расејаних.

Најзад, ту су и пећи на лож-уље које су одличне за грејање предсобља, трпезарија или билијарских сала, другим речима просторија у којима се борави само неко време. Једини је недостатак ових пећи што се морају одржавати веома чисто јер се иначе шири из њих јак и непријатан мирис нафте, а и зидови чађаве.

Илустровао Зоран Петканић Петко

ДОК ВИ „ВОЈСКА" СПАВАТЕ...

Од једног свог поручника командант је могао да очекује све друго осим да ће разоружати сопствену бригаду

Те фебруарске ноћи 1943. када су у Новом Пазару хапшени чланови Партије и симпатизери НОП-а. имао сам срећу да ми кућа остане ван блокаде. Времена да спремим преобуку нисам имао журио сам да се што пре извучем из града. Где ћу. нисам се много двоумио. изабрао сам Јошаничку Бању У њој сам имао рођаке. људи су ме знали. ваљда им нећу бити сумњив бар док не ухватим неку везу. А после... – почео је да нам прича Мио Радовић професор историје у пензији о једној необичној акцији партизана

– Већ после неколико дана сазнао сам да се партизанска веза налази у – штабу четничког корпуса! Међутим. и за њу ми је била потребна веза: распитивао сам се мало около и сазнао да се на Јавору. у четницима. налази мој некадашњи друг из богословске школе Селимир Поповић Преко њега сам. као што сам се и надао. стигао до партизанске везе. Миладина Радуловића који је добио задатак да сакупи преживеле борце копаоничког одреда. прикупи нове и разоружа Јаворски корпус Задатак нимало лак с обзиром да је у том часу командант Јаворског корпуса био Брана Петровић, човек необично задрт и сумњичав по природи. Да би га уклонио. Миладин је до детаља разрадио „ратни" план: наруку му је ишло то што је Јаворски корпус деловао на подручју где је осим српског живео и муслимански живаљ. Осећ, какав је био. Брана Петровић је на територији коју је сматрао својом завео праву страховладу. кад год би му се учинило да му се неко супротставља или његово наређење не спроводи доследно. наређивао је да „непослушника" батинају до крви или чак и убију Тако су осим српских страдале и многе муслиманске главе. што баш није било сасвим са упутствима Драже Михаиловића

Миладин је педантно бележио сва Бранина дивљања и после је дао све од себе да Михаиловића увери у Бранину неподобност Резултат Дражиног и Миладиновог разговора био је телеграм штабу Јаворског корпуса којим је Брана Петровић смењен. а на његово место постављен Радомир Цветић. кога је Миладин препоручио као човека из краја и познаваоца прилика

„Погрешна" веза

По свему осталом. Цветић никада не би добио овакво унапређење што је. вероватно. и њему самом било јасно. Зато је према Миладину осећао велику захвалност и није имао разлога да му не верује. Овакав Цветићев однос остављао је Миладину одрешене руке што је он на најбољи могући начин и користио Тако је. убрзо по мом приступању четницима организовао при штабу корпуса курс за радио-телеграфисте. Водио га је главни радио-телеграфиста Горазд Миљковић Слове нац

Горазд је, иначе. од часа када је дошао у четнике. а то је било 1942. стално био под присмотром заједно са женом Метком. Миладин му је био симпатичан па је дао све од себе да курсисте што боље обучи Од петорице курсиста нас четворица смо били симпатизери или чланови СКОЈ-а. Миладин је. наравно. то знао и зато је баш нас и одредио. Уз задатак да што боље савладамо радио-телеграфију. Димитрије Диша Кочовић и ја добили смо још један. да утврдимо на чијој је страни Горазд. Спријатељили смо се с њим и сазнали да је међу четнике дошао као и ја да би нашао партизанску везу. Кад је то сазнао. и Миладин се обрадовао

– Слушај. Попац – рекао ми је истог дана – реци Горазду да у четири сата буде у радио-станици

Пренео сам поруку. Тачно у четири Горазд је ушао у радио-станицу очекујући да ће најзад добити везу коју је месецима прижељкивао. Неколико минута за њим ушао је Миладин

Осетивши да ту нешто није у реду. Горазд је пребледео

Чујем да тражиш партизанску везу – обратио му се Миладин. – Та веза сам – ја!

– Господине поручниче, мора бити да је у питању нека забуна Нисам ја тражио никакву везу, ја сам... – почео је да се правда Горазд и уверава га да му тако нешто никада није пало на памет

Миладин је без речи изишао напоље. Улучивши згодну прилику. пренео ми је цео разговор са радио-телеграфистом. Исто вече нашао ме је и Горазд

– Ау, Попац, шта си ми урадио? Ја нисам тражио четничку него партизанску везу. једва сам се извукао! – рекао је. још не могавши да се поврати од неочекиваног сусрета и шока који је доживео. Требало нам је много времена и упорности да га уверимо да се тог дана у радио-станици ипак срео са правом партизанском везом

Најбољи испаде најгори

Курс који је Горазд почео да нам држи у пролеће 1943. завршен је у јесен. Сада нас је већ било више радио-телеграфиста

тако да су могли да нас поделе мене су доделили Дежевској бригади

Убрзо је почела и Шеста офанзива. Четници су кренули ка Санџаку како би партизанима спречили пробој са те стране. Мој Нови Пазар је у то време био део такозване „Велике Албаније" ред су одржавали жандари у Недићевом оделу и с кечетом на глави

У корпусу занредно стање. Са делом који је кренуо ка Новој Вароши пошли су Горазд и Диша. Ја сам, по Миладиновом упутству, остао са Дежевском бригадом на Одвраћеници. Задатак да одржавам везу са штабом корпуса. Али ја најбољи на курсу никако не успевам да успоставим везу. Пролазе дани, један, други, трећи

Миладин се нервира. Потребни су му Диша и Горазд, а ја никако да их „ухватим"

- Ти, Попац, изгледа да ниси баш најбоље савладао курс. Ево ти писмо, носи га Цветићу а Диши и Горазду реци да кад стигну на Остатију, онеспособе радио-станицу. Нека се снађу и то ураде како знају

Кад нисам могао радио-везом морао сам лично да нађем Цветића. Шест сати ми је требало да од Одвраћенице стигнем до штаба корпуса: знао сам да је тај пут врло опасан, али младост не признаје опасност. Нашао сам Цветића и предао му Миладиново писмо. Међутим, све време док сам ишао, па и кад сам стигао у штаб корпуса, није престајало да ме копка то што нисам успео да успоставим везу. Готово да сам и сам почео да сумњам да курс заиста нисам добро завршио. Лакнуло ми је кад сам нашао Горазда и сазнао да нису имали времена да монтирају радио-станицу стално су били у покрету, у страху од партизана. Повратак на Одвраћеницу много ми је лакше пао. У међувремену, примакао се час да се спроведе дуго припремана Миладинова акција. Имајући то у виду две недеље раније, Миладин је постројио целу бригаду и одржао говор

– Ви сте краљева војска, регуларна, и не приличи вам да се понашате као којекаква банда. Мислите о томе и дању и ноћу! А кад смо већ око ноћи, нема потребе да пушке држите под јастуком послажите их као прави војници у угао спаваонице!

Никоме није било ни на крај памети да га не [illegible]уша знали [illegible] да је одличан са Цветићем а да и на Дражу има утицаја. Све у свему, Миладин је, што се њега тиче обезбедио све услове да акција успе. Али

По казни, на стражу!

Како је нас симпатизера НОП-а и чланова СКОЈ-а, било премало у бригади да би акција успела, помоћ је требало да нам пруже илегалци из долине Ибра. Све храбри проверени људи. Што се нас у бригади тиче, ми смо те ноћи сви били распоређени на стражу. Ја сам, разуме се, био задужен за радио-станицу. Међутим, другови који су долазили да нам помогну нису могли да се пробију до нас. Да их четници не би приметили, одлучили су да остатак ноћи проведу у неким колибама на Честим Врелима. Баш ту су их приметиле и сеоске страже које су одмах послале обавештење у штаб бригаде. Те ноћи, било је јасно, акција је морала да се одложи. Само до следеће, обавестио нас је Миладин. Ујутру је поново постројио целу бригаду

– Какви сте ви то војници? Срам вас било! Овде су изгледа будни једино сељаци! Угледајте се на њих! А ви, који сте ноћас били на стражи и за разлику од сељака нисте приметили ништа сумњиво, за казну ћете и ноћас на стражу!

Та, наредна ноћ, пала је између трећег и четвртог новембра. У пет минута до поноћи страже су пропустиле илегалце и ови су се распоредили пред вратима спаваоница. Тачно у поноћ Миладин је дао знак пиштаљком. Врата су се поотварала, на њима су се појавили партизани и испалили по неколико метака у ваздух. За опомену

– Живот вам је загарантован, само без отпора – „обавештавали" су из сна пробуђене и запрепашћене четнике. Нијадан од њих се није надао оваквом колачу: да нешто предузме нико се није усуђивао. Све пушке биле су ван дохвата руке, уредно сложене у углу собе. Било је јасно да би сваки отпор био бесмислен.

Ја, сам, био сам тако рећи без посла. У радио-станицу нико није ни покушао да уђе па нисам морао ни да је браним. Моменат изненађења, на који се толико рачунало, потпуно је успео

До подне, сви четници су саслушани а онда скупљени испред дома у коме су и заробљени. Говор су им одржали Душан Томовић и Миладин и позвали их да се прикључе партизанима или разиђу кућама. Већина се вратила кућама. Неки од њих су се, чим су се нашли на безбедној даљини постарали да Цветића обавесте шта се догодило са Дежевском бригадом. Можете мислити какво је изненађење доживео

– Радио-станица, наоружање и муниција, комора и све остало што је припадало разоружаној бригади Јаворског корпуса пребачени су партизанима. Од бораца који су учествовали у разоружавању Дежевске бригаде, припадника некадашњег копаоничког одреда и илегалаца из долине Ибра формиран је Ибарско-моравички партизански одред. Што се саме акције тиче она је за новопазарски крај значила исто што и Четврта офанзива за Дражу Михаиловића – завршио је своју причу Мио Радовић.

Прибележила:
Олга Вукадиновић

ПРВИ ЧОВЕК ДРУГЕ ЛИНИЈЕ

За Миладина Радуловића који је разоружао четничку бригаду којом је командовао његови ратни другови кажу да је био човек натпросечне интелигенције, опрезан и лукав као лисица а храбар као лав. По ономе што смо сазнали о њему, ова оцена није нимало претерана.

Миладин Радуловић рођен је 1912. године у селу Лабудову код Колашина а отац Секула, и сам наклоњен књизи, потрудио се да и њему и осталој деци омогући школовање. Тако се Миладин уписао на одсек хемије на Природно-математичком факултету у Београду и ту, због запажене активности, 1939. године постао члан КПЈ. Пред сам рат, са дипломом у џепу, запослио се у лабораторији Трепче: занимљиво је да је већина познаника и сарадника о Миладину говорила као о инжењеру а не хемичару. Разлог за то било је његово изузетно широко технично образовање.

Већ неколико месеци по доласку у тадашњу Косовску Митровицу, изабран је за члана Месног комитета: припадао је партијској ћелији интелектуалаца у којој је испољио врло велику активност. Уз свакодневне задатке, Миладин је са Елвиром Томазини, Словенком, и Бранком Крефтом организовао извлачење из транспорта 1000 затвореника предвиђених за рад у нацистичкој Немачкој. Као члан Месног комитета, заједно са тадашњим секретаром Али Шукријом, суделовао је у првој оружаној акцији у Трепчи и учествовао у припреми за организовање Копаоничког одреда којем је желео да се прикључи као активан борац. Међутим, жеља му се није остварила: по партијском задатку остао је и даље у Митровици. А онда када је било најтеже, како нам је рекао његов друг и саборац Душан Томовић, половином 1942 – након повлачења Копаоничког одреда Миладин је од Обласног комитета Косова и Метохије и Месног комитета Косовске Митровице добио задатак да се „увуче" у неку од значајнијих четничких јединица. Осим овога, Миладин је требало да се повеже са Среским комитетом Рашке и преосталим борцима копаоничког одреда, да испита услове за пребацивање најугроженијих комуниста из Митровице на ово подручје, да унутар неке четничке јединице, уз помоћ већ убачених бораца, покуша да паралише или бар ублажи хајку на припаднике бившег Копаоничког одреда и њихове породице у Ибарској долини и најзад да, уз помоћ Среског комитета Рашке и преосталих бораца Копаоничког одреда, разбије четничке и формира партизанске јединице.

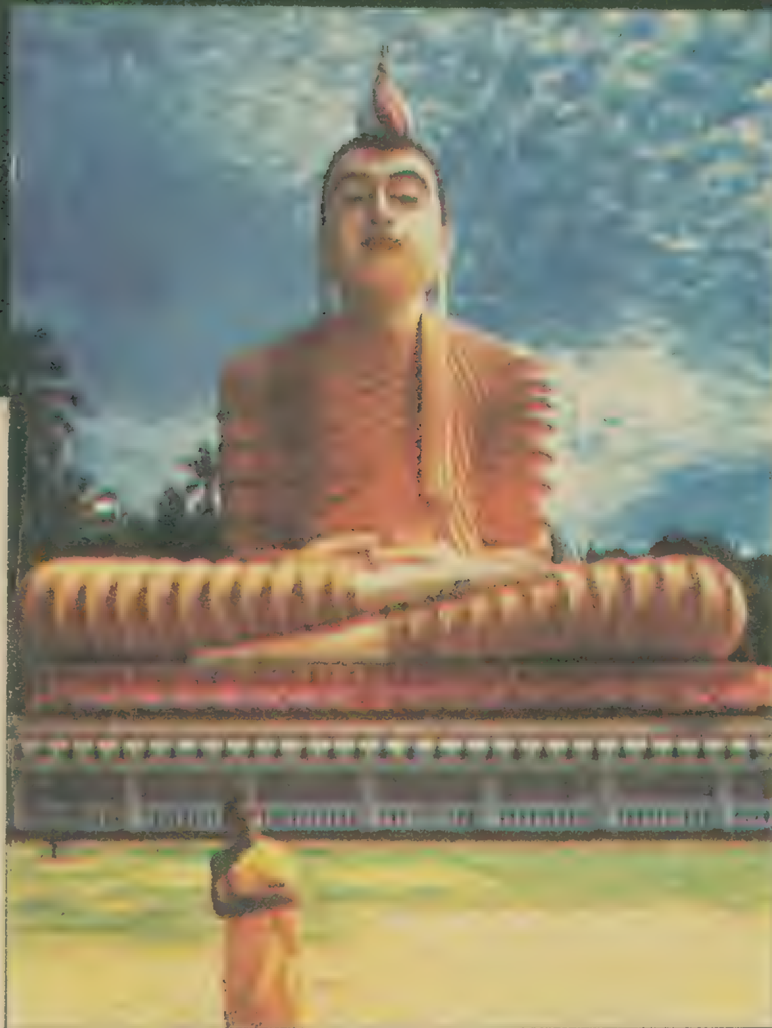
Уз помоћ Гојка Гошовића из Рашке, Миладин је преко обезбеђеног канала доспео у Дежевску бригаду којом је командовао Цветић и понудио му своје „патриотске" услуге. Како смо из приче Мие Радовића видели, Миладин је на бриљантан начин, уз помоћ тридесетак, такође убачених чланова партије и СКОЈ-а, извршио свој задатак. Тек тада је могао да испуни своју давнашњу жељу: да постане борац неког партизанског одреда.

Носилац Споменице, овај скроман, дружељубив и правичан човек, умро је 1985. године и сахрањен у Београду.

Илустровао Брана Јовановић

Земља лавова, зумбула, драгуља и – свемирске одисеје

ШТА ЈЕ ДОЛЕТЕЛО С НЕБА?

Џиновска статуа Буде у положају који традиционално симболизује дубоко размишљање.

Нови центар главног града. Пре само једне деценије Коломбо је више личио на прашумско село.

Још није решена тајна велике удолине на југу Земље. Прича о томе је фантастична, баш као и податак да на Цејлону драгуље можете наћи чак и у неком пиринчаном пољу!

Како стоји у древној хроници, у 6. веку пре нове ере, бежећи испред прогонитеља зато што је убио светог лава, на острво Цејлон искрцао се, заједно са 600 својих присталица, индијски принц Синха. Ту је створио државу Синхалеза, а синха значи лав

За Индијце је Цејлон био и остао „Острво лавова" и „Рибњак црвеног лотосовог цвета", за Персијанце – „Земља зумбула и рубина", за Кинезе – „Острво драгуља"... А кад је 22. маја 1972, после четири и по столећа колонијалне историје, Цејлон проглашен за републику Шри Ланку, један од листова који излазе у главном граду, Коломбу, објавио је: „Од данас смо вратили својој земљи име које за нас звучи као химна њеном препорођеном достојанству." Шри Ланка, „блиставо лепа, краљевски светла земља" – парче копна у облику сузе, продужетак северног суседа Индије.

Живот се овде рађа у слављу боја, сунца и тропске лепоте. Екватор је надомак руке, зато је температура стално висока и уједначена, а природа веома дарежљива. Свако стабло, сваки жбун, сваки пропланак огрнуо се посебном бојом.

Куће су квадратне или правоугаоне, плетене или зидане, али увек окружене раскошним зеленилом. Изнад сваких врата висе гроздови банана, кокосових ораха, папаје, плодова хлебног дрвета... Кокосовим млеком гаси се жеђ. Од осушеног плода добија се уље, кора одлично гори, а од влакана се праве конци. Ако су листови палме у нечијем дворишту нанизани у чвор – у кући је невеста или новорођенче. Ако су врхови листова окренути надоле – неко је умро.

Поред љуштионица пиринча увек се дими. Љуска лагано сагорева, а кад се ватра сасвим угаси, пепео ће послужити за бељење зуба. (Ово је земља увек насмејаних људи.)

Припадници различитих етничких група.

Далада Малигва. Светилиште у ком се чува Будин зуб.

Цејлонци се буде са сунцем... Видећете човека са сепетима на мотки преко рамена, жену са бошчом на леђима, таљиге с биволом... Ради се као што се и креће, лагано али упорно – стрпљиво и по ритму који не трпи промене.

У цик зоре рибари чамцима крећу у моћне таласе Индијског океана. На километар-

Овако изгледа слон који у току религијске свечаности носи урну с реликвијом.

-два од обале поређају се и љуљушкају у месту... Све је исто као у древна, давно заборављена времена.

На друмовима припитомљени слонови, „механизација" која обара дрвеће и вуче балване. Грдосија слуша човека који на његовим леђима личи на комарца. Иначе, слон овде вреди колико и аутомобил.

У језерима, потоцима и рекама пуно купача. Роне и на главу истресају канте воде. Понека риба падне им на главу. Смеју се...

Звезде говоре

Још је Птоломеј писао да је по сафирима и злату Цејлон најпознатији на свету. Краљ Соломон је овамо слао своје емисаре да купују драгуље и зачине за поклон краљици од Сабе. „Азијска плава лепотица" је највећи сафир у круни британске краљице. Нађен је 1926. на једном пиринчаном пољу у близини града Ратнапуре.

Потрага за драгуљима почиње тако што сеоски свештеници читају хороскоп тражећи најпогоднијег човека, јер само одабрани могу да се баве овим послом. Потом се, на исти начин, одређује и најпогодније време за почетак радова као и место на коме ће бити отворен мали рудник, с тим што су, у ово друго, неоспорно, уткана и одређена геолошка знања. Због тога су и успешна копања веома честа.

Ако драгуљи и све остале лепоте Шри Ланке нису довољно убедљиви за све оне који сумњају у веровање и легенде о рајском врту, на острву постоји и велики материјални „доказ". То је једна планина у унутрашњости острва названа Адамов врх – светилиште будиста, муслимана и хришћана који верују да је ово чаробно место, окружено језерима и вртовима, одабрано као достојна замена Адаму и Еви за изгубљени рај.

Историја најбројнијег цејлонског народа Синхалеза (има још Тамила и Маура) носи заштитни знак будизма који је у периоду мрачњаштва и суровости – како тврде житељи овог поднебља – зрачећи светлошћу мудрости и духовне снаге, указао на пут човечности и љубави. Стога није чудо што су за Синхалезе рукописи и књиге пронађени у будистичким храмовима Шри Ланке заправо и једини уџбеници историје.

Шри Ланка има сачуване бројне културне и историјске споменике. На северу, усред џунгле, као да се отвара књига о прошлости цивилизације ове древне земље – град Анурадапура. Са своје две хиљаде становника био је један од највећих и најлепших градова у старом свету. Птоломеј није заборавио да га унесе у свој атлас. Кажу да је у њему живело деведесет императора, па му отуда и име: „анура" значи деведесет.

Месечев камен

Прво је у овај град стигао Будин зуб, а за зубом и кључна кост. То је било довољно да постане најсветији међу светим градовима будистичког света. Његова слава угасила се у 13. веку под налетом тамилских ратника са севера.

Свети Ficus religius или „Бо", као скраћеница од Буда, јесте дрво за које кажу да је вршњак Анурадапуре, што значи да има око 23 века и вероватно је најстарије дрво на свету. Следбеници Буде прилазе му склопљених руку између којих се налазе латице лотоса, као симбол живота и старења, чиније с пиринчем, кувано просо, тамјан... Ту је и Месечев камен – храм грађен у облику лотосовог цвета са богатом орнаментиком у виду лавова, слонова, коња и бикова. На Лотосовом цвету седи Буда огромних размера.

У овој земљи не постоји култ мртвих, па тако ни гробља. Према веровању будиста, човек се после смрти поново рађа, али у неком другом облику – као мајмун, змија, палма или говече. Мртви се спаљују, а бела одећа је обележје тог догађаја у породици.

Не дешава се сваког дана да нешто падне равно с неба. Кад се то догоди, дуго се памти. Тако је и у Унаватуни, на југу земље. Преведено са синхалешког језика име овог града значи „тамо је пао". На географским картама ова област обележена је као огромна депресија у коју као да клизи читава Шри Ланка. Нешто је тамо заиста пало, неки метеорит посебне густине, састава и величине. Или нешто друго, фантастичније од старог индијског епа „Рамајана" чија прича каже да је вођа индијских мајмуна Хануман испустио тамо обронак Хималаја. А то се догодило зато што није успео да на овој планини, по налогу бога Раме, пронађе неку травку за лечење рањеника па је, за сваки случај, одвалио читав део планине, који је касније испустио на поменутом месту.

Стаза слонова

Коломбо, главни град Шри Ланке, најписменије земље Азије, полако постаје права метропола. У његовој луци укрштају се многи светски путеви. Али, најлепши град је Канди, некадашња престоница и последњи град сингалешких краљева. По свом положају спада у најпривлачније градове света. Лежи усред тропске прашуме и украшен је вештачким језером у коме се налази острво. Оно служи за одмор, а висећим мостом повезано је с градом и краљевском палатом.

На северу Шри Ланке, недалеко од места Марагахавева, снимљен је, пре 28 година, чувени филм „Стаза слонова". Истоимени предео заиста постоји, али стазом сада пролазе аутомобили и запреге. Иначе, на Цејлону су снимани и неки филмови о Тарзану.

Артур Кларк, писац „Одисеје у свемиру 2001" живи у Шри Ланки још од 1956. и жели да ту остане до краја живота. Он је почасни грађанин ове земље и ректор једног од најугледнијих универзитета.

Д. Варагић

СУМЊИВО

ДОГАЂАЈ НАШАО ПИСЦА

ЛИЦЕ ЗОНЕ ЗАМФИРОВЕ

Како је Ниш „присвојио" славу приштевске лепотице и како је томе кумовао Бранислав Нушић

Све се догодило као и у роману Стевана Сремца, али не у Нишу, него у Приштини. Јер Зона, она права Зона, никада није нишким сокацима газила нити је свог „оца" Стевана Сремца познавала. Што је постала славна и свог писца славом надмашила, Зона дугује нашем највећем комедиографу Браниславу Нушићу, те далеке 1895. српском конзулу у Приштини, још у саставу Турске царевине.

Први сумрак беше кад се оте глас низ Диван Јол сокак...

– Зоне побегуља... Зоне Замфирско! Уграби гу Максим, Косте кујунџије син.

Чаршија проструја, Приштину глас обиђе и врати се одакле је и кренуо, у исти Диван Јол сокак на капиџик чорбаџи Замфира. Истина, Зону му, миљеницу, Максим не уграби, ал' на част и образ удари. Леле, па зар цела Приштина да бруји и о срамоти која паде на кућу угледног чорбаџи Замфира да шапуће.

Нушић и српски живаљ

Приштина тога времена личила је на све турске вароши, са кривудавим сокацима, калдрмом, кућама покривеним ћерамидом, авлијама са високим зидовима у којима се за женски део породице одвијао и сав живот. Варош је имала своје неписане законе. Углед се тешко стицао, а од нанете срамоте још теже се бранило.

Осећајући дах и на пушкомет близину слободне Србије, приштински Срби све се чешће повезују с њом. Наравно, Турци су на све начине то спречавали.

Бранислав Нушић, конзул, чинио је све да те везе олакша. Рањени лав са Босфора, како се за Турску говорило, клецао је на Балкану. Срби у вароши су то осећали. У то да верују, заслужан је и Нушић. Дружећи се са угледним трговцима и занатлијама он је уживао велике симпатије. Био им је чест и драг гост.

Један од угледнијих домаћина био је и чорбаџи Замфир Кијаметовић, трговац лиферант, познат све до Солуна. Волео је Нушић код њега на слатко и кафу да сврати. Укућани би га одмах окружили, нарочито млађарија. Уочио је једно девојче како израста у лепотицу. Беше то Јефросима – Зона, како су је од

миља звали, једно од тринаесторо деце чорбаџи Замфира. Њен гиздав ход и враголаст осмех одвајали су Зону од остале женске деце у породици.

Зона

У свиленој кошуљи и шалварама, јелеку срмом опточеном и тесном да једре груди задржи, мамила је уздахе газдинских синова и младих калфи кад би махалом до тетака пошла. Шеснаесту кад напуни, у Приштини се о њеној лепоти причало.

И би прво бегенисање. Он, Максим, син Косте Гапића, кујунџије и пријатеља породице чорбаџи Замфира. Сатима би Зона стајала на пенџеру да га угледа кад прође. А он је пролазио све чешће. О том ашику у Приштини већ се шапутало, а и њихове породице начуле. И нека. Леп су пар. Догађаји који су следили ишли су у прилог томе да српска књижевност буде обогаћена за једну „Зону Замфирову.” Али, о томе касније.

Једног поподнева чорбаџи Замфир сврати до свог пријатеља Косте кујунџије. Донео пиштољ (алтију) да му овај посребри. Добри пријатељи започели су разговор уз кафу и ракију и због сасвим безначајне ствари нису га пријатељски завршили. И тада чорбаџи Замфиру излете она реч – да ће Зону пре за сиромаха, али за његовог Максима никад.

Две породице, познате и угледне у Приштини, једна другу замрзеше. На љубав Зоне и Максима паде сенка. Отац је морао да се слуша. Максим је то добро знао, али није могао да се помири да Зона не буде његова. И смисли да Зону отме, кобајаги. Да је осрамоти, да ничија не буде. Било је то време кад су осиони и богати Турци отимали лепе девојке, па чак и удате жене, ако би им за око запеле. То је била велика срамота за сваку кућу. Ако би породица сазнала да се спрема таква отмица, преко ноћи би пребегла у Србију. Наравно, уз велику помоћ конзула Нушића и његових повериљивих људи.

Нушић, сведок многих отмица српских девојака, био је сведок и ове лажне, Зонине.

Мушка побегуља

Са својим другом Заком Цинцарином Максим убрзо оствари своју намеру. Обуче Заку у шалваре, бундицу од црног атласа и стави му зар преко лица. Користећи мрак потрча кроз Диван Јол сокак загрливши друга. Ту викне да га чују случајни пролазници: „Уграбих Зону чорбаџи Замфирову!”

И, како је и желео, глас пуче Приштином. Старији Зонин брат Серафим чу новост у чаршији. Дотрча са другом до куће и у авлији налете на мајку.

– Дадо, па зар Зона побегуља наста? Кућу осрамоти!

– Како бре, синко? Ту је Зоне, није излазила!

Брату Зонином би јасно. Дограби оружје и уз лелек мајчин излете у мрак. Максиму да се освети. Али, због узалудне пуцњаве по сокацима зарадио је од турских пандура само по двадесет пет батина по табанима. И друг исто тако.

После овог догађаја, нетрпељивост између породица Кијаметовић и Гапић достигла је врхунац. Али, врхунац је достигао и чемер у души Зониној. Просци навалили, чак је и богатих удоваца било. Неће Зона. Али, би како је чорбаџи Замфир рекао. Удаде је за лепог, али сиромашног младића из куће Грбића. Звао се Алекса. Зона са њим изроди седморо деце, али негде у души оста жал за оном првом ватром, неугашеном. Максим се убрзо оженио неком Цинцарком, али није дуго поживео. Умро је млад.

Нушић и Сремац

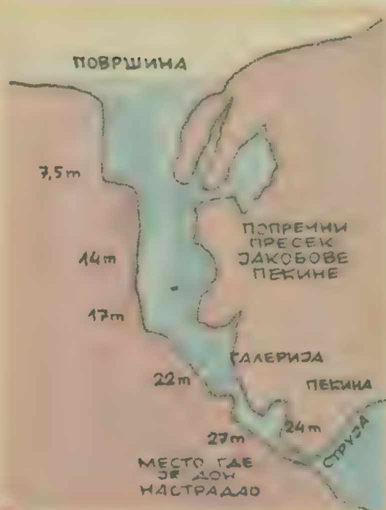
Нушић, пријатељ породице чорбаџи Замфира, није могао овај догађај да опише, а желео је! Зар да им повреди ране због којих су напустили Приштину и живели у Прокупљу, где је чорбаџи Замфир убрзо и умро.

Овај догађај Нушић је подробно описао Стевану Сремцу... И тако Приштина изгуби Зону и славу да се по њој прочује. Наравно Сремац је у свом роману мало изменио личности и догађаје.

Чорбаџи Замфир је хаџи Замфир, Максим је Мане кујунџија... Љубав Зоне и Манета је победила. Живели су дуго и срећно. Зона Замфирова, у ствари Јефросима Грбић, доселила се са децом у Београд 1943. године где је доживела дубоку старост.

Вито Недељковић

Илустровао Брана Јовановић

ПЕЋИНА СТРАВЕ

На двадесет седам метара дубине, приклештен брдом шљунка, Дон Дибле није имао чему да се нада. Питао се само како то смрт, у ствари, изгледа

Један ујутру Дона Диблеа пробудило је упорно зврјање телефона. Знао је о чему се ради и пре него што је подигао слушалицу. „Код Јакобове пећине, две жртве," обавестио га је глас дежурног у полицијској станици у Сан Маркосу у Тексасу. Јакобова пећина већ је однела четири живота. Био је то изазов коме многи рониоци нису могли да одоле.

Два сата касније Донова спасилачка екипа била је на месту несреће. Од преживелих чланова ронилачке експедиције сазнали су да се двојици њихових другова изгубио сваки траг пошто су се провукли кроз процеп у стенама на дубини од 27 метара.

Лутке

Дон је Јакобову пећину знао напамет, али му се никада није учинила тако опасна као тог дана. Неуобичајено јаке подводне струје поигравале су се Калвином Тарнером, његовим пратиоцем, и њим као да су лутке. Сваки час бацале су их на оштре зидове пролаза који води до пећине. Ношене струјом завесе шљунка израњале су из таме и застрашујућом снагом ударале у визире на њиховим маскама. На тренутке се од мора каменчића ништа није видело.

На двадесет пет метара дубине нашли су се у такозваној Галерији. Где год усмерили снопове лампи, пред њима су се уздизала читава брдашца наталоженог шљунка. Лелујава брдашца која су под првим јачим налетом струје могла да се обруше и прогутају их.

На двадесет седам метара, пред самим улазом у пећину, Дон је застао. Погледао је на манометар. Имао је још 453 килограма кисеоника, али је знао да је на тој дубини притисак четвороструко већи од површинског и да залиха неће потрајати дуго. Руком је дао знак Калвину да га сачека, а онда се примакао улазу. Био је то у ствари узани процеп у стенама који није било лако савладати ни у нормалним условима.

Као што је претпоставио, јака струја нанела је шљунак и у процеп, само што су се овде завесе шљунка вертикално уздизале дуж бочних зидова пролаза и ту и тамо се злокобно лелујале под налетима струје.

Можда је тада требало да одустане, али Дон то није учинио. Обема рукама одупро се о дно процепа и свом снагом одгурнуо напред, кроз узани отвор. Под снопом лампе угледао је згодну избочину у стени, грчевито се ухватио за њу и повукао тело за још неколико центиметара напред. У том тренутку на њега се обрушила лавина шљунка која га је прогутала и повукла за собом, дубље у процеп. Сада је он био жртва.

Последњи удисај ваздуха

Један звук сваки ронилац препознаје истог трена: звук регулатора који више нема шта да извуче из празне боце. Дон се одувек питао шта ће учинити ако му се то икада догоди. Хоће ли се успаничити, полудети од страха, шта уопште осећа човек када смрт постане стравична извесност?

Сада је имао одговор. Одједном му се чинило да све што се дешава више нема много везе с њим. Последњи пут је издахнуо ваздух и пустио да му регулатор испадне из уста. Убрзо га је обузела нека чудна раздраганост, али се тада нешто ипак у њему побунило. Није хтео да умре! Почео је да се копрца и увија и... одједном схватио како клизи уназад. Помахнитало се рукама одгуривао назад кроз процеп све док у једном тренутку није ударио о његов бочни зид.

Калвин Тарнер је разговетно чуо ударац и препознао звук: ударац боце за кисеоник о камен! Уперио је лампу у том правцу и кроз усковитлани шљунак и муљ назрео Доново лице на неколико центиметара од свог. Зграбио је регулатор резервне боце и угурао га другу у уста. Дон је халапљиво гутао ваздух – удисао га је пребрзо и предубоко, много брже него што је смео...

Неколико минута касније кренули су ка површини. На 7,5 метара дубине Калвин је остао без кисеоника. Морао је да остави Дона и одмах изрони. За њега је мора била готова.

Невоље Дона Диблеа тек су почињале. На дубини од шест метара одједном се пресамитио од болова. Знао је и зашто. Плаћао је данак халапљивости с којом је увлачио прве удисаје кисеоника. Сада, како се примицао смањеном површинском притиску, они су се ширили.

Спустио се на дубину од дванаест метара у нади да ће тамо моћи да их се ослободи, али му је убрзо постало јасно да губи време. Преостајало му је само једно: да изрони. А шта то значи, знао је исувише добро.

Цемент и гвоздене шипке

У тренутку када се извукао на обалу и стао пред њих, Донови другови су занемели. Изгледао је као да је прогутао џиновску лопту. Испљунуо је регулатор и заурлао од болова.

Хитно је пребачен до најближе болнице са комором за декомпресију. Дијагноза: ваздушна емболија. Лекаре су, истина, неки симптоми збуњивали, али су ипак одлучили да га сместе у комору и „спусте" до дубине од 50 метара како би разбили мехуриће азота. Само, вештачки притисак није донео никакво побољшање нити су стравични болови умињули.

Пребацили су га у другу болницу где су лекари одлучили да га оперишу. Оног тренутка када је хирург отворио набрекли трбух, из Доновог стомака покуљао је гејзир компресованог ваздуха и стомачних сокова. Испоставило се да му је прсао зид трбушне дупље и да је то изазвало инфекцију која је захватила читаву дупљу. Тек касније објасниће му да је го што је преживео равно петоструком пуцању слепог црева и да је за длаку остао жив.

Док се Дон опорављао, две професионалне ронилачке екипе утрошиле су две недеље и хиљаде долара безуспешно покушавајући да пронађу жртве Јакобове пећине.

Четири месеца након несреће, 29. децембра 1979. године, Дон и његови другови поново су се спустили у пећину. Овога пута са собом су на дно однели вреће цемента и гвоздене шипке. Од тог дана улаз у Јакобову пећину затворен је заувек.

М. И.

Илустровао Брана Јовановић

ТАЛИЧНИ ТОМ

РАТ И МИР II ДЕО

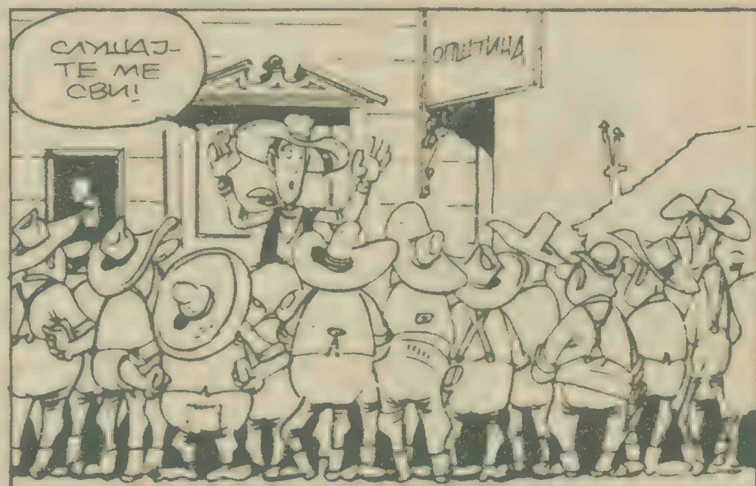
У ПЕЈНФУЛ ГАЛЧУ

ПИШЕ: ГОШИНИ (GOSCINNY)
ЦРТА: МОРИС (MORRIS)

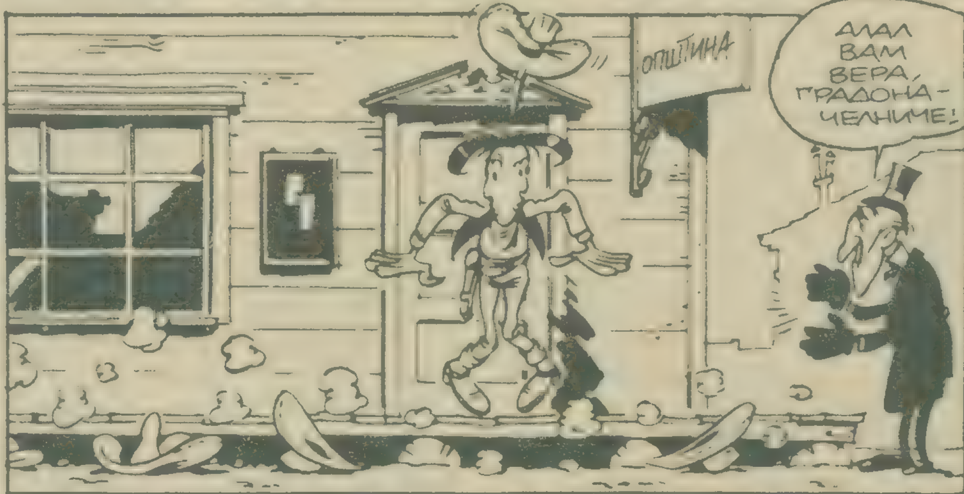
СТАНОВНИЦИ ГРАДА ПЕЈНФУЛ ГАЛЧА ИМЕНОВАЛИ СУ ТАЛИЧНОГ ТОМА ЗА ГРАДОНАЧЕЛНИКА. ЊЕГОВ ЗАДАТАК ЈЕ БИО ДА ПОМИРИ ДВЕ ЗАВАЂЕНЕ ПОРОДИЦЕ: О' ХАРЕ И ТИМИНСОВЕ...

ТЕ НОЋИ, У ПЕЈНФУЛ ГАЛЧУ ЛОШЕ СЕ СПАВАЛО...

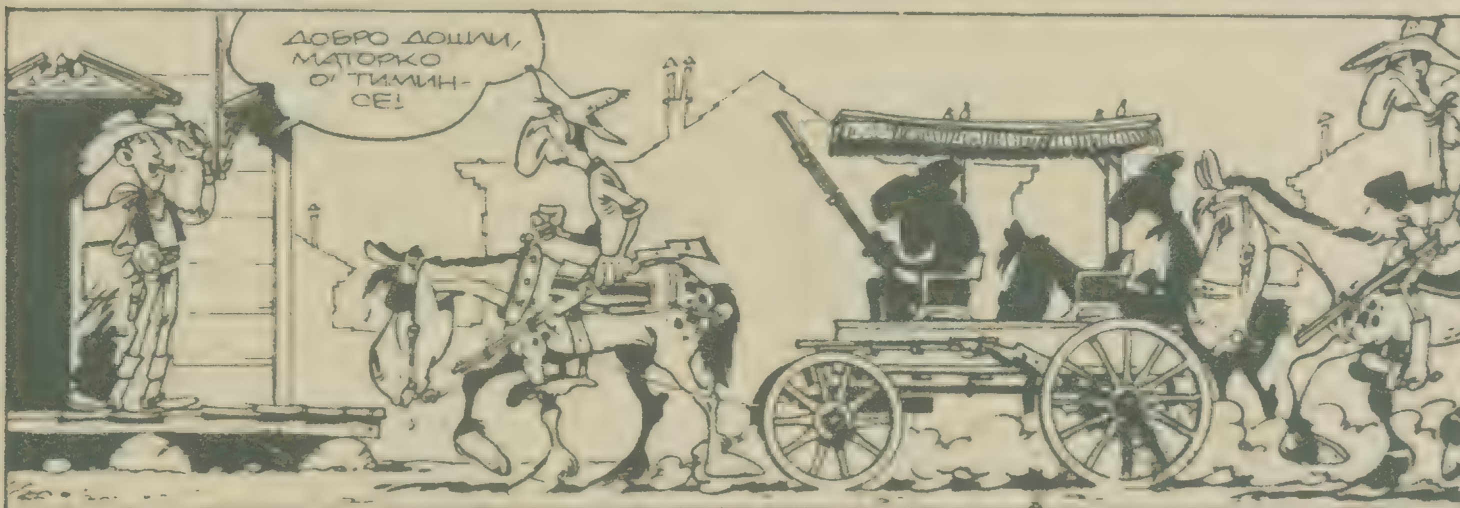

ДАНАС ЈЕ ВЕЛИКИ ДАН...

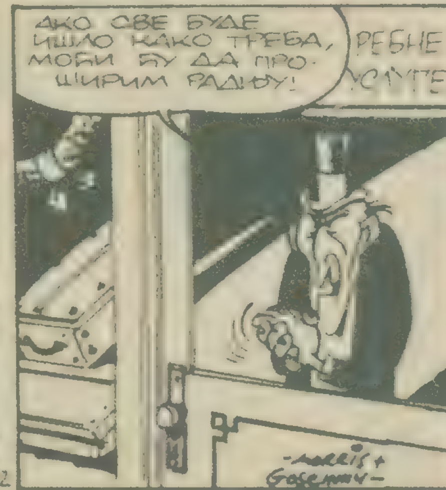

НИ ЖИВЕ ДУШЕ НА УЛИЦИ... НАДАМ СЕ ДА ЋЕ ДОЋИ! ИМАМ ПЛАН КОЈИ БИ МОГАО ДА УСПЕ...

АХА! ЕВО ИХ!

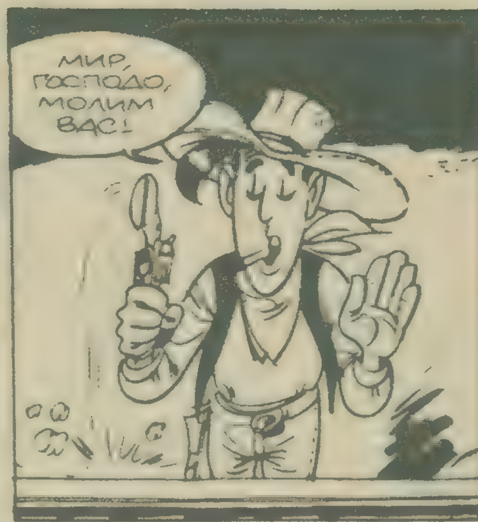

ДОБРО ДОШЛИ, ДЕДА О'ХАРА!

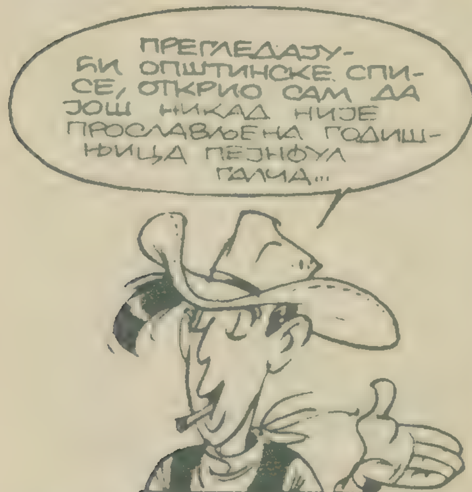

ДОБРО ДОШЛИ, МАТОРКО О'ТИМИНСЕ!

АКО ЧУЈЕТЕ ПУЦАЊЕ, САМА ИХ СВЕ ПОМЛАТИТЕ!
ПУЦАЈТЕ ПРВИ! ПОЛАКО, БЕЗ НЕРВИРАЊА!

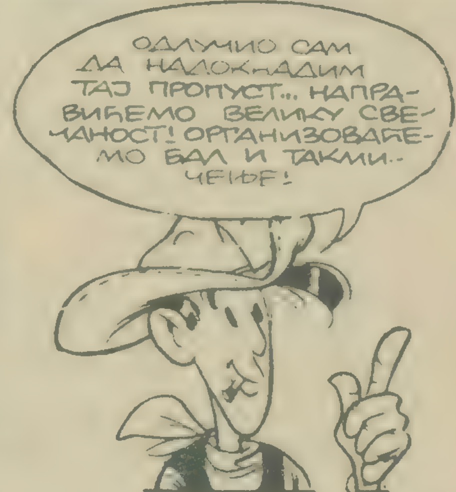

АКО СВЕ БУДЕ ИШЛО КАКО ТРЕБА, МОЋИ ЋУ ДА ПРОШИРИМ РАДЊУ!
РЕБНЕ УСЛУГЕ
MORRIS + GOSCINNY

РЕЦИ НАМ БРЗО ШТА ИМАШ, ДА НЕ СЕДИМО ДУГО! ОВДЕ МНОГО СМРДИ НА КОЈОТА!
МОРЕ, ИСЕЂУ ЋУ КЛЕМПАВЕ УШИ ОВОЈ ОЛУПИНИ ОД ЧОВЕКА!

МИР, ГОСПОДО, МОЛИМ ВАС!

ПРЕГЛЕДАЈУЋИ ОПШТИНСКЕ СПИСЕ, ОТКРИО САМ ДА ЈОШ НИКАД НИЈЕ ПРОСЛАВЉЕНА ГОДИШЊИЦА ПЕЈНФУЛ ГАЛЧА...

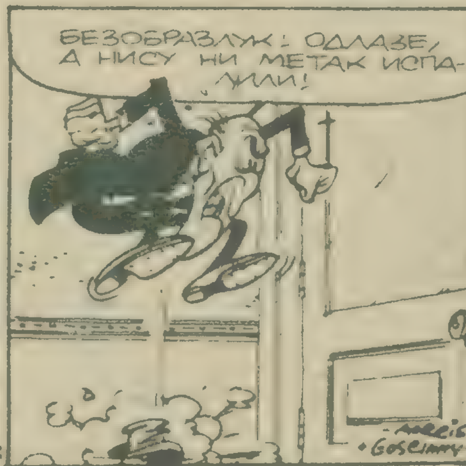

НИКО, ИЗГЛЕДА, НЕ ЗНА ТАЧНО КАДА ЈЕ ГРАД ОСНОВАН...

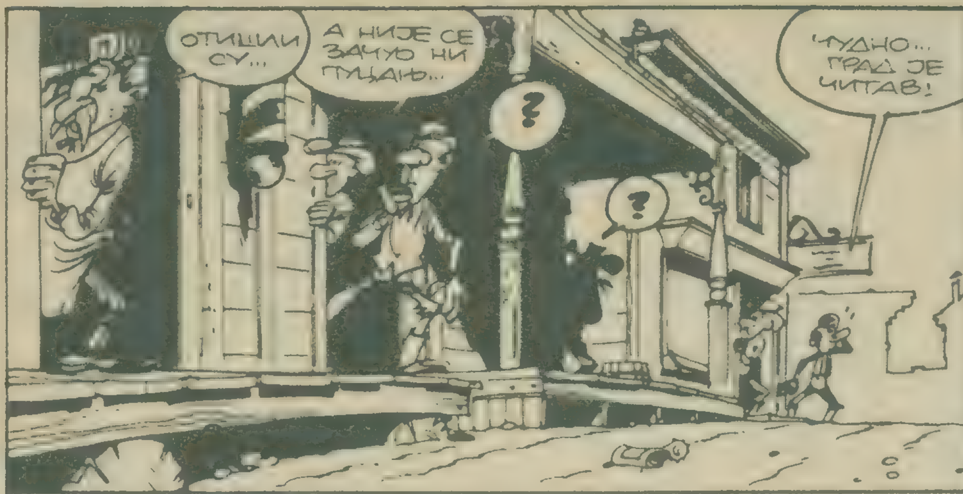

ОДЛУЧИО САМ ДА НАДОКНАДИМ ТАЈ ПРОПУСТ... НАПРАВИЋЕМО ВЕЛИКУ СВЕЧАНОСТ! ОРГАНИЗОВАЋЕМО БАЛ И ТАКМИЧЕЊЕ!

ТО С НАМА НЕМА ВЕЗЕ!
СЛАЖЕМ СЕ С ОВОМ БАГРОМ!
ВИ СТЕ НАЈУГЛЕДНИЈИ ФАРМЕРИ У ОВОМ КРАЈУ! ТРЕБА ДА ПРИСУСТВУЈЕТЕ СЛАВЉУ...

... ОСИМ АКО ВАС НИЈЕ СТРАХ ДА ЋЕ ВАС ДРУГИ ФАРМЕРИ НАДМАШИТИ!
ШТА?!
НЕКО ДА НАДМАШИ О' ХАРУ?!

ДОЋИ ЋЕМО НА ТВОЈУ СВЕЧАНОСТ!
И МИ! НЕК' СЕ ЗНА ДА СУ О'ТИМИНСОВИ НАЈБОЉИ!

БЕЗОБРАЗЛУК! ОДЛАЗЕ, А НИСУ НИ МЕТАК ИСПАЛИЛИ!
MORRIS GOSCINNY

ОТИШЛИ СУ...
А НИЈЕ СЕ ЗАЧУО НИ ПУЦАЊ...
?
?
ЧУДНО... ГРАД ЈЕ ЧИТАВ!

ДОЂИТЕ СВИ! ИМАМ ВАЖНО САОПШТЕЊЕ!
ОПШТИНА

ПРОСЛАВИЋЕМО ГОДИШЊИЦУ ОСНИВАЊА ПЕЈНФУЛ ГАЛЧА! ДАТУМ ЈЕ - ТРИ ДАНА ОД ДАНАС!

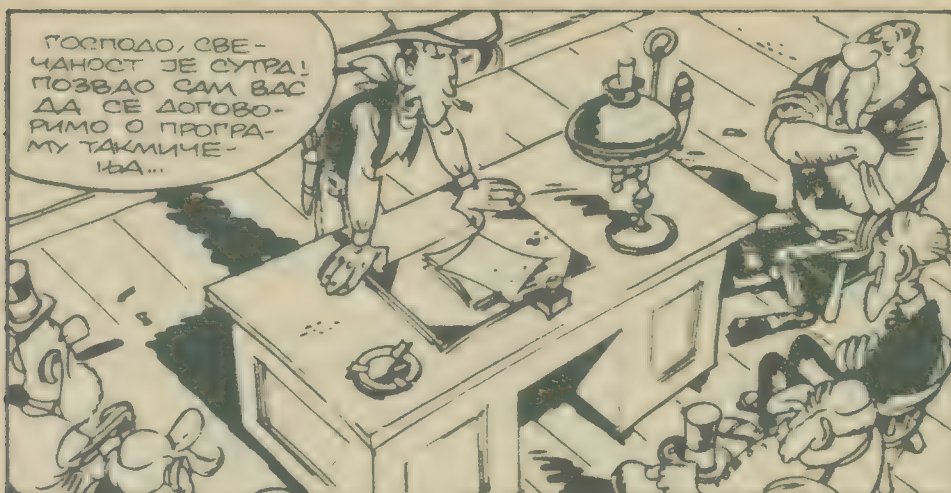

ОРГАНИЗОВАЋЕМО ТАКМИЧЕЊА НА КОЈИМА ЋЕ НАИЗМЕНИЧНО ПОБЕДИТИ О'ХАРЕ И О'ТИМИНСОВИ! ТО ЋЕ ИХ ОДОБРОВОЉИТИ, ПА ЋЕ СЕ ИЗМИРИТИ НА ВЕЛИКОМ ЗАВРШНОМ БАЛУ!
ДОБРА ИДЕЈА!
ЈУПИИИ!
ЖИВЕО ГРАДОНАЧЕЛНИК!

ЦЕО ГРАД СЕ ДАО НА ПОСАО...
МОРАМ ДА ОБНОВИМ САЛУН ДО ПОЧЕТКА БАЛА!

...У РАДОСТИ И ВЕСЕЉУ...
САХРАНЕ
ПОГРЕБНЕ УСЛУГЕ
МАЛО ФАРБЕ, ДА ЗГРАДА ДОБИЈЕ ПРАЗНИЧНИ ИЗГЛЕД...

О, СЛАТКА ГЕНОВЕВО УВЕК САМ ТЕ СНЕВО...

... ОД ТЕБЕ МИ СРЦЕ ПРЕПУНО К'О ЦРЕВО...
ШАШАВИ ГРИНГОСИ!

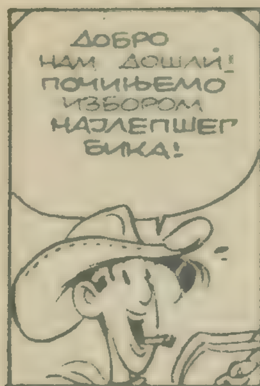
СТИГАО ЈЕ ВЕЛИКИ ДАН...

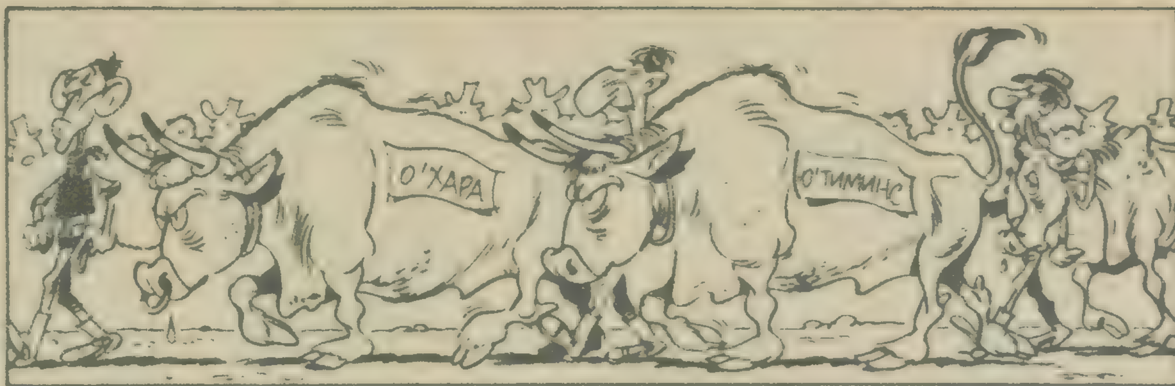
ХОТЕЛ САЛУН

ДОБРО ДОШЛИ

НЕКА ЖИВИ ПЕЈНФУЛ ГАЛЧ

5

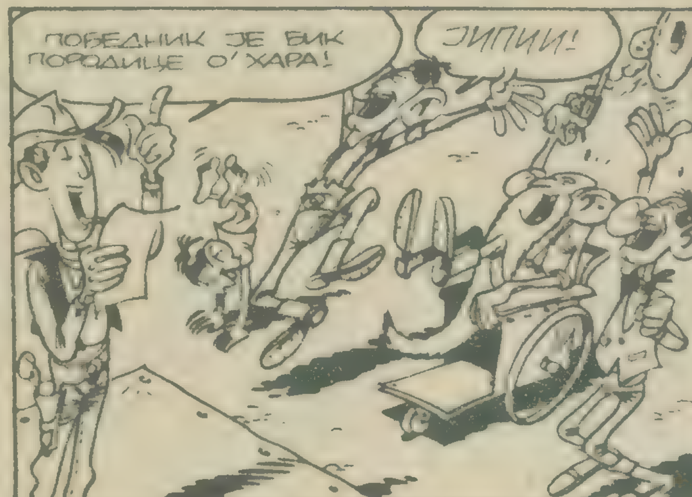

ДОБРО НАМ ДОШЛИ! ПОЧИЊЕМО ИЗБОРОМ НАЈЛЕПШЕГ БИКА!

О'ХАРА
О'ТИМИНС

УВЕК САМ БИО КРЖЉАВКО! НИ-САМ НИ СЛУТИО ДА ЋУ УЧЕСТВОВАТИ У ТАКМИЧЕЊУ ЗА ЛЕПОТАНА!
КО ЗНА! МОЖДА НЕ ОЦЕЊУЈУ ПО ТЕЖИНИ, НЕГО ПО СНАЗИ КА-РАКТЕРА!
ШАШАВИ ГРИНГОСИ!
О'ХАРА
О'ТИМИНС
СМИТ

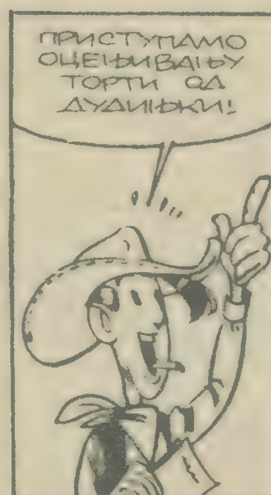

ПШШШ!
ПШШШ!
ПШШ...

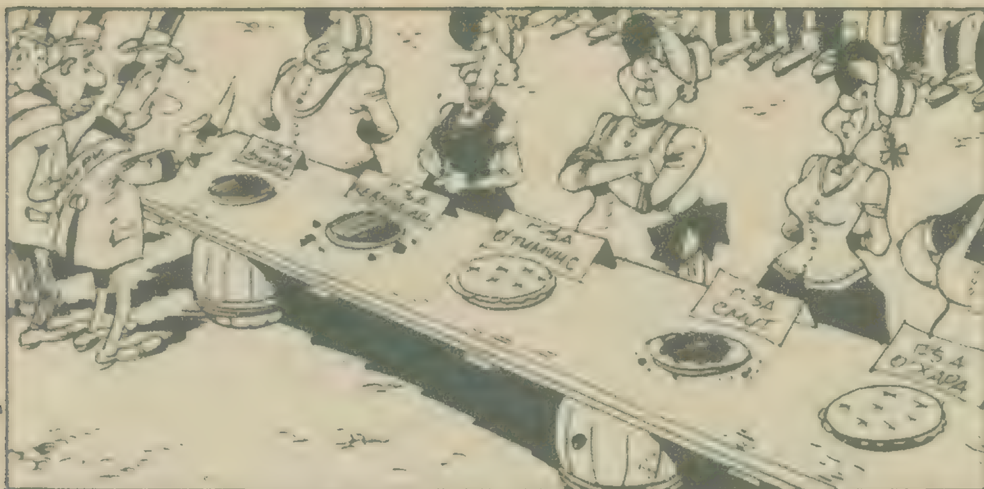

ЖИРИ ЈЕ ДОНЕО ОД-ЛУКУ!

ПОБЕДНИК ЈЕ БИК ПОРОДИЦЕ О'ХАРА!
ЈИПИИ!

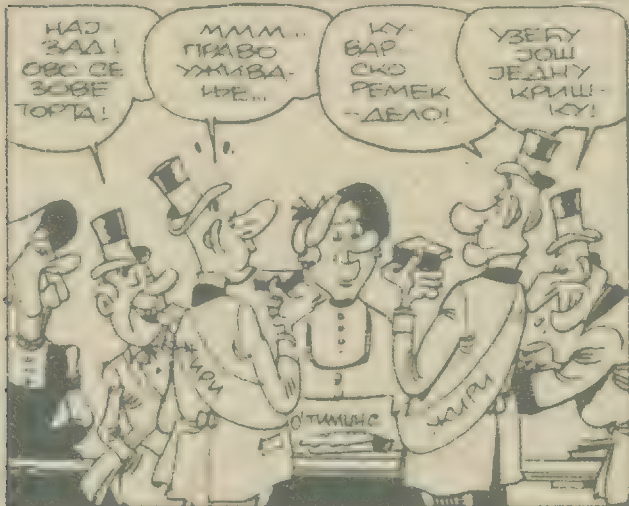

О'ТИМИНСОВИ СУ БЕСНИ...
ОДМАХ ЋЕМО ПРЕЋИ НА СЛЕ-ДЕЋУ ДИСЦИП-ЛИНУ...

ПРИСТУПАМО ОЦЕЊИВАЊУ ТОРТИ ОД ДУЊИЊКИ!

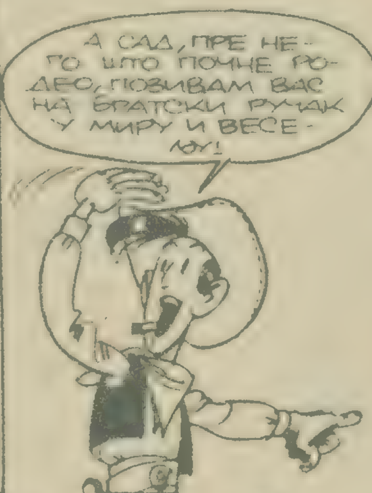

МОЈ МУЖ ЈЕ САМ ТРАЖИО ДА НАПРАВИМ ЛОШУ ТОРТУ! НЕКА; ОН ЋЕ ЈЕ И ЈЕСТИ!
МЕНИ НИСУ НИШТА ТРАЖИЛИ! МОЈЕ ТОРТЕ ИОНАКО НИКАД НЕ ВАЉАЈУ!
ЖИРИ

НАЈЗАД! ОВО СЕ ЗОВЕ ТОРТА!
МММ... ПРАВО УЖИВАЊЕ...
КУВАРСКО РЕМЕК-ДЕЛО!
УЗЕЋУ ЈОШ ЈЕДНУ КРИШКУ!
ЖИРИ
О'ТИМИНС
ЖИРИ

ПРЕДАЈЕМ ГОСПОЂИ О'ТИМИНС ОВУ МЕДАЉУ ЗА НАЈБОЉУ ТОРТУ СА ДУЛИЊКИ!
ЈА-ХУУ!

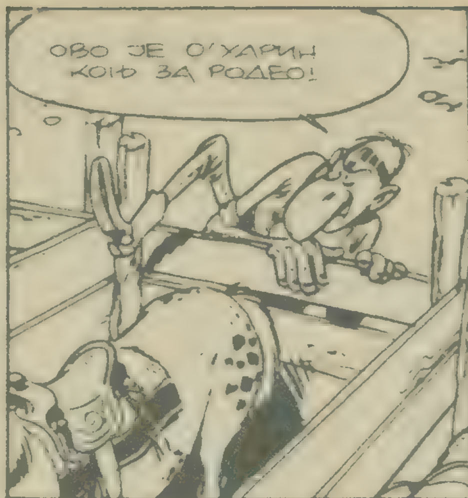

А САД, ПРЕ НЕГО ШТО ПОЧНЕ РОДЕО, ПОЗИВАМ ВАС НА БРАТСКИ РУЧАК У МИРУ И ВЕСЕЉУ!

МИСЛИТЕ ДА ЋЕ УСПЕТИ?
НАДАМ СЕ ДА ЋЕ ИХ ГОЗБА МАЛО ОДОБРОВОЉИТИ!

ОДМАХ СЕ ВРАЋАМ... ДА ОБАВИМ ЈЕДАН ПОСЛИЋ ДОК ОСТАЛИ РУЧАЈУ...

ОВО ЈЕ О'ХАРИН КОЊ ЗА РОДЕО!

ХЕ, ХЕ, ХЕ!

СТАВИО САМ СВРБЕЋИ ПРАШАК ПОД СЕДЛО О'ХАРИНОГ КОЊА!
ОДЛИЧНО, МАЛИША!

У ИСТО ВРЕМЕ...
МАЛОЧАС САМ РЕЦНУО РЕМЕН ОД СЕДЛА О'ТИМИНСОВОГ КОЊА!
ТО ТИ ЈЕ ПАМЕТНО, МЛАДИЋУ!

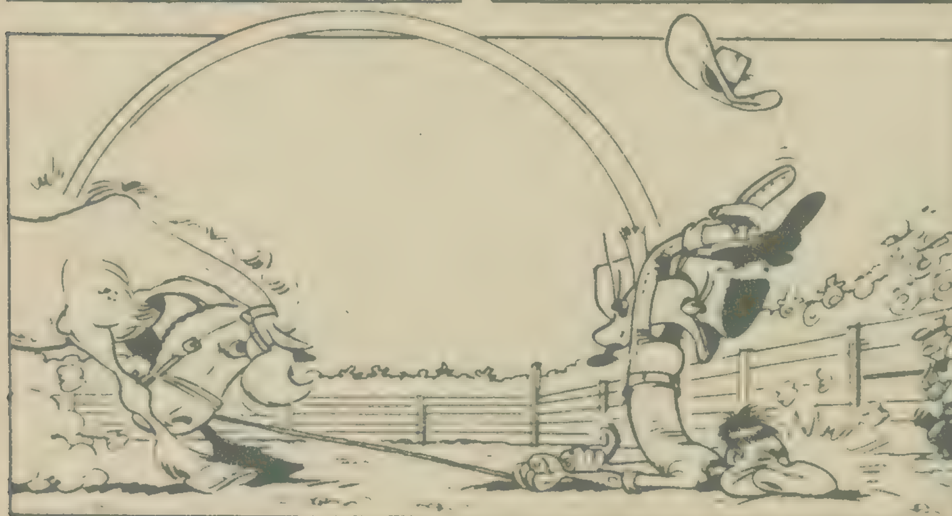

А САД – СВИ НА РОДЕО!

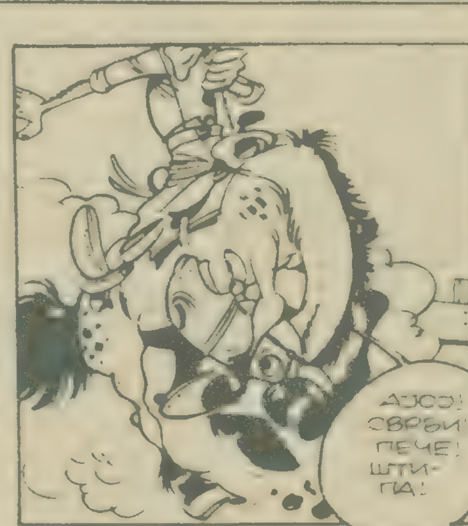
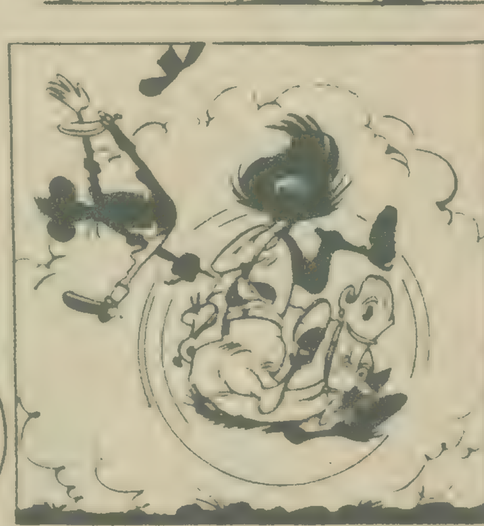

ТАКМИЧАР БРОЈ ЈЕДАН – МОНТГОМЕРИ О'ТИМИНС!
ХЕ, ХЕ, ХЕ!
ХЕ ХЕ, ХЕ!

ПОЛАЗИМ!

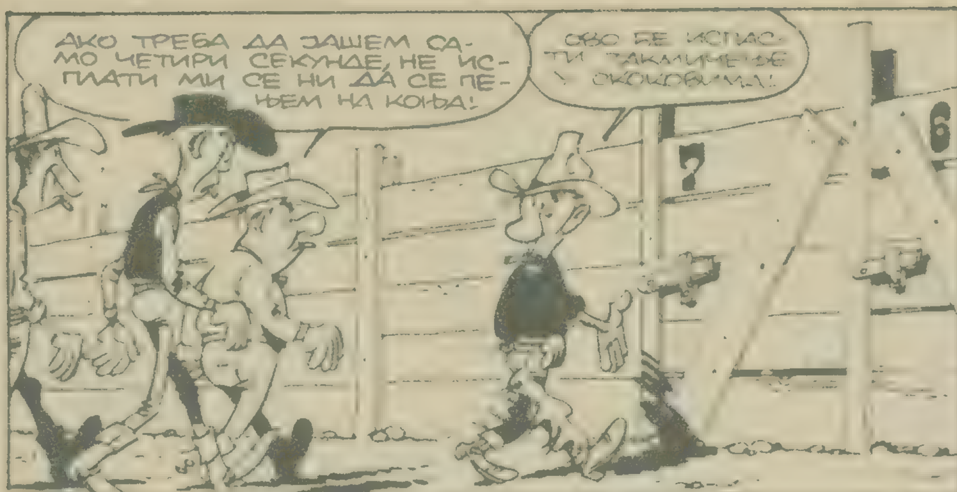
ВРЕМЕ: ЧЕТИРИ СЕКУНДЕ!

ПУШТАЈ!
ТАКМИЧАР БРОЈ ДВА – НАТАНИЈЕЛ О'ХАРА!

АЈОЈ! СВРБИ! ПЕЧЕ! ШТИПА!

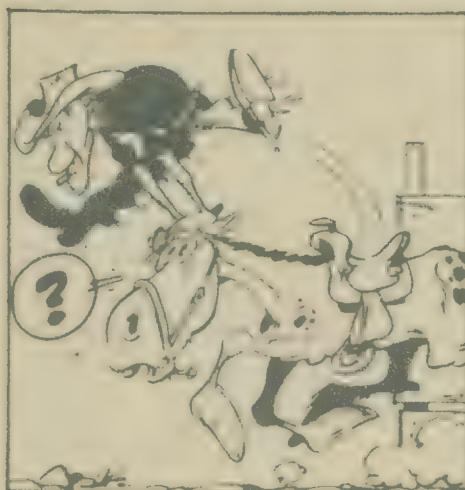
ВРЕМЕ! ЧЕТИРИ СЕКУНДЕ!

АКО ОТКРИЈЕМ КО ЈЕ ИЗВЕО ОВУ ИДИОТСКУ ШАЛУ, ТРЕСНУЋУ ГА КОПИТОМ У ИЗВЕСНО МЕСТО!

ЈЕСМО ЛИ СЕ РАЗУМЕЛИ? НИКО ОД ВАС НЕ СМЕ ОСТАТИ У СЕДЛУ ДУЖЕ ОД ЧЕТИРИ СЕКУНДЕ!

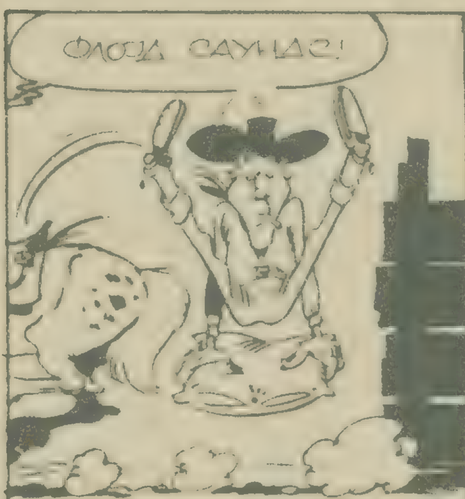

АКО ТРЕБА ДА ЈАШЕМ САМО ЧЕТИРИ СЕКУНДЕ, НЕ ИСПЛАТИ МИ СЕ НИ ДА СЕ ПЕЊЕМ НА КОЊА!
ОВО ЋЕ ИСПАСТИ ТАКМИЧЕЊЕ У СКОКОВИМА!
7
6

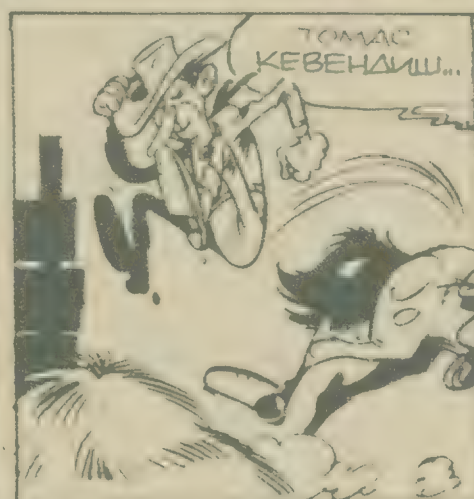

ТАКМИЧАР БРОЈ ТРИ — АЛФРЕД БРЕГЕР!
ОТВАРАЈ!

?

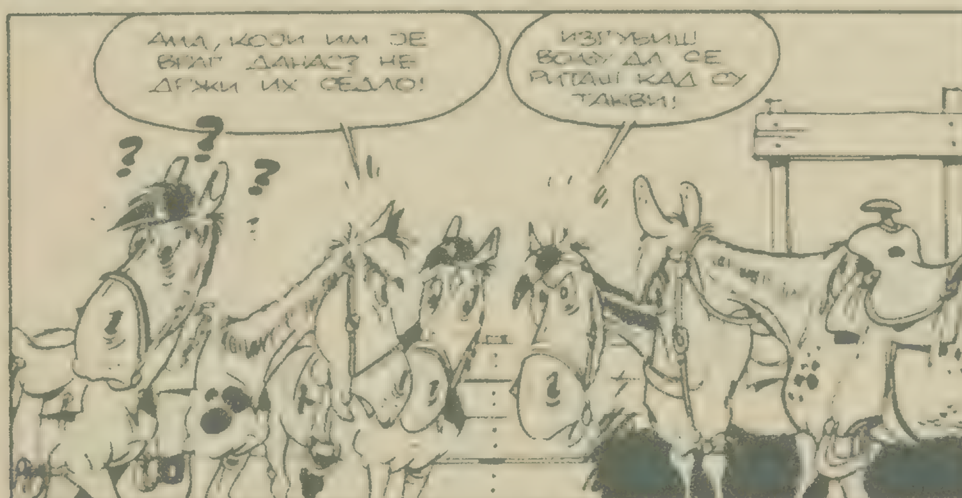

ПИТЕР ФИНЧ!
ЈЕДАН, ДВА...

ТРИ...
?

ФЛОЈД САУНДС!

ТОМАС КЕВЕНДИШ...

МАЛО СПОРИЈЕ, МОЛИМ... ТАКМИЧАР БРОЈ СЕДАМ!

АМА, КОЈИ ИМ ЈЕ ВРАГ ДАНАС? НЕ ДРЖИ ИХ СЕДЛО!
ИЗГУБИШ ВОЉУ ДА СЕ РИТАШ КАД СУ ТАКВИ!
? ? ?

ПОБЕДНИЦИ С ВРЕМЕНОМ ОД ЧЕТИРИ СЕКУНДЕ: МОНТГОМЕРИ О'ТИМИНС И НАТАНИЈЕЛ О'ХАРА!
MORRIS & GOSCINNY

А САД ПОСЛЕДЊА ДИСЦИПЛИНА: ТАКМИЧЕЊЕ У ГАЂАЊУ...
МОРАЋЕМО ДА НИШАНИМО ЛОШИЈЕ НЕГО О'ХАРЕ И О'ТИМИНСОВИ!
А КАКО? ПА ОНИ СУ НАЈГОРИ СТРЕЛЦИ НА ЦЕЛОМ ЗАПАДУ!
ВЕРОВАТНО И НА ИСТОКУ!

ПОЧЕЛО ЈЕ ГАЂАЊЕ, И ТАКМИЧАРИ СУ СЕ СВИМ СИЛАМА ТРУДИЛИ ДА ПРОМАШЕ ЦИЉ...
ЖИРИ

А ОНДА ЈЕ НА РЕД ДОШАО БИГЛОУ О' ТИМИНС...

НИШАНИ ВЕЋ РАВНО ЧЕТВРТ САТА!
К'О ДА СЕ СПРЕМА ДА СНЕСЕ ЈАЈЕ!
ЖИРИ

БАНГ!
ПОСРЕД СРЕДЕ!

БРАВО, БИГЛОУ! ТИ СИ НАЈБОЉИ СТРЕЛАЦ У ФАМИЛИЈИ!

ПОТОМ ЈЕ НАСТУПИО ЏОШУА О' ХАРА...

БАНГ!
БАНГ!

ЈОШ ЈЕДНОМ У САМ ЦЕНТАР! О'ТИМИНСОВИ И О'ХАРЕ ДЕЛЕ ПРВО И ДРУГО МЕСТО!
ЗА-УУУ!
ЈА КАО ДА САМ ЧУО ДВА ПУЦЊА!
ОВАЈ... ТО ЈЕ БИО ОДЈЕК!
ЖИРИ

О' ХАРА МЕ ЈЕ ИЗНЕНАДИО... МИСЛИО САМ ДА ЋЕ ДУГО НИШАНИТИ КАО И О' ТИМИНС!

ГАЗДА, ЋЕ ЛИ САЛУН БИТИ СПРЕМАН ДО ВЕЧЕРАС?
ХОЋЕ, ГРАДОНАЧЕЛНИЧЕ! ЕВО, УПРАВО ЈЕ СТИГАО И ОРКЕСТАР!

ЈА САМ ШАЦА О'ТУЛ, НАЈЧУВЕНИЈИ КАНТРИ-МУЗИЧАР У ОВОМ КРАЈУ!
МИЛО МИ ЈЕ, ШАЦО!

НЕ, БОЈТЕ СЕ, ГОС'Н ГРАДОНАЧЕЛНИЧЕ... МИ СВИРАМО ЛОШЕ, АЛ' СВИРАМО И ДОК МЕЦИ ПЉУШТЕ!

ГЛЕ! ТИМИНСОВИ СЕ ОКУПИЛИ НА УГЛУ УЛИЦЕ! ТО НЕ ВАЉА!

ТАКМИЧЕЊЕ ЈЕ БИЛО ЛАЖИРАНО!
НАШЕМ БИКУ НИСУ ПОШТЕНО СУДИЛИ!
МЕНИ СЕ УСРЕД РОДЕА ОТКАЧИЛО СЕДЛО! ТО НИЈЕ СЛУЧАЈНО!
"EASIEFOOT" BOOTS.

ЗНАО САМ! ЕНО И О'ХАРА, С ДРУГЕ СТРАНЕ!

МАМИНА ТОРТА ОД ДУДИЊКИ ЈЕ НАЈБОЉА!
ТАКО ЈЕ! А МОМ КОЊУ ЈЕ НЕКИ КОЈОТ УБАЦИО СВРБЕЋИ ПРАШАК ПОД СЕДЛО!

БОГАМИ, БИЋЕ ВЕСЕЛО НА БАЛУ...
12

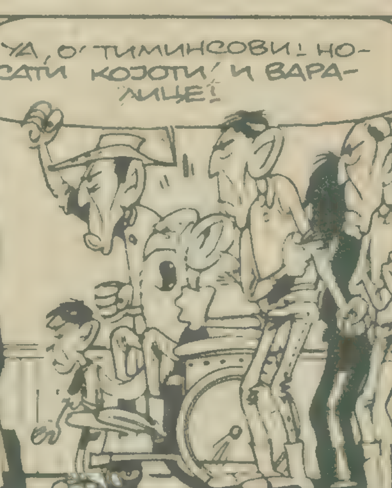

ИЗВОЛ'ТЕ, ИЗВОЛ'ТЕ! БАЛ ПОЧИЊЕ!

МУЗИКА! ХАЈДЕ, ШАЦО!

ЗАИГРАЈМО! ЧУЈТЕ, ЉУДИ, ВИОЛИНА КАКО ГУДИ!

ДОЛЕ, О' ХАРЕ! СВИ СТЕ ВИ БЕДНИ ЏУКЦИ С МАГАРЕЋИМ УШИМА!

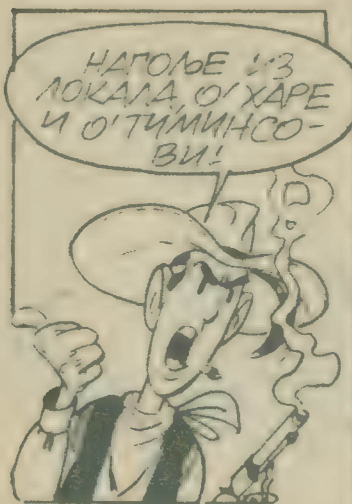

ЧИМ ГУДАЛО ЖИЦУ ПИПНЕ, СВАКА НОГА САМА ЂИПНЕ!

УА, О' ТИМИНСОВИ! НОСАТИ КОЈОТИ! И ВАРАЛИЦЕ!

ИСКОРАЧИ, НОГОМ ТРЕСНИ, УДРИ ОКРЕТ ПОЛУДЕСНИ...

...ОКРЕНИ СЕ, СКОЧИ, ХАЈ, НАШОЈ ИГРИ ТО ЈЕ...
13

ДОСТА! ДОСТА, КАД КАЖЕМ!
...КРАЈ!
МОЈ САЛУН! МОЈ САЛУН!

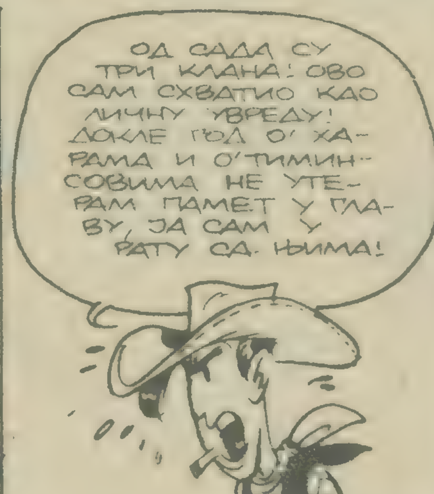

НАПОЉЕ ИЗ ЛОКАЛА О'ХАРЕ И О'ТИМИНСОВИ!

ХОЋЕТЕ РАТ! Е ПА, ИМАЋЕТЕ ГА!
СРЕШЋЕМО СЕ МИ ЈОШ!

МОЈ ТЕК ОБНОВЉЕНИ, ПОПРАВЉЕНИ САЛУН!

ГРАДОНАЧЕЛНИЧЕ...
МММ?

ВАШ ПЛАН НИЈЕ УСПЕО... ЈОШ УВЕК СУ ДВА КЛАНА ЈЕДАН НАСПРАМ ДРУГОГ!
Е, ТУ СЕ ВАРАТЕ!

ОД САДА СУ ТРИ КЛАНА: ОВО САМ СХВАТИО КАО ЛИЧНУ УВРЕДУ! ДОКЛЕ ГОД О'ХАРАМА И О'ТИМИНСОВИМА НЕ УТЕРАМ ПАМЕТ У ГЛАВУ, ЈА САМ У РАТУ СА ЊИМА!

АЛИ, ГОС'Н ГРАДОНАЧЕЛНИЧЕ...
ШТА ЈЕ САД?!

ОПРАВИТЕ ТАЈ ВАШ САЛУН! КАО ГРАДОНАЧЕЛНИКА, СТИД МЕ ЈЕ ДА ГЛЕДАМ ТАЈ ЛОКАЛ ТАКО РАЗРУШЕН!
14

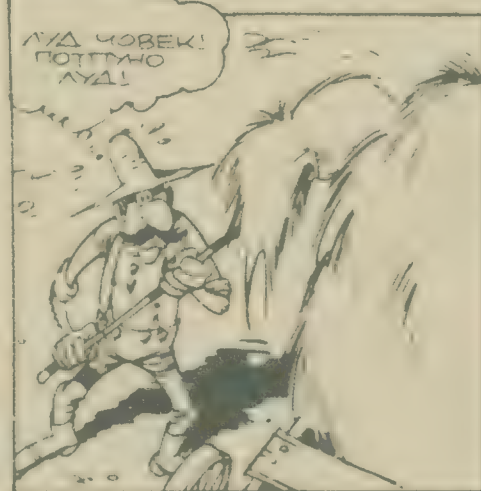

АМА СМИРИ СЕ! ГРАДОНАЧЕЛНИК СЕ МАЛО ИЗНЕРВИРАО, ТО ЈЕ СВЕ!

МОРАМ ДА ИМ ПОСТАВИМ ЗАМКУ! А ЗНАМ И КАКО ЋУ...

БАШ МИ ОВО ТРЕБА!

КУПУЈЕМ ВАШЕ СЕНО! ПЛАЋАМ КОЛИКО ГОД ХОЋЕТЕ...
ВАЖИ...

НАПРАВИТЕ МИ ПЛАСТ ТА-МО, ПОРЕД ДРВЕТА...
?

ЛУД ЧОВЕК! ПОТПУНО ЛУД!

ОДЛИЧНО! А САД НЕСТАНИ-ТЕ!
НЕ БОЈТЕ СЕ, ИДЕМ ОДМАХ...

САД ТРЕБА САМО ЧЕКАТИ ДА РИБИЦА ЗАГРИЗЕ...
ВЛАСНИШТВО О' ХАРА
О'Тимминси, доле одавде!

ГЛЕ, ГЛЕ! ОВО МОРАМ ДА ЈАВИМ О'ТИ МИНСОВИМА.. НАГРАДИЋЕ МЕ...

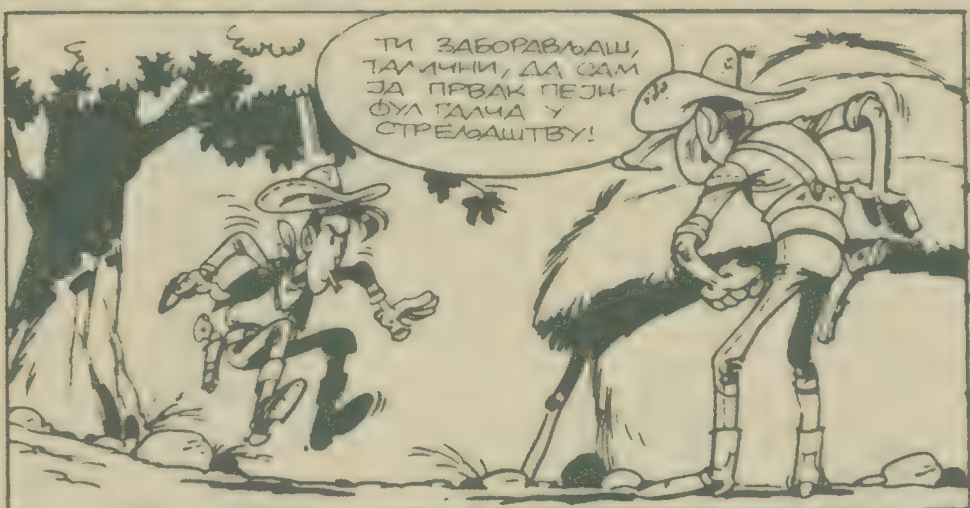

АХА! ВЕЋ ДОЛАЗЕ! НИСАМ ДУГО ЧЕКАО!

АКО СИ МЕ ЗАВИТЛАВАО, КОЖУ ЋУ ТИ ОДРАТИ!
АМА НИСАМ, ЧИКА О'ТИМИНСЕ! ПОГЛЕДАЈТЕ!

ТАКО, ЗНАЧИ?!

САД ЋЕМО МАЛЧИЦЕ ДА ИХ ЗАГРЕЈЕМО...

У ИМЕ ЗАКОНА, ХАПСИМ ВАС ЗА ПОДМЕТАЊЕ ПОЖАРА!
?!?

ТИ ЗАБОРАВЉАШ, ТАЛИЧНИ, ДА САМ ЈА ПРВАК ПЕЈНФУЛ ГАЛЧА У СТРЕЉАШТВУ!

Е, ПА ПУЦАЈ АКО СИ У СТАЊУ!
БАНГ!
БАНГ!
БАНГ!

ДОБРО, ДОБРО, ПРЕСТАНИ! ЈА НЕ ПУЦАМ, АЛИ МИ ПУЦАЈУ ДУГМИЋИ!

А САД, ДА ОКРЕНЕМО ОВУ ТАБЛУ!
16

О'ТИМИНС
О'Харе,
што
деле!
КРАЈ У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

Школа за дух и тело

ПЕСНИЦА – КАО ДИЈАМАНТ

Чувари храма

У дворишту школе има доста једноставних справа за вежбање. Кажу да је и ту важна суштина, а не изглед

Једна од фаза наставе

Манастирски улаз

Кинески будистички манастир Шаолин у провинцији Хенан је место где су будизам и борилачке вештине писали своју историју

У огромном дворишту окруженом зидинама вековима већ ради школа у којој се предаје такозвани светилишни стил – чувена кинеска шаолин борилачка вештина која је временом преко веза са острвом Окинава прерасла у јапански карате.

Оснивач храма Шаолин је посленик Чанг (Зен) будизма Бодидарма, личност између легенде и стварности. Записи кажу да је, пре него што је дошао у Кину, у 6. веку наше ере живео у Индији на југу Мадраса и да је припадајући ратничкој касти Кшатрија, веома рано научио вештину борбе голим рукама познату

под именом „вапрамушти" (песница чврста као дијамант).

У Кини је Бодидарма девет година провео медитирајући у једној пећини у брдима изнад места где се налази манастир, а онда сишао у долину и подигао храм... До ове пећине данас може да се стигне за сат пешачења – степеницама које воде до самог улаза.

Осим што је из Индије пренео најшира знања о будистичкој вери, Бодидарма је своје следбенике учио и како реагује, без оптерећења и размишљања шта учинити. Кажу да се на тај начин унутрашња енергија спонтано усмерава у одређеном правцу, претварајући се у аутоматски покрет одбране или напада.

Сваког часа ученик мора да буде спреман да прихвати ситуацију у којој се налази и да свом својом енергијом иде до краја. Овакво схватање борбе, заједно са ослобађањем велике енергије, могуће је само уз правилно дисање (упрошћено – стомаком, не раменима) веома је корис-

Ове фигуре, начињене по упутствима учитеља, представљају основне положаје у борби

да снаже тело и боре се без оружја. Телесна снага обезбеђивала им је потпору за сталне духовне напоре, али и сигурност у одбрани од нападача који им, у време ходочашћа, нису давали мира.

Сва борилачка знања из тог времена у манастиру Шаолин отелотворена су, у 8. веку, у пет животиња којима је здравље заједнички симбол. То су: змај, змија, тигар, леопард и ждрал. Појединачне одлике сваке од ових животиња одређују спорију или бржу борбу, оштрију или мекшу, више психичку него физичку и обрнуто – у зависности од личне способности борца, али и од способности противника.

Настава започиње бесконачним понављањем покрета и ставова у борби... Циљ је да се ојача тело и аутоматизује техника како би, у датом тренутку, могло несметано да се но било каквим активностима да се бавимо.

У шаолинској школи под ведрим небом увек може да се види 300 до 400 ученика из свих крајева Кине. Стари су између 12 и 20 година и подељени у групе – према годишту, али и према искуству. Има и девојака. Живе спартански. Три године важбају свакодневно без обзира на временске прилике. Односно, имају само један дан одмора недељно и право на месец дана одсуствовања годишње.

За ове младиће и девојке разговор о будизму и борилачким вештинама не значи много. За њих је све далеко једноставније него што се мисли. Али, једно је сигурно – добро ће доћи сваком ко жели да своју памет искористи за боље схватање људске душе.

Д. В.

МА ШТА КАЖЕШ

ДОКТОРАТИ О ЗЕВАЊУ

У свим медицинским уџбеницима можете да прочитате да до зевања долази кад се у крви накупи вишак угљен-моноксида и осети недостатак кисеоника. Амерички физиолог Роберт Провајн решио се да провери ову тезу. Добровољци за његове експерименте, који су удисали смешу кисеоника и угљен-моноксида у различитим пропорцијама, зевали су исто тако као и кад су удисали обичан ваздух, сваки по неком свом возном реду, са својом личном учестаношћу зевања и трајању зевања. Изгледа да зевање уопште не треба посматрати као неку врсту дубоког дисања. Јер, дисати се може и кроз нос, а зевати на нос, у шта су се уверили добровољци којима су селотејпом залепили уста, практично је немогуће. (Уосталом, то зна свако ко је покушавао да зева не отварајући уста на неком досадном часу.) Иако је Провајн докторирао на овој тези, питање зашто људи и животиње зевају остаје и даље отворено. ■

ЈА РАДИМ, А ОН...

Славни амерички научник Томас Едисон, творац многих изума у области електротехнике и веза, кинематографије и телефоније, хемије и рударства, ратне технике, никад није радио без помоћника. Много година му је у извођењу лабораторијских експеримената и демонстрацији нове технике помагао асистент, бивши морнар. Кад би овога питали како Едисон долази до својих проналазака, увек би се искрено зачудио:

„Појма немам – одговорио би. – Јер, све уместо њега радим ја, а Едисон се само мршти и ставља примедбе на моју адресу. Све у свему: ја радим, а он се одмара!" ■

Илустровао Зоран Питкапинић Петко

Велике наградне игре PEZ

РЕЗУЛТАТИ ИЗВЛАЧЕЊА НАГРАДА

ПЕТАР PEZ ВАМ ЗА МЕСЕЦ ДЕЦЕМБАР ШАЉЕ НАГРАДЕ:

БИЦИКЛ – BMX

1-ог ЖИВАНОВИЋ ИВАНА 11000 Београд, Куленовића 1-4/8, 2-ог РАДИЋ ВЕЛИМИРА ГОРАН 75308 Добошница, Кртова, 3-ег ОРШАНИЋ ТОМА 41000 Загреб И Готовца 11, 5-ог ИВАНОВСКА АНДРИАНА 97000 Битола, Димов 20 6-ог МИЛОСАВЉЕВИЋ НЕНА 18360 Сврљиг Првомајска 4 14, 7-ог ФИЛИПОВИЋ МАРИН 51000 Ријека, Р Петрсвића 29, 8-ог РАДОСАВЉЕВИЋ АЛЕКСАНДАР, 32300 Г. Миленовац, М. Ђурића 66, 9-ог БОРОЈЕВИЋ ДАРИО, 79224 Б Костајница, Партизански пут 2; 10-ог ВИНЦЕ ЈОСИП, 41312 Клоштар-Иванић, Ж. Фашизма 53, 12-ог КОЉАНЧИЋ САША, 51000 Ријека, Ж. Марча 65 13-ог КОЦЈАН МАТЈАЖ, 68000 Н Место, XII ударне 14, 14-ог ДЕНИЋ СУЗАНА 58000 Сплит М Горког 55 15-ог БАЈОВИЋ СЕКУЛА 11070 Н Београд Ј Гагарина 208/56 16-ог ЧУЧЕК ИВАН 74400 Дервента, М Тита 10 „С–36" 17-ог ВУКОВИЋ ЗОРИСЛАВ, 58314 Крило Јесенице, Бајнице 34; 19-ог МОЈЗЕШ НАТАША, 21300 Бечин, Е. Кардеља А–4, 20-ог ТРАЈЧЕВ МАРИЈА И ЂОРЂИ, 91400 Т. Велес, Београдска 189/1; 21-ог ПРЊАТ ГОРАН 50000 Дубровник Г Коно 70, 22-ог ВАЛЕШИЋ СЛАВИЦА 55404 Церник, Поточна бр 52 23-ег ЛОВРИЋ ДАНИЈЕЛА 78000 Б Лука, Н Поздерца 36, 24-ог ИВКОВИЋ ИВАН 54000 Осијек М Горког 13

26-ог УРЕВЦ УРОШ 64260 Блед, Валвазорјева 19, 27-ог БУДИМЛИЋ ЕМИНА 77230 В Кладуша М Пилиповића 30 28-ог МАРИНЕЛО МАРШИЋ 54540 Д Михољац, А Харамбашића 34 29-ог КОРОНСАВАЦ МИА 54000 Осијек, VI сл корпуса бр 58 30-ог БЕНПАЛИЋ ЛИДИЈА 41432 Брегана М Јазбина 38 31-ог БОНДЖИЋ БОЈАН, 37240 Трстеник, Спасојевића 14/12

САТОВЕ СУ ДОБИЛИ:

ВЛАХОВИЋ ДАНИЕЛА, Ловран; ХАСАНОВИЋ АДНАН, Тузла; ИЛИЕВ МИТКО, Кавадарци; ХЛЕЧКОВИЋ МАША, Сарајево; ЕРИК ФАЛАШ, Кочевје; МИТРОВИЋ НЕНАД, Гроцка; МАРЈАНОВИЋ САША, Зрењанин; НИКОЛИЋ ИВАН, Смедерево; ЈОСИПОВИЋ-ШМИТ ИГОР, Чаковец; ДАВОР БОБАН, Осијек; ЈАМУЉАК МОНИКА, Нашице; ЈЕЛИСАВАЦ СИНИША, Љубија; БЕНЕДИЧИЧ ТИНА, Поднарт; РОБЕРТ РЕПИНЦ, Липовљани; ЈЕВРЕМОВИЋ МИЛАН, Београд, НИКОЛЧЕ БЛАЖЕСКИ, Охрид; ОМЕРБЕГОВИЋ АСМИР, Живинице; ВАСИЉЕВИЋ НЕВЕНА, Т. Ужице; ТРБОЈЕВИЋ БРАНИСЛАВ, Н. Сад; МИЛАДИНКА КЕСИЋ, Т. Дрвар; МАТАС ТОМИСЛАВ, П. Слатина; ЂУРЂЕВИЋ ДРАГИЦА, Светозарево; ТРЕБЕЖНИК ДРАГО, Љубљана; ДАЉАВЕЦ НЕДЕЉКО, Виница; ЂОРЂЕ МИЛЕНКОВИЋ, Београд; ВУЧКОВАЦ НОВАК, Омарска; КОЊЕВИЋ САНЕЛ, Љубљана; ЗАРКОВСКИ ДЕЈАН, Обреновац: ПОПОВИЋ БОЈАН, Батајница; ПАВИЋ ГОРДАНА, Приједор; ВЕЛИЋ АЈОДИН, Приједор; ОМЕРКИЋ НЕДИМ, Живинице; ТУБИЋ АДАМ, Б. Брег; БОГИЋЕВИЋ ДУШИЦА, Александровац; ПЛЕЧИЋ НОВАК, Сурчин; ЈЕЛИЋ ЈОСИП, С. Брод; ГРБИЋ АЛЕКСАНДРА, Б. Лука; КОСТИЋ МАРКО, Б. Паланка; СТАНИШИЋ ЛЕОНАРДА, Зеница; БОЖИЧЕВИЋ ТОМИСЛАВ, В. Горица; КУЉИЋ МИРЗЕТ, Живинице. БЕАТОВИЋ ДРАГАНА, Ковин; ЈАН ФАЛАШ, Кочевље; ФРУК ТОМИСЛАВ, Загреб; СТОЈАДИНОВИЋ ДРАГАН, Пријепоље: РОВИШ ЗДРАВКО, Кастан: ПРЕЈН МАРКО, Костањевица на Красу; РАНЂЕЛОВИЋ ДАЛИБОР, Шибеник; БАЊАЦ САЊИН, Кључ ПУПИЋ ДЕЈАН, Љубиње; ДРАГОСАВЉЕВИЋ МАЈА, Обреновац; СУБОТИНЧИЋ ВЕСНА, Чавле; САВИЋ МЛАДЕН, Тузла: ЖИЖИЋ ЈОВАН, Београд; ЋИРКОВИЋ РАДОЈКА Сарајево; КРПАН БЛАЖЕНКО, Сплит; САВИЋ СТЕВАН, Београд, ПОПОВИЋ ИЛИЈА, Н. Сад; БРАНИСЛАВ ТОПАЛОВИЋ, Н Сад; КАТАЧИЋ ИГОР, Б. Брег; ЈЕВРИЋ ЈОВАН, Н. Сад; ПОПОВИЋ ЗОРИЦА, Н. Сад: КАНТИЋ ДАМИР, Сплит; КУКИЋ ЈАСМИНА, Панчево; ГРАДИЋ БРАНИСЛАВ, Зрењанин; МУХВИЋ ГАБРИЈЕЛА, Плешце; ЦИМЕР ДАРИО, Осијек; ДРЧИЋ ДАНИЕЛ, К. Иванић; ФРАНЧЕШЕВИЋ ИВАН, Марина; ТОПОЛКО ГОРДАНА, Зденчина; ВАНГА ДЕЈАН, Питомача; ЖУПАН КАТАРИНА, Госпић; КОРШОШ ЕТЕЛКА, Мужља; МАРАШ ДАНИЈЕЛА, Ниш; ТОПОЛКО ГОРДАН, Зденична; КРИСТИЈАН ПЛЕШЕ, Делнице; КАРАБЕГОВИЋ АСМИР, Бихаћ; РАДИЋ МАРИО, Трогир; СТОЈНИЋ БРАНКА, Н. Београд; ГОРАН ДЕМИР, Н. Топола: БОЖИЋ БРАНКЕ, Б. Лука; ЦУМБАЈ ЖЕЉКА, Новоселец; АЛИЋ МЕРСУДИН, Домановићи; ЈЕГЕШ ЖЕЉКО, Б. Градишка; БРЕГАР ОЛГА, Гросупље; МАЧКИЋ СНЕЖАНА, Б. Лука; МАНИБРАДА СТЕФАН, Београд; ПЕНТЕК ЛАНА, Самобор; СИМИЋ МИША, Новска; КОС ЈОСИП, В. Топлице; ШКОРО ВЕДРАН, Нашице; ЗОРИЦА БЕЛКОВСКА, Т. Велес; МРДИЋ СЛАВЕН, Сарајево; МАЂАРОШ ВЛАДИМИР, С. Јанковци; АМИЦИЋ АРМИН, Бихаћ; БЕЛЧИЋ ДАРКО, Загреб; ЈОСИП КУКУРУЗОВИЋ, Плетерница; КОСОВИЋ НИКША, Дубровник; МАТИЋ АДА, Загреб; СТАНКОВИЋ МАРИЈА, Београд; ПАВЛОВИЋ ЈЕЛЕНА, Београд.

500 PEZ КАПА ПОСЛАЋЕМО ВАМ ПОШТОМ ДИРЕКТНО НА АДРЕСУ ДОБИТНИКА

НОВО НОВО НОВО

У НАЈБОЉОЈ ТЕХНИЧКЕ КЊИГЕ ТРАДИЦИЈИ

tn tehničke novine LEKSIKON

То је књига – водич за помоћ у школи, али и у бројним и разноврсним ситуацијама свакодневног живота

ТН техничке новине 40 година искуства ТЕХНИЧКИХ НОВИНА представља најбољу основу и поуздан доказ квалитета овог приручника.

Неопозиво поручујем .... примерака ТН ЛЕКСИКОНА

Име и презиме ....

Адреса ....

Садржај: ФИЗИКА ● ХЕМИЈА ● МАТЕМАТИКА ● ИНФОРМАТИКА ● ЕЛЕКТРОТЕХНИКА ● РАДИО-ТЕХНИКА ● ХИ-ФИ ● БАТЕРИЈЕ ● ТЕЛЕФОНСКА АБЕЦЕДА ● ПОШТАНСКИ И ПОЗИВНИ БРОЈЕВИ ● МЕТЕОРОЛОШКЕ ЗАНИМЉИВОСТИ ● КАЛЕНДАР ОД 1801. ДО 2000. ГОДИНЕ ● ГЕОГРАФИЈА ● СВЕТСКЕ ЗАНИМЉИВОСТИ ● БОРАВАК У ПРИРОДИ ● МЕРЕЊЕ РУКАМА ● ЧВОРОВИ ● ОДРЖАВАЊЕ БИЦИКЛА ● ВИДЕО-ТЕХНИКА ● КИНО-ТЕХНИКА ● ФОТОГРАФИЈА ● САОБРАЋАЈНО ВАСПИТАЊЕ ● ДА ЛИ ЗНАТЕ ● ЕЛЕКТРИЧНИ РУЧНИ АЛАТ ● САВЕТИ ЗА СВАКИ ДАН ● КАКО ЧИСТИТИ МРЉЕ ● ПОПРАВИ И НАПРАВИ САМ ● ПРАЗНИЦИ ● НОВЧАНЕ ЈЕДИНИЦЕ ● РАЗГОВОР СА СТРАНЦИМА

Књига је опремљена вишебојним, пластифицираним корицама.

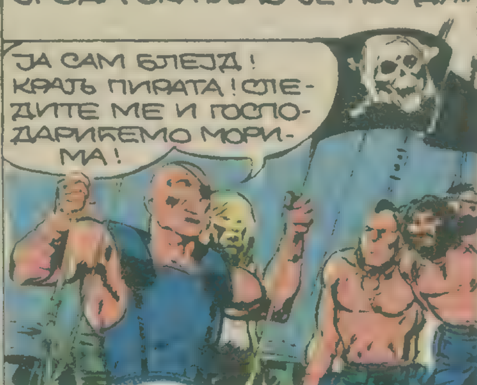
256 страна формата 12 × 17 цм. Цена 12.000 дин.

Поруџбину пошаљите на адресу: НИРО ТЕХНИЧКА КЊИГА, Београд, Војводе Степе 89. ☎491-931, 492-075.

ХИ-МЕН и ГОСПОДАРИ СВЕМИРА

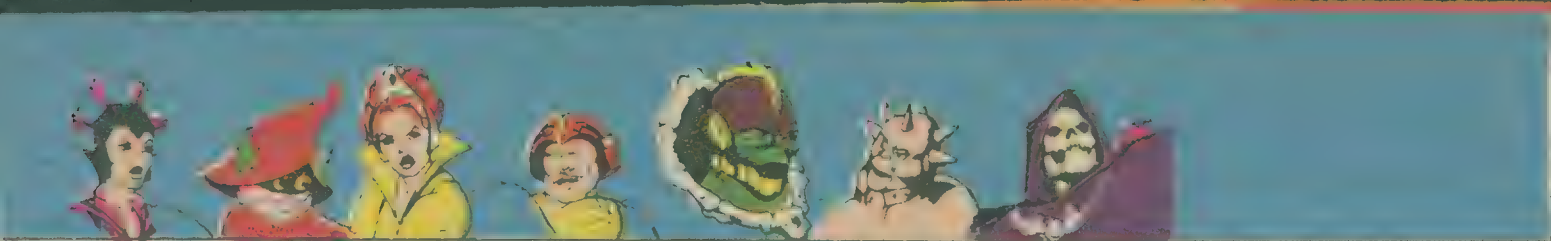

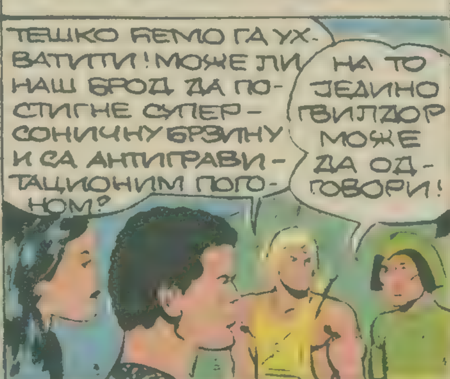

ВЛАДА МЕРИЈЕНА ПОЗДРАВИЛА ЈЕ РАТНИКЕ ЕТЕРНИЈЕ...
ПРИЈАТЕЉИ, РАДУЈЕМО СЕ ВАШЕМ ДОЛАСКУ ЈЕР НАМ ЈЕ ВАША ПОМОЋ НЕОПХОДНА!

ЧИТАВ ЧАС ГОВОРИЛО СЕ САМО О ЈЕДНОМ - БЛЕЈДУ...
ТЕШКО ЋЕМО ГА УХВАТИТИ! МОЖЕ ЛИ НАШ БРОД ДА ПОСТИГНЕ СУПЕРСОНИЧНУ БРЗИНУ И СА АНТИГРАВИТАЦИОНИМ ПОГОНОМ?
НА ТО ЈЕДИНО ГВИЛДОР МОЖЕ ДА ОДГОВОРИ!

АЛИ ГВИЛДОР ЈЕ БИО ЗАОКУПЉЕН НЕЧИМ ДРУГИМ...
КАД СЕ ОВО ОКОНЧА, ХОЋЕШ ЛИ ПОЋИ СА МНОМ У МОЈУ КУЋИЦУ НА МОРУ?

ТАЛИЈА, ОЧИ ТИ СИЈАЈУ КАО МЕСЕЦ, ТЕНУРИЈЕ!

АКО ЈОШ НЕШТО СЛИЧНО ИЗУСТИ, ПРЕТВОРИЋУ СЕ У ОНО ШТО МУ ДОЛИКУЈЕ: У ЧУДОВИШТЕ!

АЛИ, У ТОМ ТРЕНУТКУ...
ГВИЛДОРЕ, ПРИПРЕМИ БРОД НА СУБОРБИТАЛНИ ЛЕТ! МОРАМО СЕ СУСРЕСТИ СА БЛЕЈДОМ!

САУРОДОВ И БЛЕЈДОВ СУКОБ ОКОНЧАН ЈЕ ПРИМИРЈЕМ...
У ПРАВУ СИ! СВЕ ЈЕ БОЉЕ НЕГО ПАСТИ У СКЕЛЕТОРОВЕ КАНЦЕ!

ОНДА СМО СЕ ДОГОВОРИЛИ! ДОКОПАЋЕМО СЕ СРЦА МЕРИЈАНА-ПЛАНИНЕ ВУЛДАН!

ЗА ТО ВРЕМЕ ХЕРОЈИ ЕТЕРНИЈЕ ТРАГАЈУ ЗА БЛЕЈДОМ...

НИГДЕ НЕМА ЊЕГОВЕ ЛАЂЕ! ГДЕ БИ МОГАО ДА БУДЕ?

ТАЛИЈА! ЗАШТО СИ ТАКО БЛЕДА?
ИДЕМ МАЛО ДА СЕ ОСВЕЖИМ! ПОВРАТИЋЕ МИ СЕ БОЈА!

МАЛО КАСНИЈЕ...
ТРЕБА ДА СЕ ОПУСТИМ ...НИКАД ТАКО ДУГО НИСАМ МОРАЛА ДА БУДЕМ У ДРУГОМ ОБЛИКУ!
У ИДУЋЕМ БРОЈУ: НА НИШАНУ

ДИВЉЕГ ЗАПАДА

И ИСТИНА И ЛЕГЕНДА

ПЛАВОКОСА РАТНИЦА

У почетку нико није веровао преживелим досељеницима да приликом напада Команча уз поглавицу Нококонеа јаше жена светле пути и да улеће и у највеће окршаје

Караван од десетак кола полако се пробијао преко прелаза планине Вичита. Био је крај лета 1843.

Изненада, у сам сумрак, док су се припремали за коначиште, колонисте је напала група од педесетак Индијанаца из племена Команча. Предводио их је поглавица Пет Нοконе. Иако затечени, колонисти су пружили жилав отпор. Све је било узалуд, побијени су сви до једног.

Случајно, после два дана туда је наишао други караван. Људи су се згрозили над призором који су угледали. Само један младић давао је знаке живота. Пре него што је издахнуо, промрмљао је:

– Индијанци... бела жена... она!

Лукавство трговца

Колонисти су помислили да младић бунца. Невероватно је да Индијанка учествује у ратном походу. Напросто, код Индијанаца је ратничка вештина ствар мушкараца, женама није дозвољено да се лате оружја.

Убрзо су западним Тексасом све чешће почеле да круже приче о плавокосој жени која се приликом напада Команча не одваја од поглавице Нοконеа. Јуришала је неустрашиво и уз покличе ништа мање громогласне од осталих Индијанаца, али против људи беле расе никада није хтела да употреби оружје. За припаднике супарничких племена, међутим, није имала милости, убијала их је без размишљања.

Глас о „белој" жени, Нοконеовој десној руци у ратничким походима, пронео се и раштрканим војним утврђењима широм Тексаса. Команданти су настојали пошто-пото да се докопају поглавице Команча. Притужбе досељеника о његовим нападима пристизале су готово свакодневно, као и упозорења из Вашингтона да се Команчи морају укротити. Но, то је било лакше рећи него извести. Нοконе се појављивао као дух и нестајао као да је у земљу пропао.

Једино што се о поглавици Команча поуздано сазнало било је да је његов плавокоси помоћник заиста девојка беле расе и његова жена. То је открио трговац који је неколико пута на забитим и тешко приступачним местима с Индијанцима размењивао барут и ђинђуве за крзна.

Прича је објављена у неколико локалних тексаских новина. Прочитао ју је и извесни Ајсак Паркер из Витерфорда и пожурио код власника листа. „Верујем", рекао је „да је плавокоса девојка из племена Команча моја братаница Синтија Ан Паркер". Власник листа је нашао трговца и замолио га да, када следећи пут оде у логор Команча, Нοконеовој жени постави замку.

Трговац је пристао. Нашавши се у поглавичином шатору, где је иначе седела и његова жена, тихо је изустио:

Синтија!

Девојка се није ни померила.

Трговац је поновио име још два пута. Трећи пут поглавичина жена је подигла главу и замишљено погледала трговца. Чинило се да јој као кроз маглу навиру сећања. Више није било сумње – то је била Синтија Ан Паркер чију су породицу Команчи убили у близини градића Вакоа а њу, као шестогодишњу девојчицу, повели са собом. Одрасла је, научила језик Команча и, по обичају Индијанаца, постала жена поглавице Нοконеа. Штавише, толико је прихватила живот Индијанаца да је потпуно заборавила своје порекло. Помало несхватљиво, имајући у виду да дете од шест година ипак задржава извесна сећања. Тешко је објашњиво и њено јуришање на каравање досељеника, али и то да њих не убија.

Студентова освета

Било како било, Синтија је са Нοконеом изродила троје деце, два сина и кћер. Неколико пута је с мужем једва извукла живу главу јер су их прогонили и војска и тексаски ренџери.

Али, Нοконе се није дао. Био је

храбар и лукав. Чинило се да је немогуће ухватити га. Тако није мислио Лоренс Саливен Рос, студент медицине са универзитета у Алабами, који је шездесетих година проводио одмор у Вичита планинама. Уточиште је нашао у оближњем војном утврђењу Форт Купер где је био смештен читав пук одређен за борбу против Ноконеа и Команча. Једном приликом са четом је кренуо у извиђање. Било му је занимљиво да изблиза посматра војнике у акцији. На несрећу, Ноконе је у заседи дочекао чету и слистио је. Студент је правим чудом остао жив: нађен је тек петог дана са неколико тешких рана.

Рос се заклео да ће се осветити Ноконеу. Напустио је студије и пријавио се у војску. На лични захтев премештен је у Форт Купер. Имајући у виду његово образовање, брзо је догурао до чина капетана.

Бивши студент, а сада капетан, месецима је трагао за Команчима. На прве индијанске трагове наишао је децембра 1860. Почео је да веје снег, велика опасност у планинама, али Рос није попуштао. Са својом јединицом упорно је настављао даље и... успео да изненади Ноконеа!

Војници су упали у индијански логор управо кад су Команчи прикупљали вигваме и ствари спремајући се некуд да крену. Ноконе и Синтија брзо су се снашли и узјахали коње. Поглавица Команча ставио је иза себе старијег сина, а Синтија испред себе кћерку.

Рос је препознао поглавицу и нагнао коња према њему. Први метак је промашио. Други је погодио Ноконеовог сина, а трећи поглавичиног коња.

Ноконе је спретно одскочио и у трену био на ногама. Подигао је пушку, али је Рос био бржи. Хитац из капетанове пушке разнео је поглавици подлактицу. Крв је липтала из Ноконеове десне руке, али он као да то није осећао: левом руком машио се за нож чекајући налет Росовог коња. То се није догодило: плотун из десетак пушака изрешетао га је!

Синтија је са кћерком спроведена у тврђаву, а затим предата стрицу Ајсаку. Није доспела на суд захваљујући чињеници да је отета као дете. Њој и детету стриц је пружио сву удобност, јер је у међувремену постао велепоседник. Није вредело: Синтија је неколико пута бежала од куће! После само четири године проведене у цивилизацији – умрла је! Била је млада, имала је нешто више од тридесет година. Њена кћи је умрла четири месеца касније. Од туге.

Други Синтијин син преживео је масакр плавих блуза. Постао је поглавица Команча и са остатком свог племена завршио у резервату! То је чувени Кванах Паркер, тако често помињан у филмовима.

Лоренс Саливен Рос временом је постао генерал, а затим гувернер Тексаса.

И то је крај приче о Синтији Ан Паркер. Остала је и прича и легенда.

М. Тодоровић

КАРИЈЕРЕ

КАД СУ ШЕТАЛИ ПИТОНА

Сарајевска група Валентино стигла је до свог четвртог албума. У међувремену су променили певача, уместо Јаке сада је ту Гого, али је музика остала иста. О тим променама и доследностима старом звуку говори вођа групе Зијо Ризванбеговић

Кад правим песме, мислим да идем корак даље, или шире и дубље. Мени те речи и музика као да долазе из свемира, из атмосфере, а када то уклапам у аранжмане увек желим да убацим нешто што раније нисмо користили, што још нисмо исцрпли. И када то тако поставим, тако звучи и на пробама али на крају, на плочи, опет се вратим оном свом. Вероватно ће увек бити тако, бар оно што је везано за пројекте Валентина. Моја лична радост биће филмска музика коју би требало да радим. То је будућност која ме занима и која ме, као аутора, највише инспирише. Ја сам фанатик филма и зато није чудно када ме неки филм више погоди и дирне него стварни живот. Двадесет пута сам гледао филм „Казабланка" и увек сам дубоко у себи доживљавао тренутак кад она одлази и оставља Хемфрија Богарта. У животу, девојке су ме до сада сто пута оставиле али нисам то трагично схватао.

Али, што се филмске музике тиче, на овој плочи имамо један инструментал „Саксофони лете у небо" који је ту стављен игром случаја. Јер, плочу смо снимили фебруара 1988. године а договорили смо се да она изађе у октобру. Онда сам имао доста слободног времена и одлучио сам да одем да одмарам главу и путовао сам по свету. Уз пут су ми разне мелодије, везане за крајеве кроз које сам пролазио, пролазиле кроз главу. Вративши се у Југославију желео сам да још неколико песама ставимо на ову плочу. Ипак, одлучили смо да оне остану за „Валентино 5" и зато смо ставили само овај инструментал. Код куће имам пуно касета сним.љених са таквом музиком која ми се годинама скупља по глави. То радим по принципу Мајка Олдфилда и оне његове плоче „Tubular Bells". Када је одслушаш, схватиш да ту има педесет хитова али је он то провлачио само као инструменталне деонице. И ја код куће имам много таквих деоница и волео бих да направим плочу као Олдфилд или као што су радили стари Pink Floyd. То ћу вероватно успети да урадим само као музику за филм. Углавном ме занимају мелодраме, то је осећај који добро познајем. Кад ми се у глави створи песма, онда отприлике одсањам аранжман и знам како то треба да дише. Пошто сам већ имао теме саксофона за овај инструментал, реге музика ми се наметнула као најлепша форма. То сам урадио у маниру белог регеа као што то раде UB40. Реге је музика Јамајке, музика људи друге боје коже. То је музика опуштених људи који имају своје унутрашње смирење. Бар ја то тако доживљавам. А ја сам овај инструментал направио на другом крају света, на Тајвану, а тамо је атмосфера: киша, капи, кожа, аутомобили, чудна храна. Нешто што никада раније нисам видео, нити окусио. То је место на које ћу вероватно отићи да радим и следећу плочу. Тамо сам био задовољан самим собом. Могао сам сатима да седим и гледам монсунску кишу. И могао сам да видим људе на улици како шетају питона. То је место где је све нормално. Зато је ова песма изашла у лепршавој и емотивној форми иако је тајландска музика нешто сасвим друго.

Својевремено, када сам читао изјаве других музичара који су говорили о променама чланова, личило ми је на фразу то што су сви понављали: добили смо младу крв, осећамо се јачи, опет смо у неком залету. То ме је мало нервирало, али сада, на нашем примеру, видим да је то истина. И зато не желим то да понављам јер ће и другима изгледати као фраза. Неке ствари су превише пута препричане па су изгубиле вредност и јачину, али то не значи да нису истините. Овим променама вероватно ништа нисмо изгубили од имиџа који смо имали раније. Мислим да су промене у сваком систему неопходне, па тако и у музици. Тих неколико отказа старих чланова ојачало је групу. Нови људи желе нова доказивања. Они живе за објектив фото-апарата и за оно кроз шта смо ми већ прошли.

Тренутно је велики квалитет групе то што је све непредвидиво. Не знам како ће наши концерти изгледати. Досад сам једно 30 одсто концерата остављао нережирано да би било забавно и нама и публици. Сада ћемо малтене све оставити недоговорено. У сваком граду ће бити нешто друго. Гледао сам у филму о Чаку Берију како он усред песме промени хармонију. А Кит Ричардс и Ерик Клептон, који са њим свирају, у том тренутку не знају где су. То је његов фазон. Мислим да то треба користити и у музици, и у наступу и у животу. Правити изненађења у којима ће и публика уживати. Ми смо

имали визуелне ефекте које сам измишљао, никад нисмо штедели на концерту. Имали смо најскупљи разглас и расвету и трудили се да пружимо што бољу забаву. У Београду сам на једном концерту скочио у публику, редари су ме једва извукли и тако рећи спасли ми живот јер сам био сав изгребан и у масницама. Последњи пут на Ташмајдану извукао сам неко црево и прскао публику, а и она мене. Када су пробили ограду, и сви се нашли на сцени, настало је тотално лудило. То су ствари које волим. И овај бенд ће то пружати јер смо сви такви. Сви тражимо неку неизвесност и сви размишљамо на исти начин. То ће бити најособенија ствар за ову поставу.

П. Ј.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

„БИ МОГО ДА МОГУ"

увијек сам а никад до краја
вечер у граду ти донесе
неки лијек
у неком куту гдје самоћа се
збраја

увијек с мало премало пара
кад упале се свјетла
оде дим
а мирис ноћи опет постаје
стваран
ко много пута до сада
он сања
како бескрајно пада

било је рано јутро тада
кад је оставио све
чуло се само како птице
пјевају
онда је стајао још дуго
с друге стране улице
пустио сузе да се саме
слијевају

ја би мого да могу
ја би, знао да знам
ја би мого да могу
ја би знао да знам

Текст и музика: Дарко Рундек
Изводи: Хаустор

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

„Били смо врло добри пријатељи са Мајклом Џексоном. Када смо радили на албуму Дајане Рос, најпријатнији део посла био је са Мајклом на песми „Eaten Alive". Мајкл није онакав каквим га људи замишљају. Он је врло паметан човек или дечко, како хоћете. Када је био на турнеји, звао је моје клинце из Токија и са њима сатима разговарао."

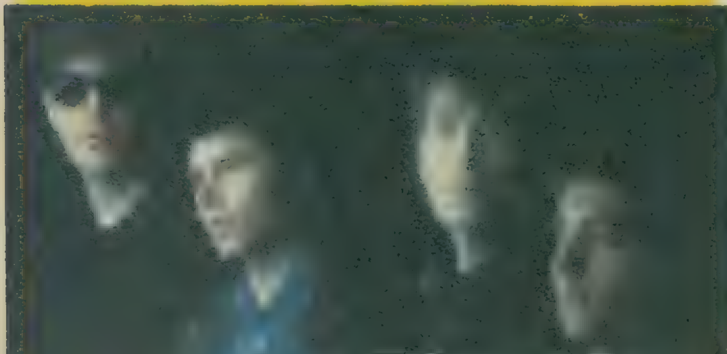
Бари Гиб (Bee Gees)

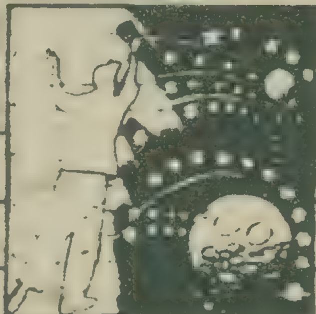

ПЛОЧА ЗА ПЛОЧОМ

Изврсна, али код нас недовољно позната група „Psychedelic Furs" ове године је на прави начин заокружила своју вишегодишњу каријеру. На албуму „All Of This And Nothing", који су недавно издали, нашли су се највећи хитови са њихових ранијих плоча. Поред песама „Imitation of Christ" и „Sister Europe" из ранијих дана ту се нашла и „Pretty in Pink", тема из истоименог филма, као и „All That Money Wants" са њиховог најновијег хит сингла. Док ова плоча подгрева занимање публике, они су се завукли у студио где спремају нови албум.

СУПРУГИНА ПРИЧА

УРСУЛА ЛЕГВИН

Уређује
др Зоран Живковић

Био је добар муж, добар отац. Не схватам. Не верујем да се то догодило. Јесте да сам својим очима видела, али једноставно не верујем. Није могуће. Увек је био пажљив. Да сте га само видели како се игра са децом! Свима је било јасно да у њему нема ни најмањег трага зла.

Када сам га први пут срела, још је живео са својом мајком, тамо преко, код Пролећног језера. Често сам их виђала заједно, мајку са синовима, и мислила да је сваки младић који је тако диван према својој породици сигурно вредан труда. А онда сам га једном, док сам шетала шумом, срела самог. Враћао се из лова. Није ништа уловио, чак ни пољског миша, али уопште није био потиштен. Шалио се на свој рачун уживајући у јутарњем сунцу. То је било прво што сам заволела код њега. Ништа није примао трагично, није беснео нити јадиковао кад нешто не би било по његовом. Причали смо. Ваљда је после тога све и кренуло, јер он је од тада стално био у мојој близини. Моја сестра је тада рекла – родитељи су нам се, знате, пре годину дана одселили на југ и оставили нам кућу – дакле, моја сестра је рекла, на изглед шалећи се а у ствари озбиљно: „Е па, ако ће он овде бити сваког дана и још пола ноћи, за мене више нема места!" И одселила се, но не далеко, одмах ту у комшилук. Нас две смо увек биле блиске. То је нешто што остаје заувек. Не бих ни преживела све ове страхоте да није било ње.

И тако, он се преселио да живи овде. Све што могу да кажем јесте да је то била најсрећнија година у мом животу. Према мени је био диван. Вредан, никад уморан, тако згодан. Сви су му се, да знате, дивили, иако је био веома млад. На поселима су га све чешће молили да поведе песму. Имао је леп глас. Снажно би запевао, а остали би га пратили. И сада задрхтим кад помислим на то: сетим се како сам остајала код куће јер су деца била мала, а песма се пробијала кроз ноћ, летњу, ноћ пуног Месеца. Никад више нећу чути нешто тако лепо. Никад више нећу бити срећна.

Месец је у питању, кажу. Месец је крив за све. И крв. То му је дошло по очевој линији. Нисам познавала његовог оца. И данас се питам шта ли се десило с њим. Био је одозго, с Белих Вода, и није имао родбине у овом крају. Увек сам мислила да се он тамо и вратио, али више нисам сигурна. О њему су колале неке приче, бајке. Изрониле су пошто се то десило мом мужу. То је нешто, у крви, прича се. Може да се не појави никад, али ако се појави, криве су Месечеве мене. Увек се догађа кад нема Месеца, кад сви спавају. Нешто се узбурка у крви оних који носе то проклетство, прича се, устају јер не могу да заспе и одлазе ка блештавом сунцу, потпуно сами – тражећи себи сличне.

Може бити, јер је и мој муж хтео све то. Ја бих се напола придигла и питала: „Куда си пошао?" а он би одговорио: „Мало у лов, вратићу се до вечери". То није било налик на њега, чак би му и глас био другачији. Али, ја сам била поспана, а и нисам желела да будим клинце. Он је био тако добар и одговоран, ја, по природи, нисам знатижељна и тако...

То се догодило можда три или четири пута. Вратио би се касно, изможден и врло прек за неког ко је иначе тако мио – није желео да прича о томе. Сматрала сам да свако некад може да има лош дан и да ту запиткивање не помаже. Само, бринуло ме је. Не то што би отишао, него што се враћао уморан и чудан. Чак је и мирисао другачије. Од тога ми се дизала коса на глави. Нисам могла да издржим и упитала сам једном: „Какав је то мирис? На шта све миришеш?" Одговорио је да не зна, кратко, правећи се да му се спава. Али, када је мислио да ја не видим, силазио би доле и прао се, прао. Мириси су, међутим, остајали у његовој коси, у нашем кревету, данима.

И онда тај ужас. Није ми лако да причам о томе. Плаче ми се и при самој помисли. Најмлађе дете, моја бебица, малецка, окренула се од свог оца. Преко ноћи. Ушао је у собу а она се тако уплашила, укочила, раширила окице, а онда почела да плаче и скрива се иза мене. Још није чесито ни проговорила, али је непрестано понављала: „Отерај га! Отерај га!"

Његовог погледа, када је то чуо, никако не желим да се сећам. А не могу да га заборавим.

Викнула сам на дете: „Стиди се, шта ти је!" привијајући је јер је била тако преплашена. Тресла се као прут.

Одвратио је поглед, рекао нешто као: „Мора да је ружно сањала" и прешао преко тога. Или је бар покушао. И ја сам. И стварно сам побеснела јер се беба и даље лудачки плашила оца. Она није била крива, а ја нисам могла ништа да променим.

Целог тог дана није био код

Илустровао Аскинија Поповић

куће. Мора да је знао да је управо почињала ноћ без Месеца.

Унутра је било вруће, загушљиво, мрачно и сви смо одавно спавали када ме је нешто пробудило. Њега није било поред мене а из ходника је допирало неко комешање. Устала сам, нисам могла да издржим. Изашла сам у ходник. Био је осветљен – јако сунце улазило је кроз врата. Видела сам га како стоји тачно испред врата, у високој трави. Спуштене главе. Одједном је сео, као да је уморан. Остала сам унутра, притајена, и посматрала га – не знам зашто.

Видела сам исто што и он. Промену. Прво на стопалима: продужила су се, свако за себе, прсти су се истегли, ноге су му постале дугачке, меснате, бледе. Без иједне длаке.

Длаке су почеле да му нестају са свих делова тела. Као да су се топиле на сунцу. Побелео је цео, као црв. И променио се у лицу. Пред мојим очима се мењао. Лице му је постајало све пљоснатије, уста равна и широка, зуби тупи, нос као меснатa кврга са ноздрвама. Уши су му отпале, а очи постале плаве, плаве, са белим круговима около – управљене у мене са тог равног, меканог, белог лица.

Онда се усправио на две ноге.

Гледала сам га. Имала сам шта да видим: моју једину љубав претворену у ту грозоту.

Нисам могла ни да се макнем. Стајала сам у ходнику жмиркајући на сунцу и дрхтала. Први узвик претворио се у отегнуто, лудачко завијање. Прво је било жалостиво, онда језиво и на крају дозивајуће. И остали су се, мада уснули, разбудили и дотрчали.

То чудовиште које је некада било мој муж зверало је и дрхтало. Коначно се окренуло ка улазу у нашу кућу. Још увек сам била у самртном страху. Деца су се разбудила. И беба је кмечала. У мени је букнуо мајчински бес, зарежала сам као разјарена звер и накострешила се на њега.

Човек се освртао око себе. Није имао оружје какво људи обично носе. Својим дугачким белим краком подигао је тешку грану и уперио је према нашој кући, према мени. Зграбила сам њен други крај зубима и покушала да га одгурнем, што даље – ко зна шта би могао да уради нашој деци.

Моја сестра је већ била ту. Видела сам је како јури ка човеку повијене главе, рашчупане гриве и очију жутих као зимско сунце. Човек се окренуо према њој и замахнуо граном, али ја сам тада изашла из куће, распамећена од беса. И остали су пристизали на мој позив, цео крај се скупио на том блештавилу и врућини подневног сунца.

Човек је зверао око себе вриштећи и размахујући граном. Када се сломила, потрчао је право ка пољима и ораницима доле низ планину. Трчао је, на две ноге, скачући и спотичући се а ми смо га гонили.

Ја сам трчала последња – љубав је још увек спутавала бес и страх у мени. Још сам била далеко кад су га оборили. Моја сестра му је зарила зубе у гркљан. Кад сам стигла, већ је био мртав. Око њега се ширио необичан мирис крви. Остали су се полако повлачили од леша.

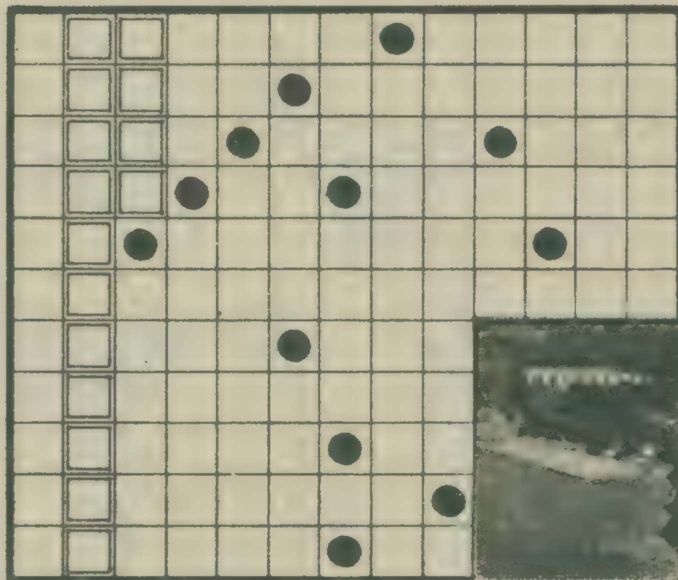
Млађи су одвраћали поглед и вриштали. Пришла сам сасвим близу. Мислила сам: ако је мртав, проклетство је нестало и мој муж може да се врати – жив, или макар мртав – да га онда опет волим.' Моју љубав, лепог као некад. Али, тамо је лежао, бео и крвав, само мртав човек.

Повлачили смо се све даље и даље од њега, окренули се и побегли, назад у брда, у шуме сенки и благословени мрак.

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ БЕЗ ОПИСА

На слици је део града на обали Истре (његово име упишите у обележена поља у трећем усправном ступцу), наше познато... (други усправни стубац)... Ако нисте сигурни о чему се ради, решите укрштеницу. Речи из пописа треба да уврстите у лик.

ВОДОРАВНО: АЛЕКС – АС – ВИ – ДОКАД – ЕВ – ЕТАР – ЗАПАРЛОЖЕНОСТ – КО – ЛВОВ – ЛОРЕНА – МАЉ – НИШТАРИЈА – НЦ – ОПРЉИТИ – ОШТИЈА – ПЛУЋЊАК – РЕМАЦ – РОГ – СТЕКАВЦИ – ТЕРАЦА – ТЕТРОДА – ШАН.

УСПРАВНО: АТАНАС – ВЕРСАЈАЦ – ДИНАСТ – ДРВОДЕЉАЦ – КИШЕ – КОВ – ЛИТЛ – ЊЦ – ОЉ – ПЕШТЕР – ПОЛОЖАЈНИК – ПРЕРЕЗАНОСТ – РАВА – РАН – РОМИ – ТАКТИКА – ЋАР.

РЕДОСЛЕД

Можете ли да одредите хронолошки редослед ова четири цртежа?

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

НАГРАДНА ИГРА

УМЕТНОСТ ВОЛТА ДИЗНИЈА

ВИШЕ ОД ФИЛМА

За Волта Дизнија слободно можемо рећи да је имао таленат да направи праве ствари у право време, иако речи као „таленат" или „интуиција" означавају особине које није баш лако објаснити. Али, код Дизнија је основно и то што је своје замисли дуго припремао, а потом остваривао у прави час – дакле, напоран рад и стрпљење.

Дизниленд је израстао из идеје која је сазревала у Дизнијевој глави петнаест или, чак, двадесет година. Када су његове ћерке биле мале, Дизни их је водио у забавне паркове и на дечија игралишта. Увек је био незадовољан тим местима. Мислио је да би паркови морали да изгледају сасвим другачије, да буду привлачнији и за децу и за одрасле. Та размишљања лежала су му потиснута негде у крајичку мозга, све док се сасвим случајно, наједном, загрејао за нови хоби који ће имати пресудни утицај на карактер будућег Дизниленда.

А ево како се све одиграло. Непосредно после рата Дизнију је његов лекар саветовао да нађе нешто чиме би се бавио у слободно време, тако да бар сат или два дневно избија из студија и „луфтира" мозак. Дизни је одувек обожавао железницу, а некако баш у то време открио је да двојица његових најбољих аниматора просто лудују за њом. Један од те двојице, Оли Џонстон, добро се сећа како се Дизни нагло одушевио железницом:

„Верд Кимбел је имао сопствену парну локомотиву још '40. или '41. године. Мислим да је ту гломазну парњачу набавио у Невади. Волт се одувек занимао за њу, а током 1946. ја сам почео да правим минијатурну локомотиву – помагао ми је један момак – кад је једног дана Кимбел ушао у собу и рекао ми: „Хеј, идемо у Волтову канцеларију, донео је тамо возић који је набавио за синовца". Тако смо отишли к њему и док смо разгледали модел Волт се окренуо мени и рекао: „Нисам знао да се и ти забављаш железницом". Одговорио сам му да управо градим парну локомотиву. „Је л'? И ја сам одувек желео да имам воз у свом дворишту" казао ми је. Тако је дошао код мене, у Санта Монику, а потом још два пута, да посматра радове и да научи како да и он изгради мали воз. Неколико месеци доцније бацио се на посао и направио дивну, малу железницу са неких 800 метара пруге и тунелом који је пролазио испод цветних леја његове жене. Сећам се да је њу натерао да потпише уговор којим му дозвољава да на том месту гради пругу... Имао је и све могуће врсте мостова и осталих пружних уређаја.

Понекад смо и овде, у студију, радили на тој Дизнијевој железници. Он је сам направио дивне, старинске фарове за локомотиву, и све вагоне, и оне за стоку и поштанске. Волт је имао „златне" руке, заиста.

После је Волт пожелео да постави једну железницу и овде, у студију. Хтео је да купи од неког момка из Лос Гатоса старе локомотиве које су возиле 1915. на Пан Америкен сајму у Сан Франциску, али се испоставило да овде нема довољно места и тако се родио Дизниленд."

Родио се као зрела идеја у Дизнијевој глави, али до њеног остварења требало је да прође око девет година и да се премосте многе препреке, од тога да се нађе погодно земљиште, до људи вољних да уложе капитал у пројекат који није одмах уливао поверење да ће се исплатити. Тако су банкари редом одбили да дају кредите, али су индустријалци показали много више маште, па је будућа атракција изграђена њиховим капиталом.

Дизниленд је свечано отворен 17. јула 1955. године. На улазу стоји табла на којој пише:

СВИМА КОЈИ ДОЂУ НА ОВО МЕСТО СРЕЋЕ:

ДОБРО ДОШЛИ.
ДИЗНИЛЕНД ЈЕ ВАША ЗЕМЉА. ОВДЕ СЕ ГОДИНЕ ТОПЕ У СЕЋАЊИМА НА ПРОШЛОСТ... ОВДЕ МОЖЕТЕ ДА УЖИВАТЕ У ИЗАЗОВИМА И ОБЕЋАЊИМА БУДУЋНОСТИ...

Отварању Дизниленда присуствовало је 30 хиљада званица, а милиони су на телевизији гледали то чудо. Дизниленд је преко ноћи постао феномен, тако да су реке људи свакодневно нагртале кроз његове капије. До краја септембра, значи за једва месец и по дана, видело га је више од милион људи, а преко четири милиона до краја прве године његовог живота! Данас Дизниленд – умногоме проширен и дограђен – бележи око милион посетилаца годишње.

50 иностраних аранжмана JAT air lift

Информације и резервације о свим аранжманима JAT AIR LIFT-а можете да добијете у свакој путничкој агенцији, ус вим пословницама JAT-а или на телефон 011/135-876

АВИОНОМ У СВЕТ

● Још само у овом броју можете освојити наградно путовање за две особе у Египат, јер од следећег главна награда је – путовање за две особе у Тунис у аранжману JAT AIR LIFT-a

● Утешне награде и даље су седмодневни боравак за две особе на Копаонику или мору, а извлачење награда одвија се сваке суботе у ТВ емисији „Да питамо заједно"

У тринаестом смо колу наградне игре „АВИОНОМ У СВЕТ" коју организују „Политикин Забавник" и JAT AIR LIFT. Све до 7. априла 1989. године, до када траје наша наградна игра, имате могућност да освојите главну или утешну награду.

У сваком броју „Политикиног Забавника", до тог датума, објављиваћемо наградно питање из историје ваздухопловства. Ваш задатак је да тачан одговор упишете на купону који објављујемо и у одређеном року пошаљете на нашу адресу.

Тачан одговор на наградно питање у „Политикином Забавнику" бр. 1931 је: ЊУЈОРК–ПАРИЗ

Према пропозицијама, награде се извлаче сваке суботе у ТВ емисији „Да питамо заједно" и то најпре утешна, па главна награда. Као што сте приметили, по један учесник наградне игре добија у сваком колу и посебну награду JAT AIR LIFT-a, макету авиона „боинг 737", која се додељује од 19. новембра прошле године. Ова награда се извлачи пре утешне и главне.

Имена награђених читалаца објављиваћемо и у „Забавнику", на претпоследњој страни, из броја у број, за свако коло појединачно осим добитника посебне награде, макете „боинга 737", који награду добијају на кућну адресу.

Наградни фонд

Главна награда је, закључно са овим бројем, путовање за две особе у Египат у петодневном аранжману JAT AIR LIFT-a. Сви добитници путовања у Египат (за две особе) остварују награду у фебруару, а о тачном датуму поласка писмено ћемо их обавестити.

Већ од следећег броја главна награда је путовање у Тунис за две особе, у седмодневном аранжману JAT AIR LIFT-a. Добитници ове награде путују у Тунис у јуну ове године.

Утешна награда, седмодневни боравак за две особе на Копаонику (апартмани – најам), у Купарима (хотел „Гранд" или „Купари"), у Трогиру (хотел „Медена") и Дубровнику (Бабин кук – хотел „Плакир"), такође се додељује сваке суботе и то наизменично. Добитници седмодневног боравка за две особе на Копаонику или мору користе награду у договору са JAT AIR LIFT-ом, а биће им понуђена два рока када могу и морају да искористе награду.

Посебна награда, макета авиона „боинг 737", коју сваке суботе додељује JAT AIR LIFT од 19. новембра прошле године, испоручује се добитницима на кућну адресу.

СУПЕРНАГРАДА је предвиђена за крај наградне игре „АВИОНОМ У СВЕТ": путовање по избору за две особе, у аранжману JAT AIR LIFT-a. У извлачењу супернаграде учествују купони свих кола.

Ваш задатак

Пажљиво прочитајте текст који објављујемо испред наградног питања, јер у њему се, делимично, крије одговор. Ако и после тога нисте сигурни да је ваш одговор тачан, прелистајте енциклопедију.

Ваши одговори треба да стигну на адресу „Политикиног Забавника" до следећег петка у дванаест часова на купону који у овом броју носи ознаку број 13. Молимо вас да читко напишете своје личне податке.

Купони који стигну са закашњењем учествоваће, заједно са купонима свих кола, на крају игре, у извлачењу СУПЕРНАГРАДЕ. А да ли сте добитник једне од награда из овог броја, проверите у суботу, 21. јануара 1989, када је на програму тв емисија „Да питамо заједно", у којој се извлаче награде. Имена добитника награда из овог броја објавићемо и у „Забавнику" бр. 1935 на претпоследњој страни.

Награде у овом колу су:

Главна: путовање за две особе у Египат.

Утешна: седмодневни боравак за две особе на Копаонику.

Посебна: макета авиона „боинг 737".

ПРВА ВАЗДУШНА ЛИНИЈА

Кад је 1927. године Чарлс Линдберг прелетео из Њујорка у Париз, у нашој земљи је основано друштво за ваздушни саобраћај АЕРОПУТ. Оно је 15. фебруара 1928. године отворило прву редовну домаћу линију, која је повезивала два велика града, један који се распростро на ушћу Саве у Дунав, са другим, такође на обалама Саве.

Данас ова два наша највећа града, осим ваздушних мостова, повезују караван братства и јединства и мостови пријатељства и сарадње. Њихови житељи, рецимо, подједнако радо шетају Кнез-Михаиловом улицом или Илицом.

После ове прве редовне ваздушне линије већ следеће, 1929. године, она је преко Граца продужена до Беча у једном смеру, а 1930. преко Скопља до Солуна у другом смеру, повезујући тако средњу Европу са обалом Егејског мора.

Путници ове наше прве ваздухопловне компаније превожени су двокрилним авионима „потез 29" који су, поред два пилотска, располагали и са пет путничких седишта и простором за 250 килограма пртљага или терета.

Наградно питање: **ИЗМЕЂУ КОЈА ДВА ГРАДА У ЈУГОСЛАВИЈИ ЈЕ ОТВОРЕНА ПРВА РЕДОВНА ВАЗДУШНА ЛИНИЈА?**

Ваши одговори треба да стигну на адресу „Политикиног Забавника" до следећег петка (20.1.1989) у дванаест часова, искључиво на купону који објављујемо, на дописници или у коверту.

Само за млађе читаоце

Уколико је добитник главне награде (путовање у Египат или Тунис) лице млађе од 18 година, може да путује само у пратњи родитеља или старатеља.

Наградна игра АВИОНОМ У СВЕТ „Политикин Забавник" Македонска 29, п.ф. 80 11001 Београд

Купон број 13 50 ГОДИНА Политикиног ЗАБАВНИКА

Одговор: ______

Име и презиме: ______

Датум рођења: ______

Улица и број: ______

Место и пошт. број: ______

50 ИНОСТРАНИХ АРАНЖМАНА air lift

Сунце, колико ти је година?

Колико је стар Сунчев систем? Одговори ми што пре, јер ми од свога зависи оцена из биологије

ВЕСНА МИЛЕТИЋ,
Лубићски кеј сол. „Ц"/9,
32000 Чачак

Постанак и развој Сунчевог система објашњава се већ вековима и о томе постоје различите теорије. Оно што није спорно је – његова старост. Сунчев систем, па и централна звезда нашег планетарног система, настао је пре 4,7 милијарди година. Тела мање масе и тела удаљенија од Сунца брже су се хладила, тако да је старост најстаријих стена појединих тела различита: на Месецу, на пример, 4,45 милијарди година, на Земљи(ци) нашој – 3,7 милијарди година...

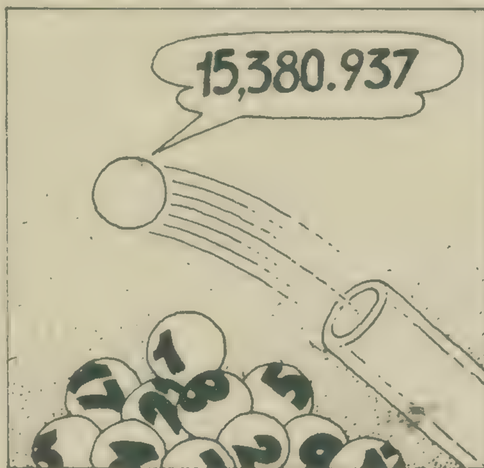

Милиони комбинација за милионе на лотоу

Као страственом играчу лотоа, да ли би могао да ми одговориш колико комбинација треба да се уплати да би се гарантовала седмица, шестица...

СИМА,
Београд

Сими и свим „заљубљеницима" игре лото даје се на знање! Да би се гарантовао добитак, потребно је да се уплати много комбинација. Тачније, треба направити систем који би обухватио онолико бројева у зависности који се погодак очекује. Пошто се код нас игра лото у коме се, од 39 бројева, извлачи 7+1 (допунски број), за сигуран добитак треба: за 4 погођена броја, или „четворку", систем од 36 бројева и 8,347.680 комбинација. За петицу – систем од 37 бројева и 10,295.472 комбинације, за шестицу систем од 38 бројева и 12,620.256 комбинација. За главни добитак, односно седмицу, потребан је систем састављен од 39 бројева, што ће рећи – свих бројева који су „у игри". Такав систем имао би 15,380.937 комбинација, а осим седмице добитнику би обезбедио и 7 добитака 6+1, 217 шестица, 10.416 петица и 173.600 четворки. Да ли уопште треба наглашавати да се тај систем, потенцијалном играчу, вероватно не би ни исплатио. Уосталом, незванично смо сазнали да они који добијају оне „силне милијарде" обично играју без одређеног система и то само најјевтинију комбинацију. Лото је, ипак, само игра, зар не?

О сопственим невољама, јавно

Како да пронађем себе? Покушавала сам да се укључим у многе активности, али у тренутку кад осетим неко задовољство, „нешто" ми каже да сам ја неко сасвим други, а не особа која жели да се бави том активношћу. Тада одустајем и упадам у период „распадног стања мисли". Покушавам с нечим другим, али понавља се иста ствар. Имам 15 година и желим да нађем пријатеља с којим ћу моћи да се дописујем о томе. Желела бих да ми се јави неко ко је у сличном стању или ко жели да своја унутрашња

преживљавања закључа у неки ковчежић. Нека наша писма постану тај ковчежић! Сви „изгубљени" вршњаци који нешто траже нека ми се јаве:

МИРЈАНА ЈЕДНАК,
29. новембар Б. Б./13,
44260 Глина

Мастерси + Гарфилд

Занима ме где могу да набавим лутке Мастерс и зашто не објављујеш мачка Гарфилда?

ЕРОР СЛАВКО,
Иве Крањчевића 4,
71000 Сарајево

Сазнали смо да се лутке Мастерс продају у „Бетексу" (Теразије 24, 11000 Београд, тел: 687-128), а да ли их има и у осталим „Бетексовим" радњама, мораћеш сам да погледаш. Иначе, то су Мастерси произведени у Хонгконгу. Једна лутка кошта око 17.000 динара (наравно нових), а у пару 28.000.

Чувеног мачка-шмекера Гарфилда не објављујемо јер нисмо откупили права за штампање. Иначе, 15 наслова о том чувеном буљооком мачору продато је у 15 милиона примерака, а сам Гарфилд појављује се у 1700 различитих листова и часописа у свету. Ко жели да пише Гарфилду, адреса издавача је: United Media Licensing, 200 PARK Avenue, New York, N. Y. 10166, USA.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Гордана Обрадовић, Едварда Кардеља Д-8, 25000 Сомбор – 14 година, сакупља постере и писма, жели да се дописује са онима чија презимена почињу са П, Г или О.

Санда Кухтић, Кушланова 3, 41000 Загреб – 10 година, воли музику и спорт, нарочито тенис, пливање и кошарку, навија за Цибону, сакупља књиге, „Забавнике", писма и разгледнице.

Мирослав Орешчанин, Своич 26, 47253 Перјасица – 14 година, воли музику, сакупља постере.

Исмет Калач, Гуснице, 84310 Рожаје – жели да се дописује са младима из целе земље.

Тијана Карановић, Партизанских пилота 38Г, 57000 Задар – 10 година, воли музику, спорт и животиње, сакупља постере и папирнате лутките.

Сузана Стоичков, Моме Поповића 36/27, 18220 Алексинац – 18 година, воли дружење, дописивање, моторе, пролеће, књиге и „ствари лагане"

Рајко Војновић, 79226 Рудице, Босански Нови – 13 година, воли музику, жели да се дописује са Комодоровцима ради размене програма и дружења.

Александар Неговановић, Жиће Димитријевића 6б, 15220 Коцељева – 14 година, воли музику, сакупља беџеве и значке, навија за Црвену звезду.

Јармила Верески, Николе Тесле 25, 26210 Ковачица – воли музику, навија за Партизан.

Валентина Баљак, 57313 Смилчић – 13 година, воли музику, спорт, књиге и филмове, жели да се дописује са вршњацима широм земље.

Симболика бројева

Занима ме нумерологија, односно старо учење у коме је бројевима приписивана магијска вредност и које су прихватили и неки математичари приликом класификације и проучавања бројева. Иако ме занима математика, као и историја, о нумерологији нисам читао баш много, па те молим да ми кажеш да ли постоји нека књига о нумерологији.

ЈАНКО ЦВЕТКОВИЋ,
Стублине,
14210 Обреновац

Прошле године је објављена књига Јосифа Таоха „Нумерологија – судбина у бројевима", а 1986. књига Драгана Симовића „Магија бројева и нумеролошки хороскоп" („Арион", Београд). Ту је и студија о симболици броја математичара Матиле Гика „Филозофија и мистика бројева" (Књижевна заједница, Нови Сад).

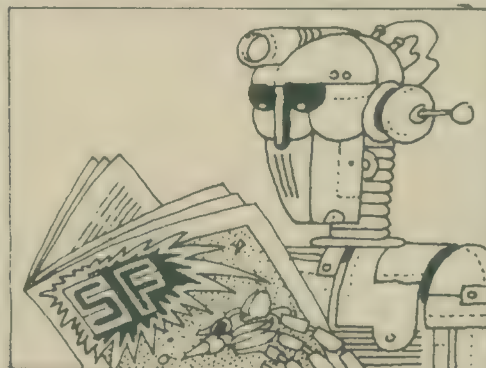

Ако сте љубитељ научне фантастике

Већ три године те читам, а пишем ти први пут. Моја мама је слушала на телевизији да у Београду постоји клуб љубитеља фантастике. Молим те да објавиш њихову адресу.

КАТЈА Б.
Љубљана

У Београду је, при Народном универзитету „Браћа Стаменковић", основан Клуб љубитеља научне фантастике. Зове се „Лазар Комарчић", по првом српском писцу ове књижевне врсте. Окупља око педесетак чланова. Ако желиш да се учланиш, обрати се секретару клуба Александру Недељковићу на телефон: 011/191-367 или на адресу Клуба у Улици Митрополита Петра 9, 11000 Београд.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ БЕЗ ОПИСА: плуњак, докад, ремац, опрљити, етар, Лвов, шан, рог, ви, Лорена, ев, тетрода, ас, запарложеност, Алекс, маљ, ништарија, оштрија, нц, стекавци, тераца, ко.

■ **РЕДОСЛЕД: Б. Д. Ц. А.**

Илустровао Љубомир Милојевић Љубац

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM) штампана ствар, штампање; по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, о поворних за са тржишту часописа и листова

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

● **БРОЈ 1933**

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Дарко Рибникар

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Дарко Рибникар, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Славољуб Кецић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124 Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 2.000 дин.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 22.080 динара, полугодишња 44.160 динара, годишња 88.320 динара.

ПРЕТПЛАТА
ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 44.160 динара, полугодишња 88.320 динара, годишња 176.640 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728, уз обавезну назнаку НО „Политика" – ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ:

САД	USD. 42.–
СР НЕМАЧКА	DEM 72.–
ФРАНЦУСКА	FRF 247.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF 61.–
ШВЕДСКА	SEK 252.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТБАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ОТРОВНИЦА КАО СПАС

Висок крвни притисак (хипертензија) једно је од најраспрострањенијих обољења на нашој планети, уз то врло опасно. Називају га и тихим убицом јер половина оболелих уопште и не зна да је болесна, па се и не лечи. Само у Сједињеним Америч-

ким Државама годишње се изгуби 82 милиона радних дана због ове болести. Недавно су управо амерички научници постигли крупан успех у борби против хипертензије откривши спасоносну материју у отрову змије харара која живи у бразилским преријама. Жртве ове отровнице умиру малтене истог часа и то од наглог пада крвног притиска. Научници су успели не само да из мноштва састојака отрова издвоје баш овај који снижава притисак, већ и да га производе у таблетама!

Уз пут, друга група америчких научника открила је да медузе које последњих година жаре и пале топлим морима, стварају једну материју која стимулише рад срца. Ово откриће америчких биолога користиће се убудуће при производњи лекова против извесних обољења срца.

МОЗАК ПРОТИВ СИДЕ

Група московских неурофизиолога пронашла је необичан начин да појача активности имунолошког одбрамбеног система што је између осталог најважније у стварању медицинског оружја против сиде.

Они су двогодишњим мишевима, што значи правим старцима, код којих је активност одбрамбеног система смањена, стакленом пипетом пресадили хипоталамус – мајушни комадић нервног ткива узет из хипоталамуса новорођених мишева. Хипоталамус је изабран зато што баш тај део мозга управља одбрамбеним системом.

Месец дана после трансплантације међу оперисаним мишевима издвојиле су се две групе. У првој су мишеви порасли, постали покретнији и поправили се. Крзно које је обично код њих олињало, сада се сијало. Смањила им се старачка грба. И, што је најважније, порасла је активност имунолошког система.

У другој групи промене су биле сасвим супротне. Мишеви су изгубили у тежини, смањиле су им се способности одбрамбеног система. Хистолошка испитивања мозга мишева обе групе открила су откуд ове разлике. Само у случајевима кад је пресађени део доспевао у хипоталамус и тамо заживео (прва група), операција је била благотворна. Одбацивање пресађеног дела или грешка при операцији пресађивања нервних ћелија у други део мозга, а не у хипоталамус, доносили су животињи само штету.

Експерименти с хипоталамусом се настављају поготово што су 1986. године амерички научници баш из нервног ткива мозга успели да издвоје осмочлани пептид (кратки ланац аминокиселина) који је повећавао заштитна својства лимфоцита против вируса сиде, а данас је један од лекова против ове болести који највише обећава. Зато је врло вероватно да ће победу над опаком болешћу човечанству поклонити – мозак.

ТЕЧНЕ ЈАБУКЕ

Прва је почела да их производи Демократска Република Немачка, а ево и зашто. Воћни сокови су, наравно, укусни и корисни, али не баш и богати хранљивим материјама а све због несавршене технологије: у механичким пресама плодови под притиском губе велики део витамина, аминокиселина и полисахарида који остају у целулози и бацају се.

Међутим, немачки технолози открили су да је могуће из воћа у потпуности извући све материје корисне за човека. Само треба разбити дуге полимерске ланце који их везују. За овај посао одлично су послужили ферменти. Кад се убаци у „отпад", органска материја може да се раствара у води и из те нове сировине добије се двоструко више сокова него досад. И то таквих који по хранљивости не заостају за свежим воћем, јабукама на пример.

КО ВОЛИ НЕК' ИЗВОЛИ

Ако буде прихваћен предлог групе лекара упућен гувернеру Калифорније, сва алкохолна пића која се продају у овој држави од Нове године мораће да имају етикету с упозорењем да алкохол доприноси појави обољења рака. Статистика је показала да они који пију имају 1,5 до 5 пута веће шансе да оболе од рака од оних који не пију. (Вероватност је различита код разних врста злоћудних тумора.)

ПОБЕЂЕНА МОРСКА БОЛЕСТ?

Морска болест се јавља од љуљања брода, али врло често од ње оболевају и путници авиона. Љуљање, наиме, изазива механичке надражаје вестибуларног апарата у унутрашњем уху. Симптоми морске болести познати су свима: вртоглавица, мука, понекад и повраћање, бледило, слабост, главобоља, апатија – уопште узев све саме непријатности. Зато ће многе обрадовати вест која стиже из Француске: 37-годишњи лекар Ален Дан измислио је магнетне уложке за ципеле који су, кажу, одлично средство против морске болести.

В. М.

Илустровао Зоран Петканић Петко

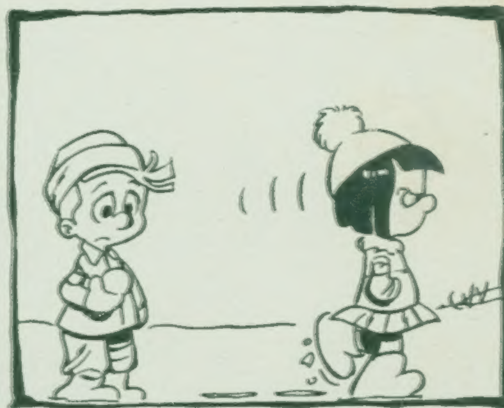
ДУШАН РЕЉИЋ

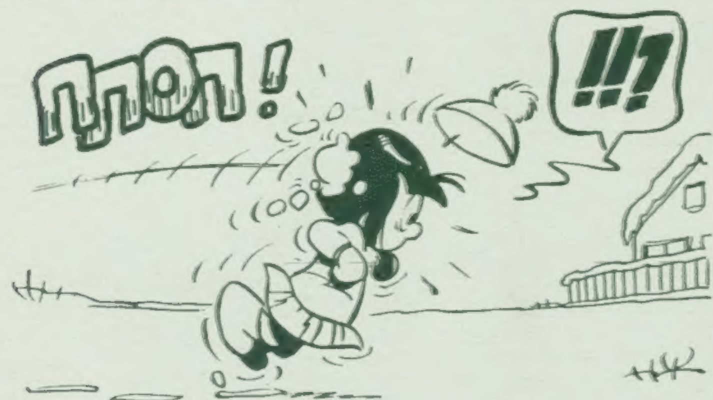
Дружина КЛИКЕР

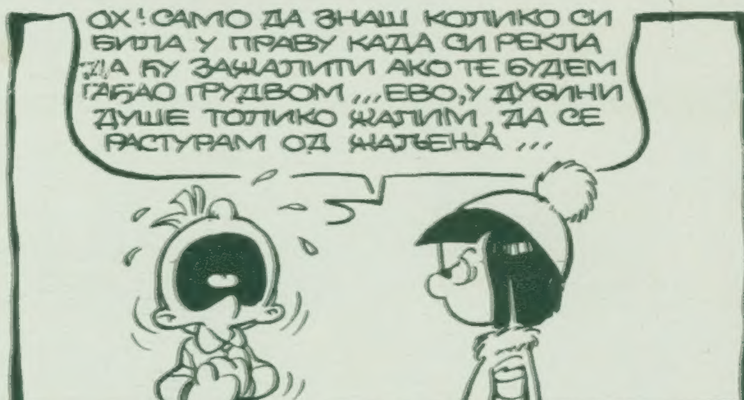

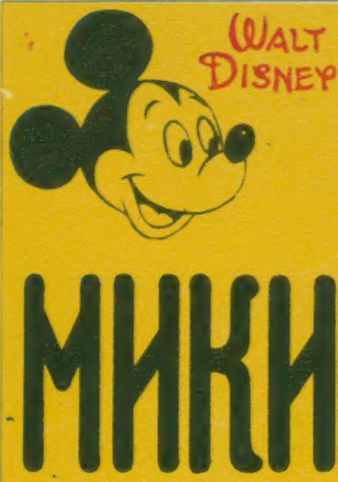

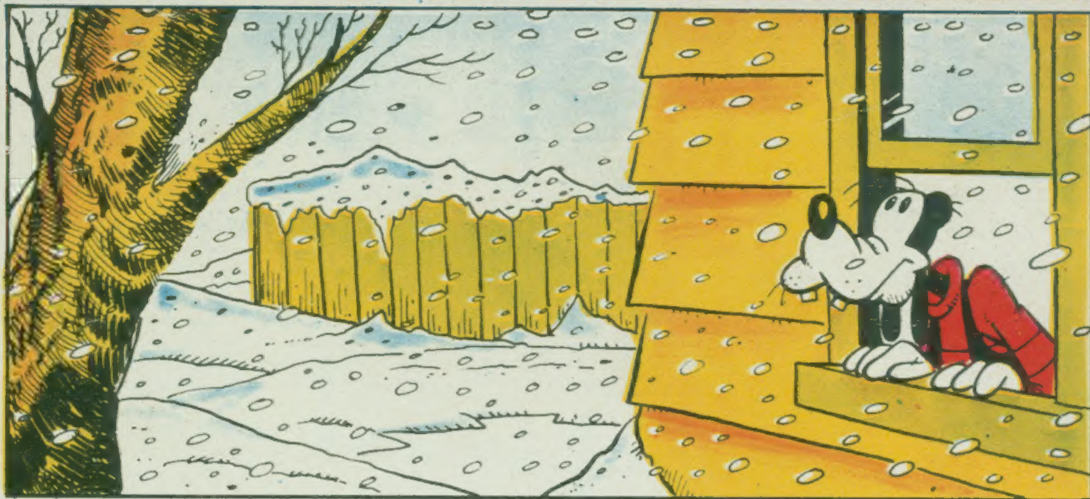

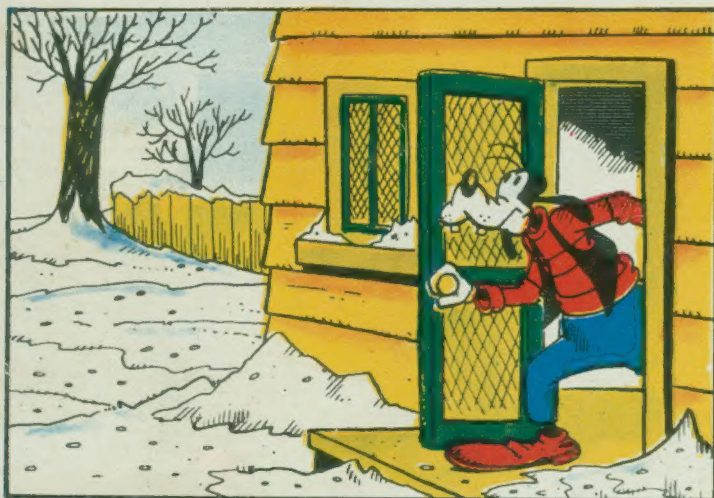
Добитници из броја 1931:

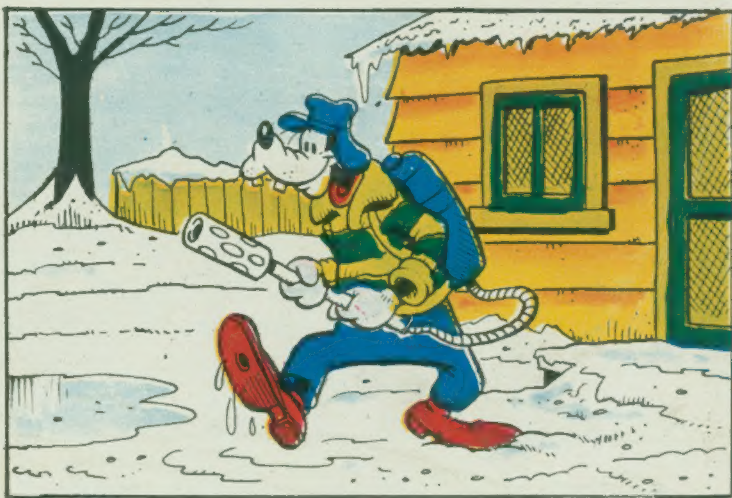
1. Путовање за две особе у Египат: 1. Nemanja Danilović, Vidska 31, Beograd (Egipat)
Igor Tepavčević, Save Kovačevića 66, Titov Vrbas (Egipat)

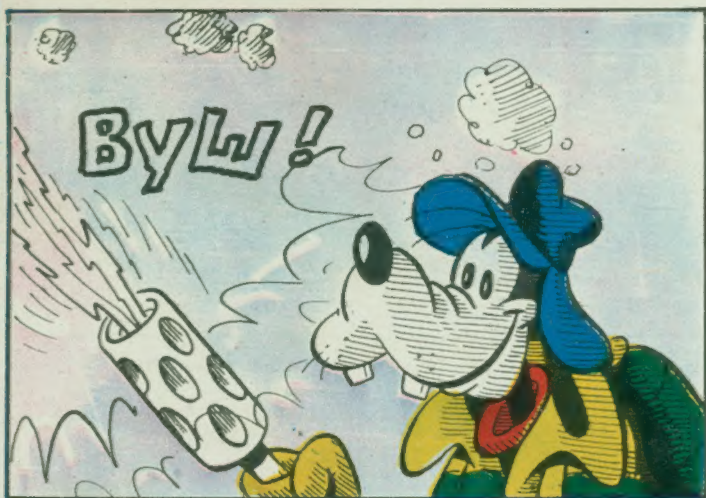
2. Седмодневни боравак за две особе у Трогиру: Srdjan Joković, Milutina Bojića 3, Pančevo (Trogir)
2. Jovica Krstevski, Mite Trpovski 32, Resen (Kupari)

WALT DISNEY
МИКИ

ВУШ!

ПШШШШШ!

© 1988 The Walt Disney Company
All Rights Reserved

ТРА-ТА-ТА!
ПУФ! ПУФ!
4-3
Distributed by King Features Syndicate

ЏЕНИФЕР ГРЕЈ И ПАТРИК СВЕЈЗ
У ФИЛМУ „ПРЉАВИ ПЛЕС"

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

ШТАМПА: НО „ПОЛИТИКА", ООУР ДУБОКА ШТАМПА